

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ARNAKKEGÅRD I SVINNINGE

JØRGEN HASS

Historien om en gård og dens ejere

Arnakkegård i Svinninge

Om kilderne

Jeg har til denne bog hovedsageligt brugt materiale fra Skøde- og Panteprotokollerne, såvel fra realregistrene som fra panteprotokollerne. Primært fra Holbæk amt, Merløse-Tuse herreder, men også fra Sjællandsfar Landsting, justitsprotokol, panteprotokol, registerprotokol og skødeprotokol.

Jeg har også brugt arkivdatabasen Daisy, Kronens skøder over afhændet og erhvervet jordegods i Danmark, Bd. I – IV, folketællinger fra Svinninge sogn, kirkebøger og materiale fra diverse firmaer tilknyttet Arnakkegård.

Jeg har endvidere brugt de gamle forhandlings- og valgprotokoller fra Svinninge Kommune og arkivmateriale fra Svinninge Vejle som findes på Svinninge Lokalhistoriske Arkiv. Arkivet har endvidere i 2022 modtaget en del originalt materiale fra Arnakke.

Jeg har anført henvisningen til kilder i parentes med fed skrift efter kildecitatet.

Billedmaterialet stammer fra Svinninge lokalhistoriske arkiv eller fra Merete Schwensen.

Da jeg var godt i gang med mit manuskript var jeg så heldig, at Christian Heslet Jørgensen på et møde overlod mig de arkivalier, han havde, til Svinninge lokalhistoriske Arkiv, hvilke jeg efterfølgende har kunnet ordne og bruge til at finpudse, revidere og korrigere mine optegnelser.

Materialet er indsamlet i løbet af 2021-23 og færdiggjort december 2023.

Jørgen Hass

Arnakkegård i Svinninge

Historien om en gård og dens ejere

Arnakkegård i Svinninge

Ole Schwensens skrift	7
Tilbage til min historie	11
Om matriklen og sogneprotokollen	12
Adkomster i realregistret	17
Madam Sørensen og Arnakkegård	19
Arnakkegårds omskiftelige tilværelse	25
Arnakkegård efter Christian Sørensens køb	27
Arnakkegård i Rothes tid 1812	36
Arnakke efter Rothe – familien Madsen	41
Arnakkegård bliver lokaldemokratiets vugge	50
Arnakkegård og Svinninge Vejle	59
2. og 3. generation Madsen på Arnakkegård	77
C. J. Madsen i sogneråd og Svinninge Vejle	82
C. G. Madsen på Arnakke	93
Arnakkegård efter familien Madsen	111
Schwensen på Arnakkegård	117
Justus Schwensens mange aktiviteter	127
Ny Schwensen på Arnakke	137
Familien Jørgensen på Arnakke	142
Oversigt over Arnakkegårds ejere	147
Arnakkegårds arkiv på Svinninge lokalarkiv	148

Arnakkegård i Svinninge

Da Svinninge Lokalhistoriske Forening planlagde et besøg på Arnakkegården den 18. maj 2022, begyndte jeg at undersøge, hvad Svinninge Lokalhistoriske Arkiv havde af materiale vedrørende gården.

Det viste sig at være ret begrænset, så jeg måtte selv gå i gang med at skaffe mig viden om gården.

Jeg snakkede i første omgang med Ole Hartz, der har arbejdet på gården mens Ole Traugott Schwensen var ejer. Ole Hartz kunne fortælle om sine egne oplevelser og lidt, som han havde fra Schwensen, men vidste ikke om der fandtes eksisterende arkivalier.

Jeg rettede derfor henvendelse til Merete Schwensen, der via sin søn Truels sendte mig et notat, som Ole Schwensen havde udarbejdet. Han havde nemlig også interesseret sig for historien om den gård, han var blevet ejer af i 1972.

Der er ingen tvivl om, at Ole Schwensen havde gjort sig mange tanker om gården og dens historie, noget af det kan måske kaldes skrøner, men han har gjort sig nogle overvejelser, så jeg synes, det vil være fint at starte min historie om Arnakke med at vise hans - desværre udaterede – optegnelser.

Ole Schwensens skrift

Arnakke.

Navnet **Arnakke** forekommer i bøger og skrifter med mange forskellige stavemåder. F. eks. Arnakkre, Arnakke, Arnacke og Arnaghe. Selve navnet er sammensat af Are for fiskeørn og nakke for en lille halvø. Det er derfor ikke tilfældigt at stedsnavnet Arnakke er knyttet til små fremspring i lavvandede fjorde, da fiskeørnen hovedsagligt henter sit bytte på grundt vand, og bygger sine rede i træer helt ud til stranden.

Stedsnavnet Arnakke er derfor opstået inden, der var menneskelig bebyggelse på lokaliteten, som var et lille næs ud i den nu udtørrede Svinninge Vejle.

At Arnakke har været beboet langt tilbage i historien vidner fund af flinteredskaber om.

Skønt kun sparsomme fund er gjort, har der dog deriblandt været et enkelt flintesegl der tyder på agerbrug langt tilbage i tiden. På bakken ved indkørslen fra hovedvejen har der ifølge Johannes Brøndsteds atlas over grave og dysser ligget 2 gravhøje, der nu begge er sløjfede.

Hvis man slår op i litteratur over større danske gårde, vil man samstemmende få at vide, at Arnakke ikke er nogen gammel gård, men at den op til slutningen af 1600 tallet var en landsby med 3 gårde.

Men vi skal længere tilbage, og det har ikke op til nu været mig muligt at finde ud af, om følgende oplysning kan holde sin troværdighed, men lad os gå tilbage i historien og forsøge at samle trådene op derfra.

Saxo Grammaticus beretter at Erik Ejegods 2 sønner Erik Emune og Harald Kesja (Spyd økse) kæmpede om deres fædrene arv. Efter at Erik Emune med held havde røvet Haralds rigdomme flygtede han med disse, forfulgt af Harald, til et "ringe og forfaldent sted" ved navn Arnakke, hvor han "hobede det hele op" . Ved nattetid angreb Harald og Erik måtte flygte. Da Harald imidlertid ventede et modangreb fra Erik afbrændte han Arnakke med samt byttet, hellere det, end skulle se det falde i Eriks hænder igen.

Mig bekendt er det første gang Arnakke toner frem i dansk historieskrivning, men hvilket Arnakke tales der her om?

Under kong Niels regering (1104-34) var der meget store spændinger mellem forskellige konge emner. Harald Kesja havde været regent under faderen Erik Ejegods valfart til Jerusalem, og han har jo nok ikke været fonøjet ved at bliver sat fra bestillingen. Han mistede dog langt fra sin magt, som han udøvede fra sin borg Haraldsborg ved Roskilde fjord. Han var berygtet for sin udplyndring af Roskilde bys borgere, som var under beskyttelse af hans bror Erik Emune, og det endte da også med at Erik Emune brændte Haraldsborg af i 1133.

På et eller andet tidspunkt i disse dage ser vi Erik Emune for fuld sejl ud af Roskilde fjord, i skibe ladet med Haralds kostbarheder. Det første Arnakke han passerer er ved Frederiksværk , men da Roskilde fjord i hine dage kunne sammenlignes med nutidens hovedvej 1 kan Saxo næppe beskrive det som afsides beliggende. Vel inde i Isefjorden kan Erik så været sejlet enten mod Arnakke ved Agerup eller drejet ind i Lammefjorden og Svinninge Vejle.

Det er nok også er tvivlsomt om Saxo ville kalde Arnakke ved Agerup for øde liggende, da hele det nuværende Merløse Herred dengang var en af Hvide Slægtens højborge. Derfor er der kun Arnakke på bredden af Svinninge Vejle tilbage.

Men hvorfor skulle der ligge en form for kongsgård så afsidigt et sted i 1100 tallet? Det lyder nu ikke helt tåbeligt i mine øre, når man husker på at samfærdselen dengang oftest var med skib.

Så skulle man fra Roskilde til Kalundborg, den gang kaldet Hærvig, kunne man sejle til bunden af Svinninge Vejle, det nærmeste man kunne komme Hærvig til vands af beskyttede fjord veje, og så var det sidste stykke pr. hest til Hærvig ikke så uoverkommeligt.

Hvad jeg her har foreslået er naturligvis ikke bevis for, at Erik Emunes Arnakke var her, men jeg mener, at det sandsynliggør det, og jeg tillader mig derfor at skrive Erik Emune som første ejer af Arnakke ca. år 1130.

Vi skal nu frem til Roskilde Bispens jordebog skrevet i 1370 før Arnakke dukker op igen. Den nævnes her som Curia og forskellige historieskrivere hæfter principalis på , hvilket betyder Hovedgård.

Hvorledes ejerforholdet har været er uvist, men da Kong Frederik 2. i 1569 opretter det Kgl. Communitet bliver hovedparten af Svinninge sogns bøndergårde arvefæstegårde under Communitetet, resten er fæstere under omkringliggende sædegårde med undtagelse af nogle få.

Der var f.eks. kun 4 selvejere i hele Tudse herred i år 1610, og det ser ud som om Arnakke i denne periode har ligget trygt klemt inde med Svinninge Vejle mod nord og vest og Communitets gods mod syd og øst. Og da matrikelnumre er med store bogstaver indikere det, at den fortsat har været hovedgård.

Ejerne af Arnakke har samtidigt med deres selvejerforhold også været arvefæstere, da en gård i Svinninge tilhørende ejeren af Arnakke blev mageskiftet med Communitetsjord grænsende op til Arnakkes gamle indelukke, og dette fæsteforhold blev først ophævet i 1915, hvor det tinglyses, at det nu bortfæstes for bestandigt så længe jorden drives under Arnakke.

Der er nu et spring frem til 1719, hvor jeg i et Communitets skøde støder på en Oberstløjtnant Chr. Philip Schultz, der som ejer af Arnakke køber et stykke jord af Communitetet. Hvornår han har erhvervet ejendommen, har jeg endnu ikke fundet ud af, ej heller om det er ham der sælger Arnakke til Peder Benzon, den berømte godssamler, men vist er det, at da han oprettede Benzonslund af landsbyen Dønnerup i 1730, var han også ejer af Arnakke, og at hver gang Dønnerup skiftede ejer i de næste 66 år fulgte Arnakke med og det var adskillige gange.

Peder Benzon	1730 - 37
Ritmester Hans Heinrich v. Eichsted	1737 – 39
Oberst Reimer Heinrich v. Barner	1739 – 45
Peder Willumsen	1745 – 58
Chr. Henrik Selchau	1758 – 90
Minister Poul Chr. V. Stemann	1790 – 96

Stemann frasælger i 1796 Arnakke med Jyderup kirke til velædle, velbyrdige hr. Christian Sørensen, der var forpagter på Adlersborg.

Det synes nu, at Chr. Sørensen ikke har levet så længe efter købet, for allerede i 1802 er det hans kone Madam Sørensen, der optræder som køber af Petersborg - gården af van Deurs til Aggersvold, den Petersborg der er det nuværende Skelbæk.

Gården handledes igen i 1805, men det er mig ikke bekendt, hvem køberen var. Fra 1813 har jeg fæsteprotokollen, og da skriver Hans Kongelige Majestrets livmedicus, Etatsråd og R.D Joachim Diderich Brandis sig som ejer til Arnakke og tilliggende gods ind til 1819, hvilket år Arnakke overgår til ejeren af Algstrup og Egemark en grosserer Scharlau.

I 1828 finder der en auktion sted i København over Scharlaus opbrudsbo, hvor også en Kammerråd Klein skriver sig til Egemark, Algstrup og Arnakke. Det højeste bud bliver givet af Kongen d.v.s. Af statskassen.

Staten afhænder så Egemark og Algstrup i 1841 men forinden er Arnakke blevet solgt, da en kommandørkaptajn Chr. Stub skriver sig som ejer i 1827. Han sælger imidlertid til Carl Madsen i 1828 og nu forbliver gården i denne families eje indtil 1915.

I denne periode bliver en del jord tilkøbt, specielt englodder på den udtørrede Svinninge Vejle. Godsbesiddelserne der bestod af 3 gårde i Særslev samt jorde i Hjembæk frasælges. Dog er en af Communitetets gårde i mellemtiden nedrevet og indlagt under hovedgården, og ligeledes blev part af Aulumgård tilkøbt, hvormed Arnakke fik sit nuværende tilliggende.

Den sidste Madsen solgte til Lankilde Laursen, der havde gården fra 1915 - 1918. Laursen solgte i 1918 til Heinrich & William Hansen, der igen solgte til Chr. Romlund i 1920.

I 1927 købte Justus Schwensen Arnakke af Romlund, efter at have bestyret Arnakke siden 1920.

Selv købte jeg Arnakke af min adoptivfar, der også var min farbror, i 1972. Justus Schwensen blev boende som forpagter af Arnakke til sin død i December 1976. Vi dvs. Ole og Mette flyttede ind i maj 1977.

Tilbage til min historie

Hvis man kigger lidt på Ole Schwensens beretning, er der helt klart ting i den, som man kan problematisere eller kommentere.

Ole skriver indledningsvis, at Arnakke ikke er nogen gammel gård, og han refererer til forskellig litteratur, der skriver at Arnakke op i 1600-tallet var en landsby bestående af tre gårde.

Det forsøger han selv at problematisere ved sin efterfølgende beretning om en evt. kongeborg ved Arnakke, og man kan vel også sige, at en landsby med tre gårde efter min opfattelse ikke er en "rigtig" landsby.

De tre gårde, han refererer til, kan være Arnakkegård (Svinninge matr. 26), Harregård (Svinninge matr. 12), der blev købt til Arnakke i 1812 og nedrevet, og Pedersborg-gården (Hjembæk matr. 17) der blev købt til Arnakke i 1802 og senere udstykket i 12 parceller, hvoraf 6 bliver solgt i 1811.

Men måske er en af gårdene den, der betegnes som udflyttet fra Svinninge, men som jeg ikke har kunnet stedfæste. Jeg har ikke fundet nogle gamle kort, der kan be- eller afkræfte en placering. Der er heller ikke fundet noget i Arnakkes jorder, der kan sandsynliggøre en landingsplads for skibe.

Jeg bemærker også, at Ole har brugt megen tid på at finde de forskellige oplysninger, men han har desværre ikke kildefæstet ret meget. Jeg bemærker også nogle betragtninger om matriklen og Kommunitetet, der ikke er helt korrekte.

Jeg har derfor valgt at lade Oles historie være hans bidrag til historien om Arnakke og ladet mit bidrag tage udgangspunkt i de skrevne kilder, som jeg har kunnet finde eller som arkivet har fået.

Da jeg, som anført, var næste færdig med mit manuskript, fik jeg på et efterfølgende besøg på Arnakke overleveret Christian Heslet Jørgensens arkivalier om Arnakke, hvilket har ført til nogle korrektioner og tilføjelser.

Om matriklen og sogneprotokollen

Når man søger at finde en ejendoms historie og ejendommens udvikling, er et godt udgangspunkt Matriklen af 1844, der umiddelbart angiver – i princippet - det matrikelnummer, som ejendommen stadig har i dag.

Forarbejdet for matriklen 1844 er dels en ældre og dels en yngre Hartkorns-ekstrakt, der førte frem til en Sogneprotokol, som er et statisk billede af alle ejendomme i sognet på matrikuleringstidspunktet – og i de fleste tilfælde af de første ændringer/udstyknings i matriklen indført på nogle af de efterfølgende sider.

Samtidig har 1844-matriklens sogneprotokol en række beskrivelser af den enkelte matrikels udseende og beliggenhed, hvilket kan være en fordel, hvis man vil forsøge at danne sig et overblik over en given lokalitets udseende ved matriklens ikrafttræden.

Endelig kan protokollerne sige lidt om fæste og selveje, eftersom den enkelte matrikel har en angivelse af ejer og bruger. Nogle gange er der foretaget rettelser, fordi der er sket ændringer fra matriklens udfærdigelse til dens ikrafttræden eller efter dens ikrafttræden/protokollens tilblivelse.

Desværre er sogneprotokollerne først skabt i begyndelsen af 1800-tallet, da man opmålte og valuerede jorderne, og det betyder, at oplysningerne i disse protokoller skal harmoniseres med oplysningerne i Skøde- og panteprotokollernes realregistre.

Skøde- og panteprotokollerne er et kæmpe protokolværk, som dækker alle matrikler, og som i dag er scannet og dermed tilgængelig på nettet.

Hver ejendom har sin egen side, som oprindeligt, almindeligvis, angiver ejendommens matr. nr., art – f.eks. arvefæstegård -, ejendommens hartkorn, adkomster til matriklen, og hæftelser. Nogle af de gamle protokoller måler 50 x 100 cm.

Protokollerne har en sammenhæng til de gamle matrikelkort, hvor man også nogle gange kan finde oplysninger om ejere.

Her ses Arnakkegården på det ældste matrikelkort fra Svinninge ca. 1806. Som det ses, er gården indtegnet på kortet, og fredsskoven, som stadig er der, så korttegneren har tillagt gården en vis betydning, da det ikke er alle gårde, der er tegnet ind, men desværre er der intet ejernavn på gård eller kort.

De – nu digitaliserede - protokoller er opdelt i matrikelregistre, navneregistre, realregistre, registre til skøde- og panteprotokoller og selve skøde- og panteprotokollen, men kan godt være forskellige i udseende fra sogn til sogn.

For at skabe yderligere overblik over Arnakkegårds historie er jeg derfor begyndt mit arbejde ved at studere Skøde og Panteprotokollen for Holbæk Amt, Merløse og Tuse herreder, hvor vi i **realregistrets 1. række for Tuse herred i bindet 1780 – 1874 på Folio 127 opslag 66** i Svinninge sogn finder:

Hovedgården Arnakkegård på Matr. 26 A og B m.fl.

af Hartkorn i Tuse herred	34 Tønder	3 Skæpper	2 Fjerdingskar	$\frac{3}{4}$ Album
og i Skippinge herred	25	4	0	$1 \frac{1}{4}$

endvidere hører under Ejendommen

Arvefæstegården Harregård Matr. 12a af Hartkorn 7 Td. 5 Sk. 1 Fk. $\frac{3}{4}$ Alb.

En Arvefæstelod under det Kongelige Communitet Matr. 26c som for bestandigt henhører (er perpetueret) under Arnakkegård af Hartkorn 1 Td. 4 Sk. 1 Fk.. $2\frac{3}{4}$ Alb.

Og Matr. 11d (se pag.98)

Når der i realregistret er indskrevet, ”endvidere hører under ejendommen matr. 12a, Harregård, matr. 26C, en arvefæstelod, og matr. 11d, som er en parcel af Aulumgård”, må det hænge sammen med, at disse ejendommers hartkorn ikke er indeholdt i Arnakkegårds samlede hartkorn i Tuse herred.

Arvefæstegården Harregård er en ejendom, som af det kongelige Communitet bliver solgt til den hidtidige fæster Christen Christensen 1812. Han videresælger den med det samme til Harald Rothe, der på samme tid har købt Arnakkegård.

I sogneprotokollen ejes Svinninge matr. 12 af etatsråd Brandis med forvalter Colding som bruger. Brandis har købt af Rothe i 1812. Matr. 12 bliver som anført først købt af Arnakkegård 1812.

Realregistrets stamblad for hovedgården må derfor være skrevet efter 1803, men inden 1812.

Arvefæstelodden matr. 26c under det kongelige Kommunitet er perpetueret til Arnakkegård, hvilket vil sige, at ejeren af Arnakkegården altid får denne lod i arvefæste, men den er ikke en egentlig del af gården og skal tilskødes ved hvert ejerskifte.

Folio 98 (realregistrets s. 52) er en parcel af arvefæstegården Aulumgård under Communitetet af Hartkorn 2 Td. 4 Sk. $1\frac{3}{4}$ Alb. Parcellen bliver skødet til proprietær Carl Madsen, Arnakke, den 20. februar 1846, så det kunne tyde på en noget senere tilføjelse til stambladet, skriften er også en anden.

Jeg er derefter gået til sogneprotokollerne, for at se om deres oplysninger stadfæster realregistrets om hartkorn i Tuse og Skippinge herreder.

Arnakkegård er repræsenteret i 3 sogne, nemlig Hjembæk og Svinninge i Tuse herred og Særslev i Skippinge herred.

I Hjembæks sogneprotokol kan jeg se, det må dreje sig om matr. 17.

Gården er i sogneprotokollen udstykket i 12 parceller og de første 6 parceller tilhører Arnakkegård ved etatsråd Brandis, mens de sidste 6 parceller er selvejer-parceller.

Det giver i øvrigt et meget godt billede af tidspunktet for sogneprotokollens tilblivelse eftersom Brandis får købekontrakt 31.12.1812 og skøde 21.1.1813 på Arnakkegård og sælger den igen 1816.

De 6 selvejer-parceller må være de 6 Arnakkegården tilhørende jordlodder af Petersborg gårdens jorder, der bliver frasolgt gården ved en auktion i 1811 efter begæring af Arnakkegårds daværende ejer, Cecilius Rosenørn, auktionen må altså være sket før sogneprotokollens udformning
(S&P Holbæk amt, Merløse-Tuse herreder Bd. C Folio 330 opslag 343)

Petersborg gården er iøvrigt tilkøbt Arnakke fra Aggersvold ifølge den først kendte registrerede købekontrakt vedrørende Arnakke i realregisteret fra 1803 (se dog senere).

Udstykningen må derfor være sket senere end købekontrakten fra 1803 og før 1811-auktionen, sikkert foranlediget af auktionen.

Hjembæk sogneprotokol, hvor Brandis nævnes direkte. kan altså dateres 1812-16 i lighed med de øvrige sogneprotokoller.

I sogneprotokollen for Svinninge finder vi Arnakkegård, som er udstykket i 3 parceller hvoraf matr. 26 A og 26 B ejes og bruges af etatsråd Brandis, mens 26 C tilhører Det Kongelige Communitet, men bruges af Brandis.

Svinninge sogneprotokol kan altså også dateres til 1812-16.

I sogneprotokollen for Særslev finder vi Arnakke Gods v/etatsråd Brandis udstreget og erstattet af Carl Madsen, med bruger Mads Jensen udstreget erstattet af Lars og Carl Madsen på matr. 7a

og bruger Søren Jensen på matr. 7b, brugeren har desuden den under matr. 34 anførte huslod og have.
(Carl Madsen overtager Arnakke i 1828, så det er en senere tilføjelse),

Vi finder Aggersvold Gods/major Rothe udstreget og erstattet af Arnakke Gods/etatsråd Brandis med bruger Mads Larsen erstattet af Lars Madsen på matr. 8

Og vi finder Arnakke Gods/etatsråd Brandis udstreget erstattet af Carl Madsen med bruger Peder Mogensen erstattet af Anders Pedersen på matr. 11a.
bruger Peder Mogensen erstattet af Anders Pedersen på matr. 11b, brugeren har desuden den under matr. 11a anførte lod.
(Carl Madsen overtager som nævnt først i 1828)

Hvis vi tager oplysningen fra matr. 8 om Aggersvold, der erstattes af Arnakke, kan vi dog fastslå, at sogneprotokollen må være fra 1812, hvor Brandis overtager Arnakke fra Rothe. Når Carl Madsen er tilføjet, må dette være sket efter 1828, hvor han fik Arnakkegård.

Da sogneprotokollerne åbenbart ikke er helt nøjagtige kilder, er jeg returneret til det forrige sted, nemlig Skøde- og panteprotokollens realregister.

Adkomster i realregistret

Den første noterede adkomst til Arnakke i realregistret er enken Madame Inger Magrethe Sørensens kontrakt af 9. august 1803 og hendes skøde fra 1805 til Examinatus Juris Frederik Christian Schrøder fra Nykøbing Falster med provst Bech i Vallekilde som lavværge (fordi hun var kvinde).

(Skøde- og Panteprotokol, Holbæk amt, realregister 1.række Tuse herred, folio 127 (opslag 66))

Inger Magrethe var enke efter forpagter Sørensen på Adellersborg.

Købekontrakten, 9. august 1803, fortæller en del om hovedgården Arnakkegård, idet punkt 1 i aftalen lyder således:

Jeg Inger Margrethe sal. Sørensens overdrager herved til bemeldte Friderich Christian Schrøder med alle Herligheder og fuldkommen Ejendomsret Arnakkegård med tilliggende Bygninger og Hartkorn Ager og Eng 19 Tdr. 2 Skp. 1 Alb , samt den herpå stående Over- og Underskov, tilligemed den fra Aggersvold tilkøbte og mig tilhørende Gård, Pedersborg med tilliggende Bygninger og Hartkorn Ager og Eng 8 Tdr., så og Jyderup Kirke med den dertil liggende Kirketiende, hvis Hartkorn er 235 Tdr. 2 Skp. hvorfra undtages det ufrie Hartkorn som fra Høed By er indtaget under Aggersvolds Hoved-Marker, som er lidt over 11 Tønder og som ved Skødets Udstedelse nærmere skal blive bestemt, og endelig Huset Ørebech med tilliggende Jord og 2de Kirkehuse med tilliggende Kirkejord, alt med den Ret og Rettighed som jeg nu er Eier af samme efter ihænde havende Skøder af 17 December 1796 og 19 Juni 1802 og derved fæstede Varighed og med samme Forpligtelser, som jeg den har ejet. Under forbemeldte Arnakkegårds 19 tdr. 2 Skp. 1 Alb. Hartkorn er indbefattet en Communitetet tilhørende Jord af 1 Tdr. 6 Skp. 1 Fdk Hartkorn som ved Fæstebrev er perpetueret til Arnakkegård og hvoraf forrige Eier efter at have modtaget nye Fæstebrev af Kommunitetet betaler 3 Rdl i Husbondehold samt i årlig Landgilde 2 Tdr. Byg 1 Td. Havre. og punkt 4 således:

Af den akkorderede Købesumma 24000 Rdl. skriver Tyve og Fire Tusinde Rigsdaler, bliver stående med første Prioritet i samtlige benævnte Eiendomme, 16000 som står uosagt i 6 År med årlig Rente 4 Pct., og 3000 Rdl. udbetales Sælgeren eller Ordre næste 11te Decbr. Termin, imod at Kjøberen godtgøres 4 Måneders Renter af samme 3000 Rdl. og resten 5000 Rdl udbetales 11te Juni Termin næste år.

Fremlagt og læst inden Merløse og Tudse Herreders Ret Torsdagen den 18 Augst 1803 og samme Dato indført i Herredernes Skøde og Pante Protokol Folio 376 og 377

(Skøde- og Panteprotokol Holbæk amt, Marløse-Tuse herreder Bd. A folio 370 opslag 386)

Hverken Madame Sørensen eller hendes afdøde mand har i øvrigt boet på Arnakkegård.

I folketællingen 1801 for Svinninge sogn finder vi efter Gudmandstrup et afsnit "**Arnache en Sædegård**", hvilket betyder at Arnakkegård på et tidligere tidspunkt har haft adelig ejer og muligvis et andet jordtilliggende end i dag.

At den er en sædegård betyder nemlig, at den før enevældens indførelse i 1660 kun kunne ejes og handles af adelige.

På gården bor 3 tjenestefolk, men ingen ejer.

Og så er der efterfølgende noteret et "*Markhus på Arnache Mark Ørebechs Hus kaldet*" hvor der bor en 33-årig husmand med jord Michel Olsen og hans 23-årige kone af 1. ægteskab Sidsel Erichsdatter og deres to børn

Hvis vi går til den ældste folketælling for Svinninge fra 1787 finder vi også til sidst i tællingen et afsnit efter Svinninge og Gudmandstrup, hvor overskriften er **Arnache**.

Gården bebos 1787 af en 30-årig hovbonde, Peder Bech, han er gift 1. gang med madmoder Susanne Gotlieb, de har en 1-årig datter, Friderica Lovise Bech, og konen har en 9-årig plejedatter Friderica Lovise Kiær, og så har de en 50-årig lejer, Friderica Lovise Charlotte Comtesse af Danneskjold Samsøe, som er ugift. Desuden har de 3 kvindelige og 3 mandlige tjenestefolk.

Altså heller ikke nogen adelig gårdejer i 1787, men dog en adelig lejer.

Som den sidste indførelse i dette afsnit af tællingen er et **Ørebechhus** beboet af en 30-årig husmand og daglejer Jens Thomasen der er gift 1. gang med 31-årige Sophia Sørensdatter, der er gift for 2. gang. Desuden er en 4-årig datter, Ingeborg Jensdatter og konens 11-årige datter af 1. ægteskab, Dorthe Hansdatter.

Desværre har folketællingerne før 1901 ingen matrikelnumre, så Ørebechhus på Arnakke mark kan ikke umiddelbart lokaliseres. Dog kunne navnet – *et hus på et øre ved en bæk* – godt passe på Svinninge matr. 36 ved Skelbæk. På den anden side ligger huset på Arnakke Mark, der dengang lå op til Svinninge Vejle, så det kan ikke fastslås om huset har ligget på Svinninge matr. 26 a eller 26 b.

Madame Sørensen og Arnakkegård

Madame Sørensen er den første indførte i Skøde- og Panteprotokollerne vedrørende Arnakke, derfor vil jeg prøve at finde andre oplysninger om hende og prøve at gå længere tilbage i tiden.

I købekontrakten er anført to ihændelevende skøder, som måske kan fortælle lidt mere om Arnakkegårdens tidligere historie, som ikke røbes hverken i sogneprotokol eller realregister.

Madame Sørensen var gift med forpagter Christian Sørensen på Adellersborg.

I folketællingen for Fårevejle 1801 er hun noteret i den fjerde familie under Adellersborg Hovedgård (opslag 23)

Mad. Inger Margrethe					har forpagtningen
Sal. Sørensen fød Lange	K	56	1745	enke	af Adellersborg
Severin Sørensen	M	27	1774	ugift	hendes søn
Iver Sørensen	M	25	1776	ugift	hendes søn
Christian Sørensen	M	14	1787	ugift	hendes søn
Marie Sørensdatter	K	19	1782	ugift	hendes datter
Stine Sørensdatter	K	12	1789	ugift	hendes datter
Benjamon Marcher	M	4	1797	ugift	datters barn

Der er endvidere er stort antal tjenestefolk med hovedvægten på malkepiger.

Når hendes mand Christian Sørensen ikke er med i tællingen skyldes det, at han døde få dage inden. Han er noteret død i Fårevejle kirkebog den 27. januar 1801.

Skødet, hun anfører af 17. december 1796, er tinglysningsdato for et auktionsskøde af 31. juli 1795, hvor hendes mand har været den højstbydende og dermed fået Arnakkegård og Jyderup kirke.

Det fremgår af Sjællandsfar Landsting

49 *En Auctions Forretning fra Auctionsforvalteren i Merløse og Tudse Herreder, Kammerråd Lund i Holbæk, begyndt og sluttet den 31 Juli 1795, Over Arnachegården og Jyderup Kirke, den første skyldsæt for 19 Tdr. 2 Skp. 1 Alb.*

Contribuabel Hartkorn tilligemed det tilhørende Huus, Ørbech kaldet og sammes Vænge, og Gårdens Bygninger assureret i Brand Kassen for 2980 Rdl. , og den sidste, nemlig Jyderup Kirke, med jus Patronatus & vocandis, skyldsæt for 29 Tdr. 4 Skp. Hartkorn, Ved hvilken Forretning Forpagter Christian Sørensen på Adellersborg blev højestbydende for Arnachegården og Jyderup Kirke med den Summa 12,300 Rdl. d .C.
(Sjællandsfar Landsting, Skødeprotokol Bd. 20 folio 315 opslag 317)

Auktionen blev afholdt af Poul Christian Stemann, der fra 1791 var ejer af Benzonslund, og som sælger noget af dette gods, som han har købt i juni 1791 af proprietær Selchau til Gundetved (senere Selchausdal).

I Jordebogen over Benzonslunds Hovedgård og underliggende Bøndergods for året 1791 er Arnakkegården, Ørebechshuset og Jyderup kirke også medtaget – men i margin til jordebogen er skrevet at disse ejendomme udgår af pantet – hvilket svarer til indholdet i en skrivelse fra landstinget af 21. december 1796, som begrundet ændringen netop med salget af Arnakkegård og Jyderup kirke.

(Sjællandsfar Landsting, Skødeprotokol 20 folio 314 opslag 316)

I selve jordebogen (s. 157) står i Svinninge Sogn

<i>Arnache Gården, bruges og bedrives af Ejeren til Benzonslund og.....</i>	17 3 3 1
<i>En øde Jord af Communitetet som ligger i Arnache Marken og efter derpå havende Fæstebrev er perpetueret</i>	1 6 1 ”

og i bemærkningerne

Under dette Hartkorn er indbefattet en Gårds Hartkorn i Svinninge, som efter det Kongelige Kasse Collegie Resolution af 11te Juni 1778 i Aaret 1779 fra Svinninge er udskiftet.

og på næste side (158) står

*Ørebeks Huset
Jens Tomasen*

og i bemærkningerne

*Har Tilsyn med Arnache Gården og derfor fri Gods
..... ved Gården*

Jordebogen er underskrevet
København den 14de Juni 1791 P. C. von Stemann
(Sjællandsfar Landsting, Panteprotokol 1787 – 1798 Folio 156 opslag 148)

Jens Thomassen er vi stødt på før, idet han var nævnt i folketællingen 1787, netop i Ørebeks Huset.

En udskiftet gård, hvis hartkorn er indbefattet i Arnakkes hartkorn, kan jeg desværre ikke umiddelbart finde og stedfæste nær Arnakke, men den kongelige kasses indblanding tyder på, det kunne være kommunitetsjordens udskiftning, der afføder bemærkningen.

Når Stemann lader en jordebog udarbejde næsten samtidig med sit køb af godset kan tolkes derhen, at han regner med at afhænde noget af det, hvorved der også sker en ændring af belåningsforholdene og pantsætningerne.

At Arnakke bruges og bedrives af ejeren til Benzonslund betyder vel sagtens, at der er en bestyrer eller forvalter på gården, men ifølge jordebogens bemærkninger på s. 158 er Jens Tomassen i Ørebeckhuset tilsynsførende, så om han skal føre tilsyn med bestyreren/forvalteren, eller selv varetager bestyreropgaven, bliver rent gættei.

I forbindelse med Konferenceråd Benzons dødsbo 1735 blev hans ret omfattende godser solgt ved offentlige auktioner.

Det gælder f. eks Aggersvold gods ved Hjembæk som det gælder Benzonslund (det senere Dønnerup).

Jordebogen for Benzonslund med underliggende Bøndergods er ved kongelig bevilling af 8. april 1730 indrettet til Hoved-Gårds Taxt af Dønnerup Bye som er afbrudt.

Ifølge jordebogen, som blev lavet til auktionen, ligger Benzonslund i Draxholms Amt, Tudse Herred, Holmstrup Sogn.

Jorde = Bog

Over

BENZONS LUND,

Med underliggende
Bønder = Gods.

Sal. Hr. Conferentz-Raad Benzons Stervboe tilhørende,
som ved offentlig Auction til den Højstbydende skal selges, paa Tiid
og Sted, som ved Tillysning og Publication i Aviserne
vorder kundgiort.

Amt, Herred,
Sogn, Bye.
Drarholms
Amt.
Tudse Herred
Halmstrup
Sogn.

Nye Matriculs
Hart-Korn.

Ager og Eng.		Stov Skyd.	
Edr.	St. Gr. Alb.	Edr.	St. Gr. Alb.

22	2	2	2
1	5	1	1

Benzons Lund.
Hoved-Gaards Taxt.

Er med Kongl. allernaadigste
Bevilling af 8 April 1730. ind-
retted til Hoved-Gaards Taxt
af Donnerup Bye, som er af-
brudt.
Under Gaarden bruges Don-
nerup Byes Tyre-Jord, som
er lagt under Benzons Lund.

for Stat,
høver alle Li-
enda.

heraf høret
Derstades
Skatter.

Anno 1730 den 8 April er opretted et Mageskifte imellem Sal. Conferentz-
Raad Benzon og Hr. Etatz-Raad Christian Lente von Adler, angaaende nogen
Jord, som Ravemose Byes Beboere forhen have haft i Donnerup Byes Mark,
Brændelykke kaldet.

Jordebogens efterfølgende sider opnoterer det bøndergods, der er underlagt Benzonslund.

Som underliggende bøndergods er der i Tuse herred, Svinninge sogn:

<i>Arnache</i>	<i>en gård</i>	5	7	3	2
"	<i>en øde jord</i>	11	3	3	2
	<i>En af Communitetet fæstet jord,</i>				
	<i>bruges under Arnakke,</i>				
	<i>skylder Hart-Korn</i>	1	6	1	-

og 4 gårde i Gudmandstrup

gården, den øde jord og den fæstede jord giver de 19 – 2 – 0 – 1 Tdr. Hartkorn som Chr. Sørensens auktionsskøde anfører. At jorden er øde betyder vel blot, at den ikke er bebygget/beboet.

Communitetsjordens størrelse passer med den størrelse Madame Sørensens købekontrakt 1803 angiver.

I jordebogens bemærkninger står

udfor gården: Bruges af herskabet til Benzonslunds hollænderie om vinteren

udfor øde jord: kand indrettes 4 huse til 12 Rdlr.

udfor Comm: er i fæste fra Communitetet, og svares deraf i afgift 2 Tdr. Byg og 1 Td. Havre efter Capituls Taxt.

og om de fire gårde i Gudmandstrup: disse 4 forretter tilskiftede Lodder af Sæd til Arnache og den øde jord i Svinninge.

(Arkivdatabasen Daisy: Dønnerup Gods. Jordebog 1737)

Samme oplysning om gårdene i Gudmandstrup findes i Stemanns jordebog:

så pløjer og sår disse 4 bønder udi Arnakke hver til 1 Td. Rug, 2 Td. Byg, 1 Td. Havre

Noget kunne tyde på, at Arnakkegårds jorder primært blev dyrket af fire bønder i Gudmandstrup. Hollænderriet blev nok klaret af husmændene og deres koner f. eks. fra Pedersborg gårdens husmandsbrug.

Dødsboet angiver, at Arnakkegård tilhører Benzonslund – spørgsmålet er så selvfølgelig, hvem der køber i 1735, men her er foran angivet, hvordan Arnakkegården kom til Christian Sørensen ved et køb fra Poul Christian Stemann i 1795.

Poul Christian Stemann (1764–1855) angiver selv, at han har købt Benzonslund i 1791 af Christian Andreas Selchau.

Da Arnakkegårdens forhold er uændrede – i den periode, den tilhørte Benzonslund – kan man som dens ejere blot opliste Dønnerups ejere

Peder Benzon (1730-1735),
boet efter Peder Benzon (1735-1737),
Hans Henrik von Eickstedt (1737-1739),
Reimer Henrik von Barner (1739-1745),
Peder Villumsen (1745-1757),
Christian Henrich Selchau (1757-1783)
Christian Andreas Selchau (1783-1791)
Poul Christian Stemann overtager i 1791.

Jeg tror ikke, nogle af disse ejere har haft andet forhold til Arnakkegård end det i jordebøgerne nævnte: *bruges og bedrives af Ejeren til Benzonslund og Bruges af herskabet til Benzonslunds hollænderie om vinteren*

Ejerne har næppe heller opholdt sig på Arnakkegård – det har været overladt til en forpagter/forvalter/bestyrer.

Om lejereren i 1787 den ugifte 50-årige Friderica Lovise Charlotte Comtesse af Danneskjold Samsøe har nogen forbindelse til slægten Selchau, der på det tidspunkt (1787) ejede Arnakke, har jeg ikke nogen indikation af.

Jeg mener, hun er søster til Christian Danneskjold-Samsøe (1702-1728), der oprettede Gisselfeld Kloster og datter af Chr. den 5*s søn Christian Gyldenløve (1674-1703), men deres forbindelse til Arnakke har jeg heller ikke kunnet spore.

Arnakkegårds omskiftelige tilværelse

Selv om Arnakkegård er med i auktionsfortegnelsen for Benzonslund mener jeg at kunne konstatere, at den ikke er nævnt i det brev af 8. april 1730

hvorved det bevilges Peder Benzon til Giedesdahl, Webyegaard og Benzonseye, Konferens-, Etats-, Justits- og Kancelli Raad samt Assessor i Højesteret og Hofretten, at han af den ham tilhørende Donnerupbye i Dragsholm A., Holmstrup S., Htk. Bøndergaarde 24-5-0-1 – og Sksk. 1-5-1-1 -, tils. Htk. 28-2-1-2 -, maa underlægge den Sgd. som det er bevilget ham med navnet Benzonslund at lade indrette i Dragsholm A., som Hgd.stakst Htk. 22-2-2-2 – og Sksk. 1-5-1-1 -, i alt Htk. 24 Tdr., hvorpaa han maa nyde alle de Privilegier, som andre ældgamle Sgd.e nu nyder eller herefter maatte faa.

(Kronens skøder på afhændet og erhvervet jordegods i Danmark, Bd. IV s.705)

Benson får lov til at oprette en ny Sædegård, som får Hovedgårds status, dvs. den bliver skattefri, dog kun for 24 Tdr. hartkorn af de 28 fra den nedlagte landsby, men vigtigst er nok, at han må nyde alle de privilegier, som andre ældgamle Sædegårde nyder.

Arnakkegård er altså bare en del af det underliggende *Bønder-Gods*, som Benzon åbenbart ejede i forvejen.

Noget af dette bøndergods dukker op i et skøde til kongens rentemester Henrik Müller (1609-1692), der den 14. juni 1664 får skøde på en kæmpebid - dels af krongodset i Odsherred - dels af andet gods som Henrik Müller har tilforhandlet sig (nogle vil måske sige tiltusket sig) bl. a i Løve herred Sæbygårds hovedgård med underliggende bøndergods, afgifter fra gods under Ringsted Kloster og meget mere.

I skødet får han Dragsholm Slot og Ladegård med bygninger.....og *det underliggende Bøndergods*;, herunder også i Tuse herred gården **Arnacke** i Svinninge sogn og i Draxholms Birk er 5 gårde i Dønnerup omtalt.
(Kronens skøder på afhændet og erhvervet jordegods i Danmark, Bd. II s. 166)

Så Arnacke kom altså i 1664 i rentemesterens eje – købt fra kronen – hvornår han sælger igen, og til hvem, har jeg ingen mening om, men Benzon har den som påvist inden 1730.

Kommunitetsjorden (matr. 26c), som var perpetueret til Arnakke finder vi i et gavebrev fra kronen 25. juli 1570 til Københavns Universitet på 100 studenters underhold:

I Sjælland nævnes kommunitetsgårdene *i Svinninge sogn og by 15 Gårde og i Arnackie 1 Ødegaards Jord.*

(Kronens skøder på afhændet og erhvervet jordegods i Danmark, Bd. I s. 119)

Forklaringen på, at den ødegårds jord (Svinninge matr. 26c) er perpetueret er enkel. Kongen har i sit gavebrev til universitetet givet indtægterne fra arvefæsterne på de i gavebrevet nævnte ejendomme til universitetets kasse – men de penge kommer kun, hvis der er arvefæstere på jorden, og det sikres fint med en perpetuering.

De 15 gårde i Svinninge er dem, som Ole Schwensen beskriver som Communitetets gods syd og øst for Arnakke, og de har dækket hele den vestlige del af Svinninge sogn.

Når kronen kan sælge Arnakke til Henrik Müller skyldes det, at kronen 11. marts 1576 handler med Ifver Lunge til Tirsbæk (ca. 1520-1587) og får til gengæld for nogle jyske besiddelser i Nørrejylland i stedet bl. a. i Tuse herred i Svinninge Sogn i **Arnacke 1 Gaard.**

(Kronens skøder over afhændet og erhvervet jordegods i Danmark, Bd. I s. 160)

Kronen får Arnakke i 1576 og sælger den igen i 1664 til Henrik Müller. Frem til 1576 ejes Arnakke af Ifver Lunge. Arnakkes tidlige historie kan måske beskrives mere omfattende, som Ole Schwensen gør det, men det har jeg desværre ikke haft kildemæssig mulighed for denne gang. Det drejer sig om perioden fra 1664 til 1730, fra Henrik Müller til Peder Bazon og så perioden før 1576.

Der er dog et nedslagspunkt, som Ole også omtaler, for da kronen sælger til Carl Madsen i 1828, bliver han jo også perpetueret arvefæster på matr. 26c, og kommunitetet refererer, i sin godkendelse af Madsen, til det oprindelige fæstebrev af 22. december 1719 til Oberstliantenant Christian Philip Schultz, som altså har været ejer af Arnakkegård på dette tidspunkt og derfor bliver perpetueret arvefæster. Der er altså ikke tale om et køb af jord fra Communitetet, som Ole Schwensen angiver, blot den almindelige praksis for nye ejere af Arnakke

Arnakkegård efter Chr. Sørensens køb

Jeg vender nu tilbage til de mere kendte forhold på Arnakkegård efter Chr. Sørensen købte den i 1796.

Christian Sørensen havde åbenbart store planer ved sit køb af Arnakkegård. Han indgår nemlig en aftale 18. december 1800 med baronen på Adellersborg om forpagtning af hele Adellersborgs jordegods.

Det fremgår af Merløse-Tuse Herredrets møde den 8. januar 1801

Læst Forpagtnings Contrat, indgået imellem hr. Kammerherre Baron Adeler til Adellersborg, og hr. Forpagter Sørensen på Arnakkegården, angående Adellersborgs Avlings borforpagtning m.m. - hvilken Contrat er Dateret 18 December 1800 og lyder således:

Jeg Frideich Adeler til Baroniet Adellersborg, kongelig Kammerherre bortforpagter hermed fra 1st Maj 1801 og indtil opsigelse på den i nedenstående 3die Posts anførte Måde finder Sted, Adellersborgs og Ladegårds Avling med underliggende Hartkorn og Korntiender til hr. Christian Sørensen Eier af Arnakkegården på følgende Vilkår

(Merløse-Tuse Herreders Skøde- og panteprotokol Bd. A vol. 311 opslag 319)

Christian Sørensen havde åbenbart forestillet sig, at han med udgangspunkt i sin (herre)gård, Arnakkegård, skulle drive det meste af det sydlige Odsherreds landbrug.

Han må være død pludseligt, hvilket må have sat Madame Sørensen i en katepine, men hun har tilsyneladende været lige så initiativrig som manden, for i Landsting-retten den 11. august 1802 kan man læse

- 18 No. 24 *Jeg J Friederich van Deurs til Aggersvold hans kongelige Mayestæts virkelig Commerce Raad kiender og hermed vitterlig gjør, at da Købekontract af 20d April 1802 til Madame I. Magrete Sørensen fra Arnakke har solgt og afhændet Bondegården Pedersborg beliggende på Hiembech Mark i Holbecks Amt beståede af Hartkorn 8 tdr. med det ved Udskiftningen dertil henlagte Areal for den Summa 2200 Rdl., skriver To Tusinde og To Hundrede Rigsdaler, og Madame I Margrete Sørensen nu Dags Dato i følge bemeldte Contact har afgivet og betalt den bestemte Købe Summa, så skiøder, sælger og afhænder jeg herved fra mig og mine Arvinger til Madame I Magrete Sørensen og hendes Arvinger, foranmeldte mig hidtil tilhørende Bondegård, Pedersborg således som jeg dennes haver været eiende*
(Sjællandsfar Landsting Panteprotokol 1798-1805 Bd. II opslag 136)

Derfor kunne hun i sin købekontrakt til Schrøder indskrive Pedersborg Gården.

Skødet (20-04-1802) fra van Deurs har Svinninge Lokalhistoriske Arkiv fået sammen med Arnakkes øvrige arkivalier.

Madame Sørensen agter åbenbart også at fortsætte hvor manden slap, så samme dato 11. august 1802 låner hun 6000 Rdl med pant i Arnakkegård.

- 19 *Jeg underskrevne Inger Magrethe Sørensen født Lange tilstår og hermed vitterliggør at jeg er skyldig til højestvelbårne hr. Raben på Christiansholm i Lolland, den Summa 6000 Rdl., skriver Sex Tusi inde Rigsdaler d. C*
med første Prioritet i den mig tilhørende Gård Arnakke Gård i Holbæk Amt
(Sjællandsfar Lindsting Panteprotokol 1798-1805 Bf. II opslag 136 højre side)

Hun har imidlertid ikke været i stand til at gennemføre planerne, eftersom hun et år senere vælger at sælge uden umiddelbart at få noget for gården.

Købekontrakten af 9. august 1803 havde en post 4, som godt nok angav købesummen – de 24.000 Rdl. – men også indebar, at hele summen faktisk stod som første prioritet i ejendommen, så Schrøder fik Arnakke uden kontant udbetaling. Der skulle godt nok udbetales 3000 Rdl til sælgeren næste 11. december termin, men da køberen fik godtgjort 4 måneders rente af de 3000, og da handelen var indgået 9. august 1803, var der ingen udgift for Schrøder før 11. december. De sidste 5000 Rdl skulle jo først udbetales 11. juni termin næste år.

Men selv om kontrakten var indført i Merløse-Tuse Herreds Skøde- og Panteprotokol 18. august 1803 bliver skødet først tinglæst den 31. januar 1805. I skødet anføres at prisen stadig er 24000 Rdl Dansk Courant og at Schrøder har betalt de i kontrakten af 9. august anførte beløb, hvorfor det kan sendes til tinglæsning.

(Merløse-Tuse Herreders Skøde- og Panteprotokol Bd. A vol. 405 opslag 417)

Schrøder udformer derefter en panteobligation til Madame Sørensen på 16000 Rdl. D.C. med halvårlige terminer (juni og december) og med 4 Pct. rente uopsagt indtil december termin 1809. Som pant sætter han den gård, han lige har fået skøde på. Herredsretten læser obligationen den 7. februar 1805.

(Merløse-Tuse Herreders Skøde- og Panteprotokol Bd. A vol. 406 opslag 418)

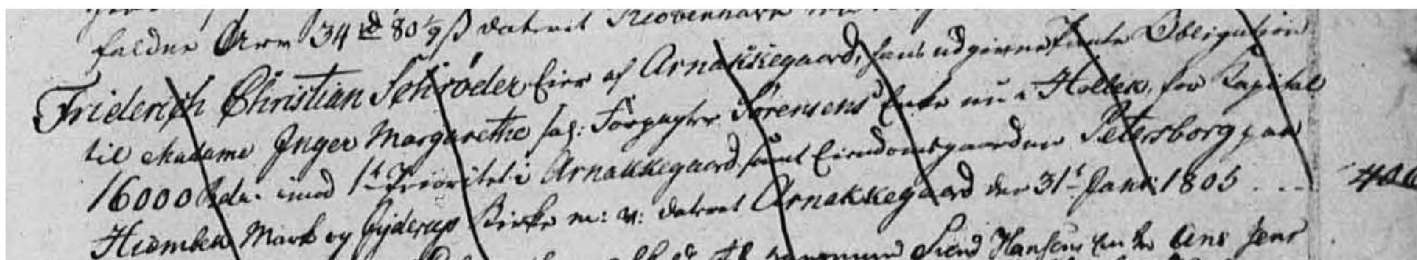
Madame Sørensens fortegnelse over besætning og inventar ved Schrøders køb af Arnakke.

57 Bøge 376, 377 og 378
 Instrueringen
 anset af Peder, Sofie, Fruentruer, Majorin og
 Løst mad/fladbrød som følger i Brevet med Arnakkegaard:
 i Aars
 1/2 gaas blaafleisdel 7 Oaar.
 1/2 Dette med Oesteg 7 -
 1/2 gaas blaafleisdel med Hovren - 7 Oaar.
 i Hovren - 4 -
 i sødbrøget Dette - 4 -

1/2 i sødbrøget - 9 Oaar Hovren - 5 Oaar.
 1/2 blaafleisdel - 8 - 1/2 blaafleisdel af forve - 10 -
 1/2 Hovren - 8 - 1/2 Hovren - 11 -
 1/2 blaafleisdel Oesteg - 3 - 1/2 Hovren med af forve - 9 -
 i Hovren - 8 - 1/2 Hovren - 5 -
 1/2 Hovren - 5 - 1/2 Hovren - 4 -
 1/2 Hovren - 10 - 1/2 Hovren med Hovren - 6 -
 1/2 Hovren - 9 - 1/2 Hovren - 8 -
 1/2 blaafleisdel - 9 - 1/2 Hovren med Hovren - 3 -
 1/2 blaafleisdel - 3 - 1/2 Hovren - 3 -
 1/2 blaafleisdel Oesteg - 8 - Hovren - 10 -
 1/2 blaafleisdel med Hovren - 7 - 1/2 blaafleisdel - 9 -
 1/2 Hovren - 8 - 1/2 Hovren - 6 -
 1/2 Hovren - 6 - i Dette - 7 -
 1/2 Dette gaas - 7 - i blaafleisdel - 18 -
 1/2 Hovren - 6 -
 i Hovren
 1/2 Hovren med Hovren - 16 Oaar.
 1/2 Hovren med Hovren - 5 -
 1/2 Hovren med Hovren - 11 -
 1/2 Hovren med Hovren - 8 -
 1/2 Hovren med Hovren - 9 -
 1/2 Hovren med Hovren - 8 -
 1/2 Hovren med Hovren - 6 -
 1/2 Hovren med Hovren - 6 -
 i Hovren med Hovren
 2 Hovren med Hovren, Hovren, Hovren og 2 Hovren Hovren,
 1 Hovren med Hovren, Hovren, Hovren og Hovren med Hovren
 2 Hovren med Hovren
 Majorin Hovren
 1 Hovren Hovren, 1 Hovren Hovren, 2 Hovren Hovren med
 Hovren Hovren, 2 Hovren Hovren med Dette, Hovren Hovren med Hovren Hovren
 54 Hovren, ad Hovren Hovren, 5 Hovren Hovren Hovren Hovren.
 Arnakkegaard den 9de August 1803.
 Sofie Sørensen, fød. Sørensen. Frederik Henrik Schrøder.
 (L.S.) (L.S.)
 Hovren Hovren.
 Hovren.
 Hovren med Hovren Hovren og Hovren Hovren med Hovren Hovren
 den 18de August 1803 og Hovren Hovren med Hovren Hovren med
 Hovren og Hovren Hovren med Hovren Hovren med Hovren Hovren.
 Hovren.

(Merløse-Tuse Herreders Skøde- og Panteprotokol Bd. A vol. 377 opslag 387)

Købet kan også konstateres i registreringen af Schrøders panteobligation til Madame Sørensen.

(Skøde- og Panteprotokol Holbæk amt, Merløse-Tuse herreder, register til skøde- og panteprotokoller Bd. A vol 16).

Schrøder kalder sig selv ejer af Arnakke i protokollerne

Det hartkorn, der vedrører Skippinge herred, er dog ikke en del af Arnakkegården i 1803 og Jyderup kirke er ikke angivet i realregistret.

Men vi kan gå ud fra, at det, Schrøder køber i 1803, er Svinninge matr. 26a, 26b, Arnakkegård, Hjembæk matr. 17 Petersborg gård, Jyderup kirketiende, 2 huse, i Jyderup (Degnehuset) og i Svinninge (matr. 36?) Ørebechuset, og Kommunitetets jordlod matr. 26c til arvefæste.

Matr. 12a, Harregård, og 11d, parcellen af Aulumgård bliver, som nævnt, først en del af Arnakkes gods senere, og matr. 26c bliver automatisk (perpetueret) en arvefæsteejendom under Arnakke.

Schrøders gældsbrief til Madame Sørensen på 16000 Rdl. skulle jo stå uopsagt indtil 11. december 1809. Der er ikke mere om gældsbriefet i panteprotokollen, men Schrøder frigør sig også fra gælden ved simpelthen at sælge ejendommen.

Så den næste adkomst i realregistret er en købekontrakt af 24. oktober 1809 (og skøde 28. januar 1810) fra Schrøder til Ludvig Grandjean.

Imellem undertegnede jeg Frederik Christian Schrøder til Arnakkegård som Sælger og jeg Ludvig Grandjean fra Gården Frieheden i Frederiksborg Amt som Køber, er sluttet og indgået følgende Forening:

Jeg Frederik Christian Schrøder sælger og afhænder til Ludvig Grandjean følgende mig tilhørende Ejendomme:

- a. Arnakkegården, beliggende i Svinninge Sogn, Tuse Herred, Holbæk Amt. der står for ufri Hartkorn 19 Tdr. 2 Skp. 1 Alb. med tilliggende Areal af Ager- og Eng og Skov, samt derpå stående Bygninger*
- b. Det ved denne Gård liggende Hus Ørbechhuset kaldet, med tilliggende Jord circa 10 Skp Land*
- c. Bondegården Pederborg kaldet, beliggende i Hjembæk Sogn, Tuse Herred, Holbæk Amt stående for ufri Hartkorn 8 Tdr. med tilliggende Areal af Ager og Eng*
- d. Jyderup Kirke med cum jus patronatus et vocandi beliggende i samme Herred og Amt hvis matriculerede Hartkorn er 29 Tdr. 4 Skp med tilliggende Tiende Ydende Hartkorn*
- e. Et bortfæstet Hus i bemeldte Jyderup stående for ufri Hartkorn 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.*
- f. Det på vedhæftede Specifikation opførte af Kreaturer, avlings- og ... Redskaber m.m.*

Alt med fuldkommen Ejendomsret, undtagen 1 Td. 6 Skp. 1 Fdk Hartkorn under bemeldte Arnakkegårds Hartkorn som tilhørende Communitetet og er perpetueret til Arnakkegård, imod en bestemt Årlig Afgift efter ihændehavende Adkomstbreve.

(Skøde- og Panteprotokol Holbæk amt, Merløse og Tuse herreder, Bd. B, Folio 308 opslag 322)

Schrøder sælger for 33000 Rdl. Grandjean overtager pantobligationen på de 16000 Rdl. og vil 11.12.1809 betale 1000 Rdl - 11.6.1810 betale 3000 Rdl. – 11.12.1810 betales 2000 Rdl – 11.6.1811 betales 2000 Rdl -11.12.1811 betales 2000 Rdl. Resten – 7000 Rdl – bliver stående uopsagt indtil 11. december 1813.

Købekontrakten viser, at Arnakkegårds Gods åbenbart stadig har den størrelse, som det havde da Schrøder købte, altså uden jorderne i Særslev og uden Svinninge matr. 12 og matr. 11d. Dog er matr. 26c indskrevet.

Grandjean sælger hurtigt igen ved en købekontrakt af 19. december 1810, som stort set er identisk med hans egen fra 1809.

Imellem os undertegnede jeg Ludvig Grandjean som Sælger, og jeg Cecilius Rosenørn, Eier til Benzonslund, som Køber er sluttet og indgået følgende Contract

Jeg Ludvig Grandjean sælger og afhænder til hr. Cecilius Rosenørn følgende mig tilhørende Ejendom.

- a. Arnakkegården beliggende i Svinninge Sogn, Tuse Herred, Holbæk Amt som står for ufrie Hartkorn 19 Tdr. 2 Skp. 1 Alb. med tilliggende Areal af Ager, Eng og Skov, samt derpå stående Bygninger*
- b. Det ved denne Gård liggende Huus, Ørbækhuset kaldet, med tilliggende Jord ca. 10 Skp. Land*

- c. *Bondegården, Petersborg kaldet, beliggende i Hjembæk Sogn, Tuse Herred, Holbæk Amt, stående til ufrie Hartkorn 8 Tdr. med tilliggende Areal af Ager og Eng, samt derpå stående tyende-Huse.*
- d. *Jyderup Kirke, med cum jus patronatus et vocandi, beliggende i samme Herred og Amt, hvis matriculerede Hartkorn er 29 Tdr. 4 Skp. med tilliggende Tiendegivende Hartkorn.*
- e. *Et bortfæstet hus i bemeldte Jyderup, stående for Hartkorn ufrie 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.*
- f. *Det på vedhæftede Specifikation anførte af Kreatur, Avlings og Gårdsredskaber m. m Alt med fuldkommen Ejendomsret, undtagen 1 Tdr. 6 Skp. 1 Fdk. under bemeldte Arnakkegårds Hartkorn, som tilhørende Communitetet, og er perpetueret til Arnakkegård imod en bestemt årlig Afgift*

(Skøde- og Panteprotokol Holbæk amt, Merløse og Tue herreder Bd. B Folio 417 opslag 437)

Ejendommen har stadig samme størrelse, ingen jord i Skippinge herred. Skødet bliver udstedt den 20. juni 1811 – man kan sige at Benzonslund, som Rosenørn ejer, har købt Arnakkegård tilbage - men - allerede dagen efter den 21. juni 1811 udsteder Rosenørn selv et skøde til Fru Jenny de Moltke født Rosenørn på ejendommen.

At det åbenbart skulle gå hurtigt, ses også af den tinglæste oplysning om, at der ikke var lavet nogen købekontrakt.

Det kan dog konstateres, at begge skøder først er tinglyst den 12. september 1811

Jeg underskrevne Cecilius Rosenørn gjør vitterligt: at have solgt og afhændet, ligesom jeg og herved fra mig og mine Arvinger sælger, skøder og afhænder til frue Jenny de Moltke fød Rosenørn den mig tilhørende Ejendomsgård Arnakkegård kaldet, beliggende i Svinninge Sogn, Tuse Herred, Holbæk Amt i Sjælland, bestående af ufrie Hartkorn, Ager og Eng, 19 Tdr. 2 Skp. 1 Alb., hvorunder er indbegreben 1 Td. 6 Sko. 1 Fdk Hartkorn Communitetet tilhørende, som ved Fæstebrev er perpetueret til Arnakkegård og hvorpå hver ny Eier erholder Fæstebrev imod at betale den bestemte Indfæstning og årlige Afgift.

Endvidere Ejendomsgården Petersborg kaldet i Hjembæk Sogn, bemeldte Herred og Amt, af ufrie Hartkorn Ager og Eng 8 Tdr., så og Jyderup Kirke i Holbæk Amt, hvis matriculerede Hartkorn er 29 Tdr. 4 Skp. med tilliggende Tiende og de til samme Kirke og Arnakkegård og de beliggende 2de Huse det ene Ørebechhuset kaldet ved Arnakkegård det andet i Jyderup Bye tilligemed den til samme Huse hørende Jord, samt Herligheden til et 4 Tdr. 3 Fdk Hartkorn Kirkejord som er tillagt Degnekaldet i Jyderup, for den akkorderede Købesum 46,000 Rdl skriver Fyrretyve og Sex Tusinde Rigsdaler d. C. og da Køberen Frue Jenny Moltke fød Rosenørn har betalt mig den accorderede Købesumme, så vedkender jeg hermed fra mig og Arvinger ingen Mands Lod, Deel, Ret eller Rettighed at have i bemeldte Ejendom med alt dens Tilliggende af Ager og Eng, Skov og Bygninger, men samme at være

Køberen Frue Jenny Moltke fød Rosenørn og hendes Arvinger tilhørende, med samme Ret, Rettighed, Herligheder og Forpligtelser som jeg det efter Skøde og Adkomstbreve vist og besiddet haver som en fuldkommen Ejendom, fri for hver Mands Tiltale og hvorunder jeg ved dette mit Skøde skal være hende fuldkommen herved. Dette mit Skøde kan til Tinge læses og protokolleres uden mig Varsel at give.

*Til Bekræftelse under min Hånd og Segl i Vidners Overværelse af Underskrifterne
København den 21 Juni 1811*

Cecilius Rosenørn

Til Vitterlighed

B Ølgaard L. Grandjean

At ingen skriftlig Contract, skrevne Conditioner, eller noget andet sådant Document imellem os er oprettet eller af andre på vore Vegne, dette Køb betreffende, hverken af os som Køber og Sælger

J. C. Moltke

C Rosenørn

Fød Rosenørn

Læst Merløse og Tuse Herreders Ret, Torsdagen den 12 September 1811

(Skøde- og Panteprotokol, Holbæk amt, Merløse-Tuse Herreder Bd. C vol 56 opslag 62)

Stadig intet om jorderne i Skippinge – til gengæld sælger han nogle jorder to gange den 21. juni 1811. Rosenørn var jo rekvirent på auktionen den 30. april 1811 over 6 lodder af Pedersborg Gården.

Fru Moltke, der var gift med stiftsamtmanden i Holbæk Amt grev A Moltke, beholder heller ikke Arnakkegård længe. Allerede den 17.4.1812 får Harald Rothe skøde på den.

Jeg underskrevne Fru Kammerherreinde Jenny de Moltke fød Rosenørn kjender og herved vitterliggør: at jeg med min Mands, Kammerherre og Stiftamtmand de Moltke Storkors af Dannebrogen hans Samtykke, haver solgt og afhændet, ligesom jeg herved sælger, skøder og aldeles afhænder til Hr. Kapitain og Divisionsqvartermester Harald v. Rothe, Ridder af Dannebrogen, den mig tilhørende Gård Arnakkegård kaldet, beliggende i Svinninge Sogn, Tuse Herred per Holbæk Amt, med alle dertil hørende Bygninger og Indretninger, samt mur- og nagelfaste Appertinentier, Besætning og Inventarium, samt Kornmassen, Bygnings- og andre Materialier og intet er i nogen Måde forbeholden m.m., alt således som, som samme bliver at aflevere af Forpagteren, efter Forpagtnings-Contract af Maj 1811, tilligemed alle de til Gården hørende og underliggende Jorder af Ager og Eng, med de derpå stående Træer, stående for Hartkorn 19 Tdr. 2 Skp 1 Alb., hvorunder er indbegrebne 1 Td. 6 Skp. 1 Fdk Hartkorn Kommunitetet tilhørende, som ved Fæstebrev er perpetueret til Arnakkegård og hvorpå hver ny Eier erholder Fæstebrev, imod at betale den bestemte Recognition og årlige Afgift. Endvidere den Deel af Petersborggården, kaldet, beliggende i Hjembæk Sogn i bemeldte Holbæks Amt, som ikke allerede er frasolgt og bliver dette Salg uvedkommende af

Hartkorn Ager og Eng, omtrent 4 Tdr. med alle dertil hørende Jorder frie og Jyderup Kirke i bemeldte Holbæks Amt hvis matriculerede Hartkorn er 29 Tdr. 4 Skp. med tilliggende Tiende, og de til samme Kirke og Arnakkegård hørende Huse, det ene Ørbechhuset kaldet, ved Arnakkegård og det andet i Jyderup Bye tilligemed den til samme Huse hørende Jord samt Herligheden til de 4 Tdr. 3 Fdk Hartkorn Kirkejord, som er tillagt Degnekaldet i Jyderup, alt med de Rettigheder, Herligheder og Forpligtelser, som jeg selv af alt har været i Besiddelse og Eie i Overensstemmelse med det mig af hr. Cecilus v. Rosenørn under 21 Juni 1811 meddelte Skøde, hvorfra, som meldt, alene er undtagende de fra den såkaldte Petersborggården bortsolgte Huse med tilliggende Jorder.

Og da førbemeldte hr. Kapitain v. Rothe, Ridder af Dannebrogen, har betalt mig den accorderede Købesum 58,000 Rdl. siger otte og halvtredssindstyvetusinde Rigsdaler Dansk Courant på den omhandlede og aftalte Måde og modtager da herved tilskødede Ejendomme, således som samme forefindes, samt svarer og udreder alle Skatter, Afgifter, og Præstationer af bemeldte Ejendomme fra dette Års 1 April at regne, så erkender jeg hermed for mig og mine Arvinger ingen videre Lod, Deel, Ret eller Rettighed at have til alles udi fornævnte Ejendomme, men at samme tilhører ham og hans Arvinger som deres rette Ejendom, fri og frelst for hver Mands Tiltale.

Dette mit herved udstedte Skøde, som til Ting kan læses og protocolleres uden nogen Varsel haver jeg tillige med min Mand til Bekræftelse underskrevet og som under Hostegnede 2de Mænds Overværelse

Frederiksberg d 17 de April 1812

Moltke

J Moltke, født Rosenørn

Til Vitterlighed: Kaarsgaard – J. W. Lütken .

At ingen Købecontract, skriftlige Conditioner, eller noget sådant Document om ovenbemeldte Ejendomme imellem os eller af nogen på vore Vegne, har været oprettet, bliver herved under Eeds Tilbud af os bekræftet.

J. Moltke født Rosenørn

Datum ut Supra

Rothe

Læst i Merløse og Tuse Herreders Ret Torsdagen den 4 Juni 1812 og under samme dato i Skøde- og Panteprotokollen indført folio 127

Attest af Pantebogen vedhæftet dette Skøde

(Skøde- og Panteprotokol Holbæk Amt, Merløse-Tuse Herreder Bd. C folio 128 opslag 135)

Det fremgår af skødet, at der har været en forpagtningsaftale fra maj 1811 – altså fra Rosenørns tid – og at ejendommen derfor bliver afleveret af forpagteren. Aftalen har jeg ikke kunnet finde.

Det fremgår også af skødet, at hun er klar over Rosenørns auktion over lodderne fra Petersborg Gården, som hun derfor ikke medsælger.

Man kan også se, at den gård, hun købte for 46.000 Rdl, trods frasalget af parcellerne fra Pedersborg gården nu koster 58.000 Rdl. Det fortæller måske lidt om situationen - og måske spekulationerne - umiddelbart før statsbankerotten i 1814.

Arnakkegård i Rothes tid 1812

Lad os prøve at se på de jordegods-angivelser, vi kender på dette tidspunkt, for at se lidt på Arnakkegårds størrelse.

Ifølge den primære indførsel i realregistret havde Arnakkegården jorder

	Tdr.	Skp	Fdk	Alb	
I Tuse herred	34	3	2	$\frac{3}{4}$	
I Skippinge	25	4	0	$1\frac{1}{4}$	
I Jenny Moltkes skøde til Rothe	19	2		1	Arnakkegård
+ Petersborg gårdens rester	4				
	<hr/>				
	23	2		1	

Der mangler altså ca. 11 Tdr. hartkorn i Tuse herred udover de godt 25 i Skippinge herred.

Jorderne i Skippinge dukker dog op nu, da Rothe den 10. december 1812 sælger Arnakkegård til etatsråd Joachim Brandis.

Udover jorderne i Skippinge herred, som Rothe åbenbart havde, inden han købte Arnakkegård, kommer nu også Svinninge matr. 12a, som Rothe købte tidligere i 1812, før han købte Arnakkegård.

Matr. 12 i Svinninge er Christen Christensens arvefæstegård, Harregård, og det skøde (31-07-1812) har arkivet i Arnakkegårds arkivalier.

Hele dette køb er en forunderlig affære. Den starter med, at Christen Christensen den 31.7.1812 får et

Arvefæste og Skødebrev for Christen Christensen Fæster af Communitetets Gård, Harregård i Svinninge Sogn

af dette skødebrev fremgår det, at kommunitetet

Ganske og aldeles have skiødet og afhændet, ligesom vi hermed skøde og afhænde fra det Theologiske Facultet i København, til Christen Christensen og hans Arvinger den i Holbæk Amt beliggende, og hidtil af ham i Fæste havende Gård i Svinninge Sogn og Svinninge Bye, Harregård kaldet

Christen får altså et arvefæsteskøde (næsten selveje) på den gård, han hidtil har fæstet.

Men - allerede 2. april 1812 har han faktisk solgt gården i en handel med forvalter Truelsen som handler på Harald Rothes vegne.
(Skøde- og Panteprotokol Holbæk amt, Merløse-Tuse Herreder Bd. C folio 574).

I Christens skøde gives ejeren ret til frit og ubehindret, at gøre alle de Anlæg og Indretninger, såsom at opelske Frugttræer i Kasser eller og på Marken, eller andre Slags Træer, enten alene eller i større Plantninger.

Om Rothe havde planer om noget sådant, ved jeg ikke, men Christens plan var nok mere enkel, for da han sælger, beholder han selv en lille parcel, som ifølge realregistret er matr. 12c, som er beliggende på Solholmsvej 11 i Svinninge, sikkert den fraflyttede gårds beliggenhed.

At Rothe køber Harregård 16 dage før han køber Arnakkegård, indgår måske i en større plan – måske aftalt under bordet for at sikre jordernes værdi.

Jeg har dog ingen mulighed for at vurdere det på det foreliggende grundlag, men hele denne handel og inddragelse af Rothes jorder i Skippinge i det videre forløb, er vanskelig umiddelbart at begrunde landbrugsfagligt eller driftsøkonomisk.

Så måske har det bare været et par godsejeres jonglering med besiddelserne for at undgå nogle trusler op til statsbankerotten i 1814.

Lad os imidlertid gå tilbage til problematikken med jordernes størrelse fra Rothes køb den 17.4.1812 til hans salg den 10.12.1812.

Først købekontrakten ved hans salg til Brandis

Imellem Undertegnede er indgået følgende Købekontrakt

*Jeg Harald von Rothe Ejer af Aggersvold og Arnakke, Divisions Qvartermester, Ridder af Dannebrogen, sælger og afhænder herved fra mig og Arvinger til hr. Livsmedicus Brandis, Ridder af Dannebrogen, bemeldte Arnakke gård med dens underlagte Bøndergods, Jagt, Fiskeri ...faste urokkelig Ejendom, nemlig Arnakke Gård,
som står i Hartkorn*

23 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. 2½ Alb.

I Særslev By 4 Gårde med deres Bygninger
og besætning 32 2 1 2^{10/18}
I disse Gårde er udlagt 4 Huuslodder,
hvoraf dog kun en er bebygget, og
bortfæstet til en Tømmermand, 2 bort-
lejede til de to Gårdbrugere og 1 til
en huusmand af Aggersvold Gods
ved navn Søren Jensen

1 Hus med Vænge i Svinninge By
2 do uden Vænge og Jordlod på
Arnakkemark 4 2 2^{3/4}

Christen Christensens Gård
arvefæstegård fra Communitetet

	8	7	1	2 ^{31/48}
	65	1	"	1 ^{95/144}

Alt såsom der er og forefindes og
med henhold til Vedhæftede Jordebog
København d 10 December 1812

(Skøde- og Panteprotokol Holbæk Amt, Merløse-Tuse Herreder, Bd. C folie 241 opslag 248)

I Arnakkes arkiv har vi en tiendeforening af 10.8.1812 mellem Rothe og provst Nissen i Hjembæk, hvoraf det fremgår, at hartkornet for Arnakke uden Særslev er opgjort til samme tal som anført i købekontrakten, idet Pedersborggården er særskilt anført, fordi den ligger i Hjembæk sogn.

Lad os se lidt på den jordebog, der følger med Rothes salg, så vi kan se hvor de 65 Tdr. hartkorn befinder sig.

	Tdr.	Skp.	Fdk.	Alb
Arnakkegårds egen jord	23	2	1	2 ^{1/2}
Svinninge Bye				
Arvefæster Christen Christensens gård	8	7	1	2 ^{31/48}
Husmand Ole Olsen				
Ved Arnakke Ørebech Huset				
Christen Christensen				
Skovfoged Huuslod				

	Tdr.	Skp.	Fdk.	Alb
Hjembæk Bye				
Petersborg Huslod	4	2		2 ^{3/4}
Henning Petersen				
Hans Hansen				
(et arvefæstehus under Communitetet)				

Særslev Bye Gårdmænd

Thomas Nielsen	7	6	1	1
Peder Mogensen	7	5	3	$1^{8/9}$
Mads Larsen	7	5	3	$2^{8/9}$
Mads Jensen	7	5	3	$1^{7/18}$
<i>Husmænd</i>				
Anders Hansen		2	1	$7/18$
Peder Mogensen		2	3	$\frac{1}{2}$
Mads Larsen		2	2	$1\frac{1}{2}$
Søren Jensen		2	3	
Summa	65	1	"	$1^{65/144}$

Rothes jordebog viser ret præcist Arnakke Gårds Gods 10.12.1812

I Tuse herred	32	7	2	2	Tdr. hartkorn
(Som i realregistret stod til	34	3	2	$\frac{3}{4}$)	
I Skippinge herred	32	1	2	$\frac{7}{9}$	

Hvis vi går til sogneprotokollen for Særslev finder vi 4 gårde som er tilskrevet Arnakke via Rothe, nemlig

Særslev matr. 7a, 7b, 8, 11a, 11b, 12a og 12b.

Deres jorder udgør tilsammen 25 3 3 $\frac{3}{4}$ Tdr. hartkorn hvilket stort set svarer til den størrelse,

der er anført i realregistret, 25 4 0 $1\frac{3}{4}$ Tdr. hartkorn men er noget mindre end angivelsen i Rothes skøde.

Navnene i Rothes skøde passer fint til sogneprotokollens, nemlig Thomas Nielsen og Anders Hansen på matr. 12, Peder Mogensen på matr. 11, Mads Larsen på matr. 8 og Mads Jensen og Søren Jensen på matr. 7

Noget kunne tyde på, at det er to forskellige opgørelser af hartkornet, der giver forskellen, eftersom de respektive gårdes hartkorn er større hos Rothe end de er i sogneprotokollen.

Det kan være, at Rothe regner efter den gamle matrikel, mens sogneprotokollen bruger den nye.

Der kan desværre ikke skaffes oplysninger om forholdene fra Skøde- og Panteprotokollerne, eftersom disse for Skippinge herred først påbegyndes efter 1840.

Sammenfattende kan man vel konstatere, at Arnakkegård ved Rothes salg 10. december 1812, og skødet den 16. februar 1813, må have bestået af følgende matrikelnumre.

Svinninge sogn matr. 12a, 26a, 26b, 26c, og muligvis 36

Hjembæk sogn matr. 17a, 17b, 17c, 17c, 17e og 17f

Særslev sogn matr. 7a, 7b, 8, 11a, 11b, 12a og 12b

Desuden 1 hus i Svinninge og 2 huse på Arnakke Mark (som nok er en del af de anførte matrikler)

I hele denne periode fra 1803, der kan virke ret forvirrende, har Arnakkegården tilsyneladende ikke haft nogen ejer boende, men har været drevet af diverse forvaltere og forpagtere,

Schrøder kender vi ikke meget til. Grandjean bor nok i Nordsjælland, Rosenørn bor på Benzonslund (Dønnerup), fru Moltke bor sammen med sin mand, stiftsamtmændene i Holbæk amt, og Rothe bor nok på Aggersvold, som han netop har overtaget i 1806, eller i København.

Rothe er ikke landmand, men aktiv indenfor militæret (for hvilket han bliver adlet 1809). Han bygger dog hovedbygningen på Aggersvold i 1833-35. Efter salget af Arnakke i 1812 køber han senere Svinningegården i 1817, så han har på sin vis været aktiv i lokalområdet.

Arnakke efter Rothe – familien Madsen

Vi kan på nuværende tidspunkt konstatere, at den gård, Madame Sørensen solgte i 1803, havde den størrelse, hun angav i købekontrakten. Det yderligere hartkorn, som realregisteret anfører, er tilføjet grundet de ovenfor anførte tilkomster fra Harald Rothe.

Også de følgende ejere af Arnakke bor andetsteds.

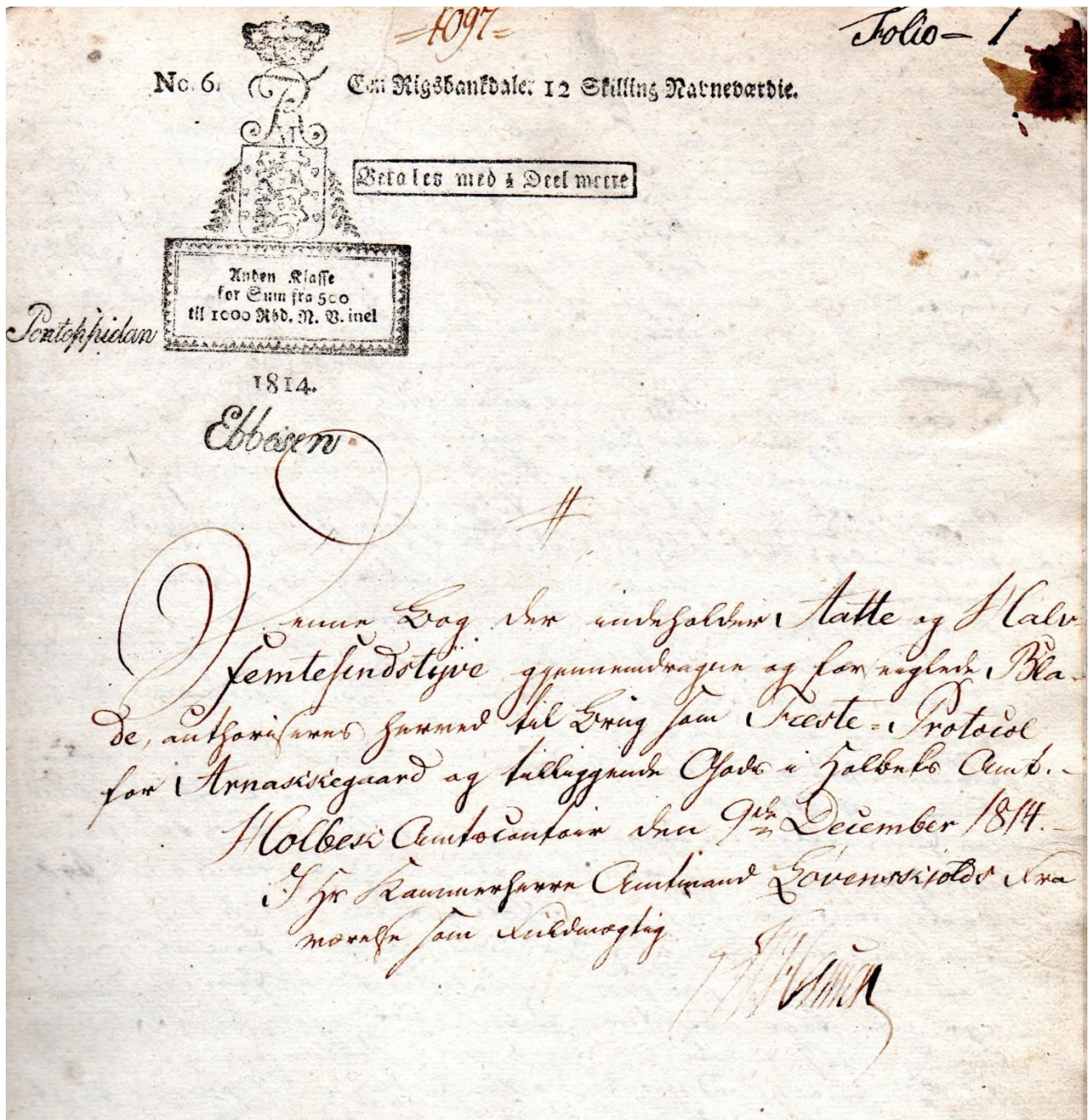
Etatsråd Joachim Dietrich Brandis, der overtager fra Rothe, har sit virke i København. Han er født i Hildesheim i 1762, læser medicin og bliver professor i medicin i Kiel i 1803. Han kommer i denne sammenhæng i forbindelse med kongehuset, da kronprinsessen (Marie Sophie Frederikke af Hessen) antager ham som huslæge, når hun er på slottet i Kiel.

Han bliver derfor tilbudt en stilling som livlæge, hvis han følger med til København. Den officielle udnævnelse til Dronningens Livlæge bliver givet den 22. februar 1810.

De næste 35 år lever han med sin familie forskellige steder i København bl.a. bygger han en stor villa i Valby, hvor maleren Th. Lundbye havde et gæstekammer på kvisten, hvorfra han malede en udsigt mod Kalveboder Strand.

Arnakkegård har åbenbart blot været en investering, som han måske har besøgt, men ikke boet på.

I Brandis tid oprettes dog i 1814 en fæsteprotokol, som vi har i arkivet. Den er behørigt autoriseret, *Holbæk Amtscontoir den 9de December 1814 i Hr. Kammerherre Amtmand Løvenskiolds fraværelse som fuldmægtig –(ulæselig underskrift).*

Den første kontrakt, der er indført, er til husmand Anders Larsen i et hus på Hjembæk Mark med samlede jorder på 3½ Td. Land geometrisk mål. Og den er faktisk underskrevet den 31. december 1813

Den 11. juli 1816 sælger Brandis Arnakkegård til grosserer Johannes Schartau, København. Salget sker med henvisning til det skøde, som Rothe udstedte i 1813, altså ingen ændring i størrelsen.

(Skøde- og Panteprotokol Holbæk amt, Merløse-Tuse Herreder bd. C folio 578 opslag 596)

Også dette skøde befinder sig i Arnakkegårdens arkivalier på arkivet.

I Arnakkegårds arkiver findes også en udskrift af Holbæk Amts Tiendekommissions Protokol fra 8. august 1816, som er affødt af en begæring fra Arnakkegård om at få konge- og kirketiende bestemt til en *uforanderlig og bestandig* årlig afgift i stedet for en ydelse in natura.

Ansøgningen vedrører tilsyneladende kun Kommunitetets Arvefæstegård – altså matr. 12 (Christen Christensens gård, som i 1826 bliver nedlagt) – som der søges en forening om.

Kirketienden er man enige om, men kongetienden har Arnakke og Kommunitetet åbenbart ikke kunnet blive enige om størrelsen af, så dokumentet viser, at der den 17. august 1816 bliver foretaget en undersøgelse af jorderne og udarbejdet en beregning, der afslutningsvis ender med at fastlægge et fast vederlag - udmålt i korn - omregnet til penge efter kapiteltaksten - til Kommunitetet vedrørende kongetienden.

Grunden til, at der overhovedet kan opstå strid om kongetiendens størrelse mellem Arnakke og Kommunitetet, finder vi i Realregistret for Svinninge, hvor det om kongetienden hedder: *Tienden ejes af Kommunitetet i henhold til Kong Frederik den II's utinglæste Gavebrev af 25. Juli 1569.*

Dokumentet er et godt eksempel på, hvor besværligt det kunne være, når man var uenige om den skat, som tiende er udtryk for.

Den 24. juli 1823 vitterliggør herredsfoged Jacob , at Merløse og Tuse Herredsret skal udpege to kyndige og uvillige mænd til at vurdere og beskrive Arnakkegård med underliggende til auktionen i grosserer Schartaus *Opbudsboe*. Dokumentet er i Arkivet.

Schartau havde købt Egemarken i 1809, så begge godserne bliver sat på auktion af Schartaus fallitbo i 1823.

De to godser kan imidlertid ikke sælges på auktionen (der foretages opråb 4 gange), hvorfor kronen overtager dem. Egemarken bliver i kronens (statens) ejerskab i 19 år før den i 1842 sælges på auktion til Christian Emil Grüner

I auktionsdokumentet for Arnakkegårds vedkommende gør herredsfogeden vitterlig, at auktionen blev afholdt 2. 16. og 30. september og 28. oktober 1823. Konditionerne er anført og afslutningsvis kan læses, at de var fremlagt og oplæst ved alle fire auktioner.

Derefter er der anført nogle tillægskonditioner, som er fremlagt og oplæst ved 3. og 4. auktion. Afslutningsvis er anført en tillægskondition som blev tilføjet protokollen af rekvirenten ved 3. auktion, hvorefter ejendommen sælges for 5600 Rdl. sølv til kongen.

(Skøde- og Panteprotokol Holbæk amt, Merløse-Tuse Herreder Bd. F folio 349 opslag 360)

I Arnakkegårds arkivalier har vi fra 2.9.1823 en jordebog over Arnakkegård 1823, som er påskrevet, at den har været forevist ved 1. og 4. auktion. Den er udarbejdet af Justitsråd Klein og viser Arnakke Hovedgård noteret med ufrit hartkorn ager og eng på 32 Td. 5 Sk. 2 Fdk og ^{12/48} Alb. hvortil kommer jorder i Særslev som gør at gården er noteret med samlet hartkorn på 65 Td. 1^{29/144} Alb – stort set samme størrelse som Rothe angiver i sin jordebog i 1812. Det er denne gård, kronen overtager på auktionen.

Lidt paradoksalt finder vi i arkivet også en godkendelse 1.9.1825 fra Kommunitetet af Joh. Schartau som arvefæster på matr. 26 c fra 5. juli 1817 at regne. Postgangen var ikke hurtig.

Arnakkegård forsøger kronen selvfølgelig også at sælge – og mens man venter, må forvalter Lützhøft på den kongelige kasses vegne den 1.9.1825 udstede et fæstebrev til Rasmus Thomassen i Særslev – og Fr. VI bevilger den 13.1.1826 at nedlægge Harregård og inddrage jorden under Arnakke, hvilket meddeles Kammerråd Klein på Arnakke den 21.3.1826, og Klein svarer den 25.3. Dokumenterne er i arkivet.

Hvorfor Klein er på Arnakke beskrives ikke, men det kan have at gøre med den tidligere nævnte jordebog, men også, at der i arkivet fra den 1.7.1826 findes en designation over de dokumenter og protokoller, der overleveres fra Arnakkegård til en køber, kommandørkaptajn Carl Stub, der er den potentielle køber, idet han har købt godset på en forpagtningsauktion den 15.3.1826 for 15.000 Rdl, hvoraf han har udbetalt de 3000.

Designationen har en påtegning: *Efter anførte liste er benævnte dokumenter overleveret til hr. Carl Madsen – København 19.4.1828.*

Noget er åbenbart gået galt – Stub har måske forregnet sig – for den 19.4.1828 sælger han Arnakkegård til proprietær Carl Madsen, som dermed har forpligtet sig til at indtræde som debitor overfor staten mht. restkøbesummen på de 12.000 Rdl. og den 27. maj 1828 udsteder Frederik d. Sjette derfor skøde til Carl Madsen på Arnakkegård.

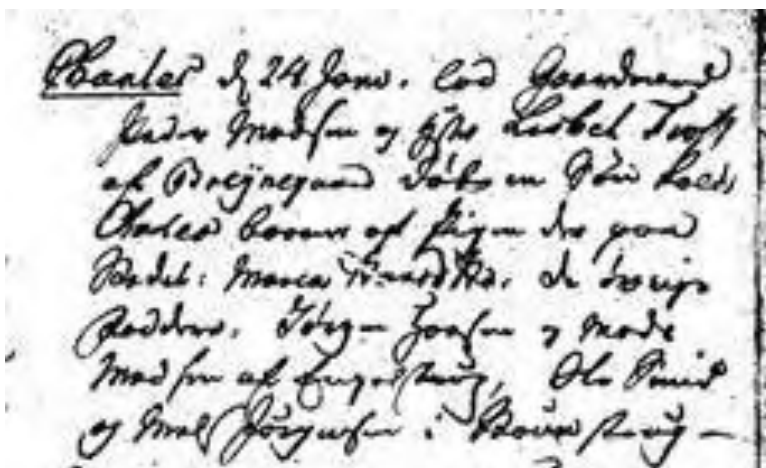
(Skøde- og Panteprotokol Holbæk amt, Merløse-Tuse Herreder Bd. G folio 78 opslag 86)

Arkivet har både Carl Madsens købekontrakt med Carl Stub og Fr. VI's skøde til Carl Madsen.

Vi har også i arkivet en eragtning (i flg. ordbogen *meningstilkendegivelse; skøn eller kendelse; dom*) fra Klein den 9. maj 1827 vedrørende Pedersborg gården, så han må have haft noget at gøre med salget af Arnakke.

Carl Madsen var i øvrigt ikke døbt Carl.

I Everdrup kirkebog afsløres det, at han faktisk er døbt Charles den 24. januar 1802 i Everdrup. (øverst til højre)

Hvorfor han åbenbart bliver kaldt Carl, ved jeg ikke.

Peder Madsen lader – som det ses - sin søn døbe Charles.

(Kirkebog Præstø amt – Bårse – Everdrup – 1742-1806 – fødte – opslag 58)

Charles (Carl) Madsen bliver i øvrigt gift tre dage før han får sit skøde fra kongen, idet han den 23. maj 1828 bliver copuleret (gift) med Mariane Løppenthin, der er datter af møller, Hendrik Mathiesen Løppenthin, Strids Mølle

Copulerede.							
No.	Budgommens Navn, Alder, Haandtering og Dpholdssted.	Budens Navn, Alder, Haandtering og Dpholdssted.	Hvem Forloverne ere.	Vielses-Dagen.	Om Vielsen er foret i Kirken eller Hjemme, og i sidste Tilfælde Devillings-Datum.	Hvor ansøret i det almindelige Tjenfælses Register.	Tamærkninger.
3	1828 Jens Frederik Carl Madsen 26 Aar og 1/2 Arnakkegaard	1828 Mariane Løppenthin af Strids Mølle 29 Aar	Jens Frederik Carl Madsen Hansens og Løppenthins Hustru	23 ^{de} Maj	Hjemme	1828	

(Kirkebog Holbæk amt - Skippinge herred - Aunsø sogn - 1813-1836 – Viede - opslag 6)

I arkivet finder vi den første fæstekontrakt, Madsen har udstedt, den 24-12-1828 til Christian Jensen.

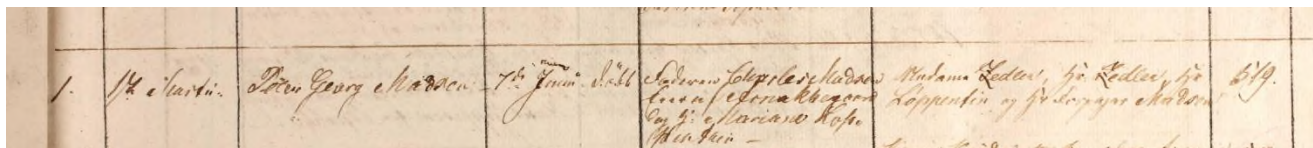
Heldigvis har Madsen sat matrikelnummer på kontrakten, så vi kan se, at Christen har fæstet matr. 17 b (Hjembæk), Skelbæk 18, som er en del af Pedersborggårdens udstykning fra 1811.

Den 4. januar 1829 bliver Henrik Charles Madsen født på Arnakkegård. Han bliver døbt i Svinninge kirke den 13. maj med faddere: Madame Løppenthin, Strids Mølle, forpagter Madsen, Bjergbygård, Møller Løppenthin, forpagter Bastrup, Svinningegård,
(Holbæk amt, Tuse, Svinninge, 1813-1850, KM, Fødte drenge - opslag: 32)

Men allerede den 15. maj dør han kun 4 mdr. gammel og bliver begravet den 24. maj i Svinninge.

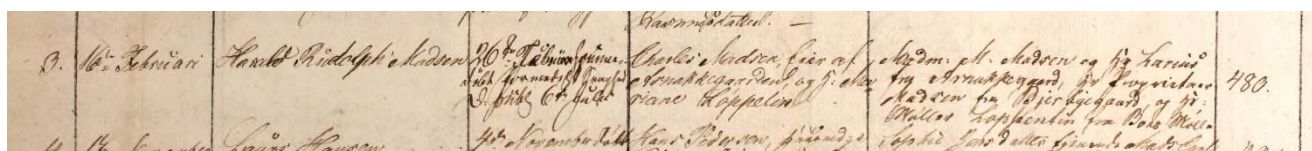
(Holbæk amt, Tuse, Svinninge, 1813-1850, KM, Døde mænd - opslag: 12)

Den 1. marts 1830 fødes Peter Georg Madsen på Arnakkegård

(Holbæk-amt-Tuse-Svinninge-1813-1850-KM-Fødte-drenge-opslag-34)

og den 16. februar 1832 fødes Harald Rudolph Madsen på Arnakkegård

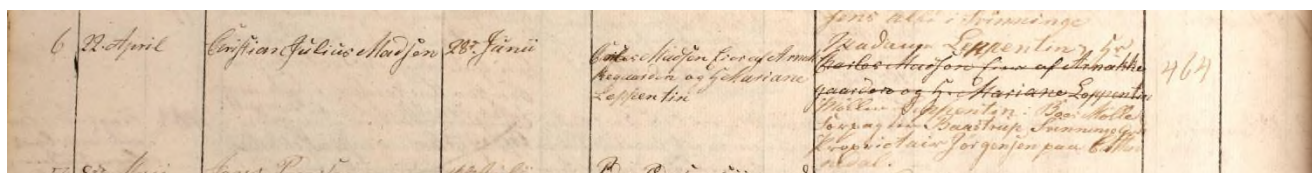
(Holbæk-amt-Tuse-Svinninge-1813-1850-KM-Fødte-drenge-opslag-37)

Vi finder Carl Madsen igen i folketællingen for Svinninge 1834 på side 182

Arnakkegård	Carl Madsen	33	gift	Proprietair
	Mariane Løppentiin	36	gift	hans kone
	Peter Georg Madsen	4		deres
	Harald Rudolph Madsen	2		børn
	Karen Løppentiin			
	født Olsdatter	65	enke	husmoders moder
	Nicoline Elisabeth Ebbesen	18	ugift	husfaders søster Datter
og en række tjenestepiger				
	Maren Christens datter	27	ugift	
	Karen Christians datter	32	ugift	
	Wilhelmine L Augusta Fods	17	ugift	
	Karen Peiters datter	24	ugift	
	Johanne Sofie Hans datter	23	ugift	
og tjenestekarle				
	Jørgen Pedersen	31	ugift	
	Karl Friederich Meier	25	ugift	
	Henrich Rasmussen	25	ugift	
	Niels Johansen	25	ugift	

Der var et stort folkehold dengang i landbruget.

Den 22. april 1836 fødes Christian Julius Madsen på Arnakkegård

(Holbæk-amt-Tuse-Svinninge-1813-1850-KM-Fødte-drenge-opslag-43)

I folketællingen for Svinninge 1840 finder vi Carl Madsen på side 435

Arnakkegård	Carl Madsen	39	gift	Proprietair
	Mariane Løppentiin	42	gift	hans kone
	Peter Georg Madsen	10		deres
	Harald Rudolph Madsen	8		børn
	Christian Julius Madsen	4		
	Karen Olsdatter	71	enke	husmoders moder
	Nicoline Elisabeth Ebbesen	23	ugift	husfaders søster Datter
og tjenestefolk				
	Jens Christophersen	30	ugift	
	Hans Rasmussen	23	ugift	
	Peder Andersen	23	ugift	
	Ole Pedersen	23	ugift	
	Adam Poulsen	21	ugift	
	Johan Olsen	17	ugift	
	Frederikke Lars datter	29	ugift	
	Sophie Jacobs datter	23	ugift	
	Sidse Christens datter	30	ugift	
	Christian Klüver	52	gift	Sweitzer
	Jacobine Amalie Klüver	9		hans datter

Alle tre sønner er hjemme i 1840. Vi finder i begge folketællingerne Carl Madsens søsterdatter Nicoline anført. Hun er født i Bjergsted den 3. september 1817 som datter af hr. Ebsen og hans kone på Daurupgård, (Davrupvej 9, 4450 Jyderup) en af fadderne var den senere ejers kone Otilie Løppenthin, søster til Carl Madsens kone.

(Holbæk amt, Skippinge, Bjergsted, 1813-1838, KM, Fødte piger - opslag: 7)

Hans svigermor, Karen, som var fadder til Madsens søn i 1829, er anført som enke. Hendes mand møller Hendrich Løppenthin døde den 7. august 1826. Tjenestefolkene er forskellige i de to tællinger. Karen dør den 21.10.1844 og begravnes 29.10.1844 i Svinninge.

(Holbæk amt, Tuse, Svinninge, 1812-1850, KM, Døde kvinder – opslag: 22)

Jeg gætter på, at Klüver i 1840, der benævnes Sweitzer, er ansvarlig for mejeridriften, (i følge den danske ordbog er en Svejtsler *eller* Schweizer en mejerist eller malkeægter/fodermester) eller – og det er nok meget lidt sandsynligt - er han bare fra Schweiz. Hans datter er anført, men ikke hans kone.

I Arnakkes arkiv finder vi et cirkulære af 12. august 1841, som er udsendt af komiteen i anledning af den nye matrikels indførelse. De nye tider med en mere målbar regulering af gårdenes jordtilliggende er begyndt.

Madsen får imidlertid også andre interesser end landbruget. Der er opbrud i mange af de gængse forestillinger omkring samfundets organisering, bl. a. i kraft af hele filosofien bag de oplysningstanker, som i starten af århundredet prægede de ledende politikeres samfundsopfattelse

Arnakkegård bliver lokaldemokratiets vugge.

Hele dette opbrud kommer også til udtryk for det område, der indtil 2006 hed Svinninge kommune. Forspillet var: **Anordning af 13. august 1841 om landkommunalvæsenet.**

I anordningen hedder det i uddrag:

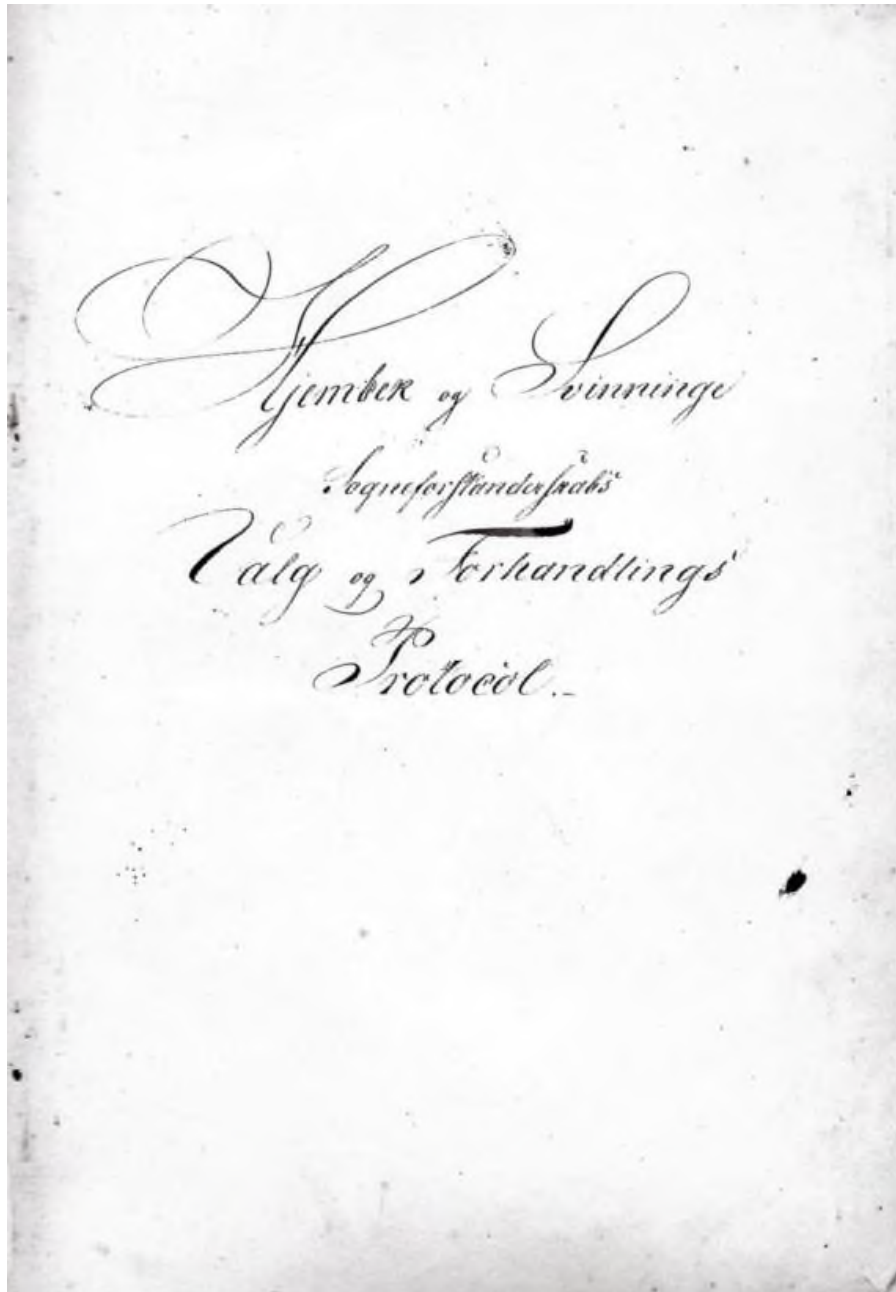
I den overbevisning, at en fri og velordnet kommuneforfatning ikke alene giver borgerne en forøget betryggelse for en pålidelig og hensigtsmæssig bestyrelse af de anliggender, der vedkommer det samfund, hvortil de nærmest hører, men at den og må have en gavnlig indflydelse på at nære iver og rigtig sans for det almindelige vel, byder og befaler kongen som følger:

- 1) på landet skulle herefter beboernes kommunale anliggender, dog under vedligeholdelse af de nuværende særskilte direktioner for skolevæsenet, bestyres af et amtsråd i hvert amt og af et sogneforstanderskab i ethvert sognedistrikt.
- 2) Sogneforstanderskabet skal bestå af sognepræsten, den eller de lodsejere, der af sognedistriktets hartkorn ejer i det mindste 32 tønder, hvorved dog skov- og mølleskyld kun beregnes med det halve, samt bo i sognedistriktet, eller, hvis dette ikke er tilfældet, dog er villige til at indtræde i forstanderskabet, samt 4 til 9 mænd, der udvælges af de øvrige, i medhold af det følgende, dertil kvalificerede beboere i distriktet.
- 3) For at nogen skal kunne deltage i valget af sogneforstandere og vælges i denne egenskab, udkræves det, at han, foruden at have opnået 25 års alderen, må eje eller have i arve- eller livsfæste i det mindste 1 tønde hartkorn ager og eng eller 2 tønder skov- eller mølleskyld i sognedistriktet.
- 6) Sogneforstanderne vælges på 6 år. Dog afgår af dem, der udvælges første gang efter at nærværende anordning er trådt i kraft, halvdelen efter 3 års forløb, hvorved i mangel af mindelig overenskomst lodtrækning gør udslag, men den anden halvdel først ved udgangen af det 6. år. Som følge heraf afgår siden stedse hvert 3. år det halve antal af de valgte sogneforstandere.
- 21) Sogneforstanderskabet samles i almindelighed 6 gange årligt, nemlig i hver anden måned, og ellers så ofte formanden finder det fornødent, eller halvdelen af medlemmerne forlanger det, eller det af Herredsfogden eller birkedommeren (paragraf 2) eller med hensyn til fattig- og skolevæsenets anliggender af præsten skriftligt begæres.

På grund af denne anordning mødtes en valgbestyrelse udnævnt af Holbæk amt den 26. november 1841 på Arnakkegården til et møde om oprettelse af et sogneforstanderskab for Hjembæk-Svinninge sognekommune.

Når der kun blev en kommune, selv om der er to sogne, skyldes det, at de to sogne havde samme præst – var et pastorat.

Dette møde er det første der er noteret i sogneforstanderskabets protokol. Valgbestyrelsen bestod af provst Basse i Hjembæk, proprietær Madsen Arnakkegården og forpagter Poulsen, Aggersvold.

De er faktisk alle tre fødte medlemmer af sogneforstanderskabet i medfør af anordningens punkt 2. (Forpagter Poulsen repræsenterer generalmajor Rothe, Aggersvold, som er det fødte medlem)

Valgberettigede borgere udgjorde 61 og valgbare 58 ifølge lister , der havde været fremlagt på Svinninge kro, hos sognefoged Rasmus Knudsen, Hjembæk og hos sognefoged Ole Christensen, Gudmandstrup.

Ved alle valgene frem til 1908 er alle vælgerne skrevet ind i valgprotokollen, og efter deres navn er skrevet, hvem de stemmer på.

Man kan da godt være lidt skeptisk i forhold til anordningens lidt svulstige indledning om folkets bestyrelse af de anliggender i det lokalsamfund, hvortil de hører, når man tænker på, at de 61 valgberettigede repræsenterede de 682 personer i Hjembæk og de 574 personer i Svinninge som folketællingen i 1840 angav.

Jeg har ikke gjort op, hvordan de 1256 fordeler sig på køn og alder, men det siger lidt om demokratiets spæde start, at kun 4,9 % af lokalbefolkningen havde stemmeret til sogneforstanderskabet. Men starten var gjort på det lokaldemokrati, vi alle har oplevet, hvad enten vi taler om skole- vej- eller fattigvæsen.

Proprietær Charles Madsen, Arnakkegård var altså en af de privilegerede – ovenikøbet selvvalgt (født) medlem - fordi han ejede mere end 32 tdr. hartkorn.

Valgbestyrelsen foreslog, at der skulle vælges 5 sogneforstandere, men amtet forlangte 6, så den 7. december 1841 kl. 10.00 blev valget afholdt som et fremmødevalg på Svinninge kro. Hver stemmeberettiget skulle stemme på seks kandidater. Af de stemmeberettigede 61 personer stemte 41, mens de resterende 20 ikke mødte frem (en stemmeprocent på 67,2).

Der blev valgt 5 gårdmænd fra Hjembæk, Svinninge og Gudmandstrup og forvalter Petersen fra Svinningegård. (Når Svinningegård ikke figurerer som født medlem er det enten fordi, den ikke var stor nok – 32 tdr. hartkorn – eller fordi den på dette tidspunkt havde samme ejer som Aggersvold).

Proprietær Charles Madsen var som selvvalgt derfor også med da sogneforstanderskabet (som Basse, Poulsen og Madsen var trådt ind i) holdt sit første møde den 22. december 1841 i Hjembæk skole.

Den 10. december 1844 – hvor der skal vælges 3 - stemmer vælger nr. 2 – Madsen - på Gmd. Severin Schou, Hovgården, Gmd. Hans Henriksen, Hjembæk, og Bmd. Peder Andersen, Stokkebjerg. Madsen er dog ikke medunderskriver på valgbestyrelsens opgørelse. Valget holdes på Svinninge kro med 63 vælgere, hvoraf 30 ikke mødte.

Han deltager også i mødet den 21. december 1844, hvor forstanderskabet vælger pastor Basse som formand. Læg mærke til, at Basse stemmer på generalmajor von Rothe, som slet ikke var med.

Den 1844 den 21de Decbr til 2 Eftermiddag, blev under
den Lovindfyldning af Lovens 14de Section afholdt et møde med
det offentlige Valg af 3 nye Fogedførstændes, afholdt af
Madsen Jørgen Niels, og Mandlaams navn kaldedes for
i Lovindfyldning med de andre kaldede Fogedførstændes
af hvilke en nye Lovmand, Jørgen Thomsen kaldes
saaledes. —

Pastor Basse, Thomsen og Generalmajor von Rothe
Proprietar Madsen Thomsen og Pastor Basse
Jens Peder Nielsen ligaleds —
Jens Jens Thomsen ligaleds.
Jørg Petersen — — ligaleds.
Jens Peder Rasmussen ligaleds.
Peder Anders Pedersen — — ligaleds
Jens Hans Thomsen ligaleds.

Pastor Basse blev kaldet næstformand og valgt til
Lovmand.

Hjemmets Kasse den 21de Decbr

H. P. Petersen P. Basse Thomsen
Jens Kristensen Peder Nielsen Rasmussen Pedersen
Hans Henriksen

I folketællingen for Svinninge 1845 finder vi familien Madsen på side 265

Arnakkegods	Carl Madsen	44	gift	Proprietair
	Mariane Løppentin	47	gift	hans kone
	Peter Georg Madsen	15		deres
	Harald Rudolph Madsen	13		børn
	Christian Julius Madsen	9		
	Nicoline Elisabeth Ebbesen	28	ugift	husjomfru
	Eggers	58	gift	Swietzer på gården
	Jens Christophersen	34	ugift	
	Rasmus Jensen	30	ugift	
	Hans Christiansen	28	ugift	
	Hans Andersen	22	ugift	
	Peder Jensen	20	ugift	
	Marie Kristine Peders datter	26	ugift	
	Maren Olsdatter	28	ugift	
	Clausine Kristine Nielsdatter	35	ugift	
	Svend Jensen	44	gift	Røgter

Madsens engagement i lokalpolitik har ikke ført til større omvæltninger i med skøde gårdens bemanding – måske også fordi det stadig var en fritidsinteresse for Madsen, at deltage i Sogneforstanderskabet. Han har dog fået en røgter – en af karlene er den samme som i 1840, og han har fået ny Swietzer, altså en mejerist. Alle tre børn er med i tællingen og Nicoline.

Man kan også se i arkivalierne, at Madsen i 1844 udvider gården ved dels at købe matr. 16 i (englod fra Nornegård) og matr. 11 d (20 td. land af Aulumgården).

I arkivet er også en fortegnelse af 27. september 1847 over de *Matriculs Numre under det Kongelige Kommunitet som besiddes i Arvefæste af Proprietær Madsen Arnakke* det drejer sig om Svinninge matr. 11 d, 12 a, 16 i og 26 c, Hjembæk matr. 5 b og Særslev matr. 7 a, 7 b og 8.

Ved valget den 7. december 1847 – hvor der også skal vælges 3 – stemmer vælger nr. 3 - Proprietær Madsen på Arnakke – på Gårdmand Peter Rasmussen i Svinninge, gdm Lars Jensen, Gudmandstrup og gmd Rasmus Jensen, Hjembæk (samme som Basse stemmer på). Valget holdes på Svinninge kro kl. 10 med 67 vælgere, hvoraf 43 ikke mødte – et noget beskedent fremmøde.

I arkivet er også en jordebog for Arnakke Gård og Gods af februar 1848, der meget præcis angiver de matrikelnumre, der vedrører gården og godset.

Jordebogen har udover fortegnelsen over besiddelserne også bemærkninger til hver enkelt, som uddyber besiddelsen nærmere. Jeg har i det følgende søgt at sammenfatte protokollen, der giver en glimrende oversigt over Arnakkegård i 1848.

Arnakkegård består af

- Matr. 11 d med skøde af 20. februar 1846 lyst 23. juni 1846
Arvefæste under Kommunitetet. Udstykningen af det samlede matr. nr. approberet af Rentekammeret den 20. januar 1846 uden forpligtelse at bebygge Parcellen. Efter påtegning på Skødet hæfter der Aftægt på det samlede matrikelnummer.
- Matr. 12 a med skøde af 27. maj 1828 lyst 25. september 1828
Arvefæste under Kommunitetet. Ifølge allerførste bevilling af 13. juni 1826 må denne gård findes under Arnakke
- Matr. 16 i med skøde af 12. november 1844 lyst 16. juni 1845
Arvefæste under Kommunitetet. Udstykningen af det samlede matr. nr. approberet af Rentekammeret den 5. oktober 1844 uden forpligtelse til at bebygge Parcellen. Skødet er ved tinglæsningen meddelt påtegning af nogle restriktioner af det samlede matr. nr.
- Matr. 26 a samme skøde som matr. 12 a
Den afgift som hviler herpå til Kregme præstekald og som oprindelig hvilet på en gård i Særslev men er ved skødet fra grosserer Schartau og kammerherre Klein overført til Arnakke
- Matr. 26 b do
En fredskov
- Matr. 26 c fæstebrev af 6. september 1828
Fæste under kommunitetet som fornyes hver gang Arnakke får ny ejer

Samtlige kornafgifter betales efter Kapitelstaksten

Hovedgården drives af ejeren og er inddelt i 11 marker på i alt 245½ Td. Land

Huse på gårdens jorder

Ejerens adkomst til de på denne side anførte ejendomme findes i skøde af 27. maj 1828

- Ørbækshuset Lars Christensen fæstebrev af december 1849
Jorderne hører under matr. 26 b og er ifølge oversigtskort med hensyn til hartkorn sat til 3 Sk. 2 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. med gammelskat 3 m 14 s og svarer fuld gammelskat og landskat.
Fæsteren er pligtig til at modtage en anden lod
Ejeren svarer alle 3 tiender

Svinninge by

- Matr. 36 Arvefæster Peder Jensen har hus og jord i Arvefæste af Universitetet men skatten svares af matr. 12
Afgifterne er vederlag for skatterne. Ejeren svarer alle 3 tiender

Hjembæk sogn Pedersborggården

Matr. 17 a	Langholmen	bruges af ejeren
Matr. 17 b	Nels Jensen	fæstebrev af 24. december 1828
Matr. 17 c	Lars Christensen	lejekontrakt af december 1847
Matr. 17 d	Hans Pedersen	fæstebrev af december 1847
Matr. 17 e	Niels Olsen	fæstebrev af 24. december 1828
Matr. 17 f	Hans Knudsen	fæstebrev af december 1847
Matr. 17 n	Jens Sørensen	fæstebrev af 24. december 1828
Matr. 17 o	Niels Poulsen	fæsterettighed ifølge ældre jordebøger
Matr. 17 p	Jens Larsen	fæstebrev af december 1847
Matr. 17 q	et nyt hus på Langholm	
Matr. 17 a	et nyt hus til Ole Pedersen	

Arnakke Gods

ejerens adkomst til de på denne side anførte ejendomme hjemles i skøde af 27. maj 1828 hvorefter også mindst et hus i Svinninge bortfæstet til Ole Olsen som under 17. december 1847 er overdraget Jørgensen i Svinninge kro

Hjembæk by

Matr. 5 b	snedker Ravn ved skøde til Arnakkes ejer fra Rothe af 17. november 1825 Afgiften svares af generalmajor Rothe og sålænge Ravn arbejder for Rothe er han berettiget til huset. Brugeren få nu ingen skatter og ejeren ikke heller. Hvorimod brugeren af matr. i Hjembæk årlig erholder en godtgørelse af 4 Rd. i jordpenge og Kommunitetet en arvefæsteafgift af 4 Rd. (solt til slagter N Pedersen)
-----------	---

Særslev by

Matr. 7 a, 7b, og 8	Lars Madsen fæstebrev af 24. december 1833 Fæsteren svarer fuld gammelskat og landskat (solt til møllen)
Matr. 11 a, 11 b	Anders Pedersen fæstebrev af 21. august 1810 Når ejeren ønsker det skal den betales efter kapitelstakst (solt til Jørgensen)
Matr. 12 a	Rasmus Thomasen fæstebrev af 1. september 1825 Når fæsteren ønsker det må han betale efter kapitelstakst (solt)
Matr. 12 b	Jens Jørgensen fæstebrev af 10. december 1825 Fæsteren svarer fuld gammelskat og landskat (solt)

Når jeg skriver solt i en parentes, er der fordi der er en senere tilførsel med stavefejl i jordebogen.

Huset i Hjembæk sælges til slagter N Pedersen, der senere afholder valg og sognerådsmøder der, indtil Hjembæk forsamlingshus bliver bygget.

Ved valget den 5. august 1849 på Svinninge kro kl. 10 – suppleringsvalg fordi Peter Rasmussen er død – stemmer vælger nr. 2 – proprietær Madsen på Arnakke – på Hr. Jørgensen, men Matthias Sørensen bliver valgt – de fleste vælgere møder nemlig ikke – som der står i protokollen: *Ved dette Valg mødte således kun 15 vælgere, af hvilke de 11 stemte på Gårdmand Matthias Sørensen i Svinninge.*

På samme tid som det spirende lokaldemokrati begyndte, skete der en nok så stor anden begivenhed på Arnakke, som også berørte proprietær Carl Madsen.

Arnakkegård og Svinninge Vejle

Gårdens jorder var jo nabo til Lammefjorden – hvilket også Ole Schwensens beskriver. Den vestligste del af Lammefjorden – Svinninge Vejle – lå som en lavvandet del af fjorden, hvor der var et enkelt sted, man kunne køre over fra nord til Svinninge på sydsiden. Vandstanden var – under almindelige forhold – ikke så høj, at man kunne færges over, men ved højvande kunne man ikke køre over, hvorfor en af gårdene i Vejleby havde pligt til at modtage og give ophold til vejfarende indtil overgangsforholdene gjorde færdsel mulig.

Man besluttede derfor at lave et anlæg der førte en vej over Vejlen i form af en dæmning med en bro med granitsøjler og lange dæksten. Dette anlæg forhandles i 1824-26, og var gennemført, da Carl Madsen køber Arnakkegård i 1928. Dette anlæg betød imidlertid samtidig, at der opstod tanker om udtørring af Svinninge Vejle, og det første dokument i den forbindelse er en indbydelse 20.1.1843 fra lensbaron Zytphen-Adeler på Adellersborg (Dragsholm) til 35 grundejere omkring Vejlen om et møde på Svinninge kro den 28. januar 1843 kl. 11 fmd. for at drøfte sagen.

Ved dette møde - hvor der kun mødte 8 grundejere - blev der valgt en komite på 3 medlemmer til at forberede sagen, nemlig baron Zytphen Adeler, Adellersborg, proprietær Madsen, Arnakkegård og Gdr. Ladensach, Særslevgård med Zytphen Adeler som formand.

Den 30. marts 1843 indsendtes via amtet en andragende til det kongelige rentekammer om sagen og en forespørgsel, om der fra det offentliges side kunne være noget til hinder for sagen.

Den 1. juni 1843 svarede amtet, at der ikke fra det offentliges side var noget til hinder for sagens gennemførelse og at broen i den anlagte vej måtte benyttes, forudsat at der ingen skade skete på bro eller vej, og så anbefalede amtet, at der blev udmeldt en landvæsenskommission til at klare eventuelle indsigelser og vanskeligheder.

Efter at den udmeldte landvæsenskommission havde afholdt et åstedsmøde, hvortil alle lodsejere havde været indvarslede, sendte den valgte komite den 24. november 1843 en beretning om det passerede til det kongelige rentekammer.

Ved åstedsmødet var det ikke muligt at opnå nogen mindelig overenskomst, da flertallet af lodsejerne modsatte sig samme, dog havde ingen nogen motiveret protest, bortset fra generalmajor Rothe (daværende ejer af Aggersvold og Svinningegård) der anførte at saltvandet giver frugtbarhed på engene og den tilintetgøres ved at udelukke det salte vand.

Denne argumentation imødegik komiteen i skrivelsen ved at pege på, *at nok er en grundejer herre over sin grund, men at han også er det over det tilstødende hav og således kan fordre, at havvandet i en ensidig retning skal være en ham tjenende servitut, går over grænserne for sædvanligt ejendomsbegreb.* Det vil således bero på det høje kollegiums afgørelse, om generalmajor Rothe kan antages at have de af ham påståede rettigheder, at det salte vand skal beskytte hans enge.

Da de øvrige grundbesiddere ei have begrundet deres vægring for at tiltræde foretagnet, må samme for deres vedkommende vel kunne fremmes uden at der skal være tale om, at yde dem nogetsomhelst vederlag. Sådan slutter indberetningen. Man kan sige, at manglende forståelse ikke gælder, hvis den ikke kan motiveres.

Komiteen tilbyder Rothe at indtræde, men det ønsker han ikke før en række spørgsmål er afklaret, hvilket han meddeler komiteen den 2. november 1844.

I april 1845 meddeler amtet, at det for sagens gennemførelse vil være nødvendigt at opnå en overenskomst med Rothe og komiteen ønsker at en landvæsenskommission skal medvirke ved et møde med Rothe 29. august 1845. Efter dette møde giver han 3. september sit løfte om en mindelig overenskomst på betingelse af, at foreningen afgør et erstatningskrav fra bl.a forpagter Petersen, Svinningegård.

Det betragter komiteen som grønt lys for sagen og går, som nedenfor ses, straks videre. Begyndervanskelighederne var overståede. Dog er det først den 19. februar 1848 der i referatet holdes møde, hvor Rothes erstatningskrav er opgjort og hvor Rothe, når han indtræder, kræver 11 portioner i det udtørrede areal – altså den størrelse han allerede har fået tildelt den 9. september 1845.

Samme dag 1848 er der generalforsamling hvor overenskomsten med Rothe blev refereret og billiget. Om det er en skrive/huskefejl i den afskrevne

protokol eller der virkelig gik tre år før aftalen blev formelt konfirmeret kan jeg ikke afgøre, men i praksis gik historien videre i 1845, som det efterfølgende kan konstateres.

Den 8. september 1845 trådte komiteen sammen på Adellersborg og der blev truffet aftale mellem komiteen og landinspektør Rørby om opmåling af "den indre Vejle", og komiteen aftaler, at Madsen og Ladensach skal møde med landinspektøren for sammen med denne at fastsætte landgrænsen og samtidig skal de sørge for, at de pågældende grundejere møder og overværer afsætningen. Denne opgave er vigtig, fordi den fastlægger, hvorfra det udtørrede indvundne land skal beregnes (og beskattes).

Dagen efter mødes de 10 grundejer som påstødte Svinninge Vejle og vedtog at stifte et I/S med formål at udtørre den indre del af Svinninge Vejle, samt at dele den indvundne havbund således, at det indvundne areal fordeles imellem foreningens medlemmer i forhold til, hvor mange gårde enhver besidder som påstøder Vejlens indre del.

De 10 grundbesiddere består af følgende enheder

Baroniet Adellersborg	9 gårde
Egemarke gods	2 gårde
Ladensach Særslevgård	2 gårde
Jens Nielsen Særslev	2 gårde
Madam Petersen har en andel i Jens Nielsens ene gård.	
Arnakkegård proprietær Madsen	5 gårde
Bager Herløv af Særslev	2 gårde
Aggersvold generalmajor Rothe	11 gårde
Jens Christensen Svinninge	1 gård
Peder Rasmussen	1 gård
Niels Andersen	<u>1 gård</u>
I alt	36 gårde

Det indvundne areal skulle herefter fordeles i 36 lodder og udgifterne herpå fordeles i samme forhold, men det tilføjes i protokollen "*Det blev dog vedtaget, at man af særdeles Liberalitet ville bekendtgøre, at Adgang til at indtræde i Foreningen skulde stå åben i fire Uger fra Dato for enhver af de øvrige Grundejere, som påstøder Vejlens indre Del eller hvis Enge hidtil har været oversvømmet af det salte Vand*".

Det var en åbning til de grundejere, der ikke ved mødet med landvæsenskommissionen havde været for, men heller ikke havde haft en motiveret indsigelse.

Foreningen anså sig således som endelig konstitueret, og havde det her vedtagne som grundlag for foreningens gensidige rettigheder og pligter, og man valgte den hidtidige komite til at bestyre og indlede foretagenet.

Den 7. oktober 1845 blev efter forudgående bekendtgørelse i Berlingske Tidende afholdt møde på Svinninge kro, hvor foreningens 10 stiftere underskrev en I/S-kontrakt. Samtidig blev optaget en række nye medlemmer, som havde henvendt sig på grundlag af bekendtgørelsen.

I forhandlingsprotokollen anføres, at der nu er 49 portioner (andele), men det hedder også, at en gårdejer i Svinninge anses for at have udelukket sig selv fra optagelse, fordi han ikke havde indsendt begæring rettidigt.

I Arnakkes arkiv kan man se, at der både den 18. og 28. maj 1846 har været , som har afsagt kendelse vedrørende Svinninge å-løb og dets bredder, hvilket jo har en ret stor betydning for hele projektet omkring Vejlen.

På komiteens møde 11. juli 1846 blev fremlagt et kort over Svinninge Vejle, som var blevet betalt af formanden med 100 rigsdaler 4 mark og 15 skilling, og man besluttede at få lavet et forslag til Vejlens afdæmning og lade amtsvejnspektør Poulsen godkende det og derefter lade hele projektet bedømme af en ingeniør-officer.

Ved den foretagne opmåling havde det vist sig, at Vejlen, som man nu startede udtørringen af, havde et areal på 309 td. Land.

Den 14. september 1846 kl. 7 morgen afholdtes generalforsamling på Svinninge kro, hvor man vedtog at arbejdet så vidt muligt skulle fremmes i indeværende efterår, og at det hele arbejde skulle stilles til licitation, samt at omkostningerne ved hele foretagenet skulle indbetales til komiteen af medlemmerne, efterhånden som der var brug for penge. Den første indbetaling sættes til 10 rigsdaler pr. portion at indbetale inden 14 dage. Der var forhandlet med 3 grundejere om køb af jord, der var nødvendig til afdæmning såvelsom til Svinninge Ås afledning ovenfor Vejlen. Prisen var ansat til 400 rigsdaler pr. td. Land, hvilket blev godkendt. Man vedtog at søge Rentekammeret om skattefrihed for det indvundne areal i 20 år.

Ved generalforsamlingen den 6. marts 1947 bliver godsejer Grüner, Egemark, valgt i stedet for den afdøde proprietær Ladensach, og man besluttede at ansøge om en landvæsenskommission til at afgøre et spørgsmål om optagelse af nogle ansøgere fra Særslev.

På generalforsamlingen den 19. februar 1848 på Svinninge kro vedtager man, udover den tidligere nævnte billigelse af overenskomsten med Rothe, at komiteen kan udvide antallet af medlemsandele til 54, og det meddeles generalforsamlingen, at den ønskede landvæsenskommission var trådt i virksomhed og havde holdt sit første møde i går på Vognserup.

Den 30. januar 1849 holder komiteen møde på Adellersborg, hvor man på grundlag af landvæsenskommissionens kendelse kan konstatere, at de opståede hindringer for foretagets udførelse nu er ryddet af vejen, så man kan fremme det foreløbige arbejde vedrørende Vejlebundens udtørring.

I første omgang vedtog man, at det drejede sig om åens afledning, fyldning af Vejlebroen, såfremt den skulle lukkes og de dertil hørende sluser.

Den 31. marts 1849 afholdes generalforsamling, hvor proprietær Madsen og godsejer Hansen fik overdraget at lade en licitation afholde om opførelse af et sluseværk (stigbord) ved Vejlebroen, og det blev besluttet at opkræve 25 Rdl. pr. portion. Den 13. juli samme år kunne komiteen på et møde på Adellersborg konstatere, at den afholdte licitation ikke havde givet noget bud på sluseværket ved Vejlebroen, men på et komitemøde på Egemark den 5. august blev der truffet en overenskomst med møllebygger Rasmussen om opførelse af et sluseværk ved Vejlebroen for en sum af 1500 Rdl. som han efter behørig aflevering skal indestå for indtil udgangen af 1852.

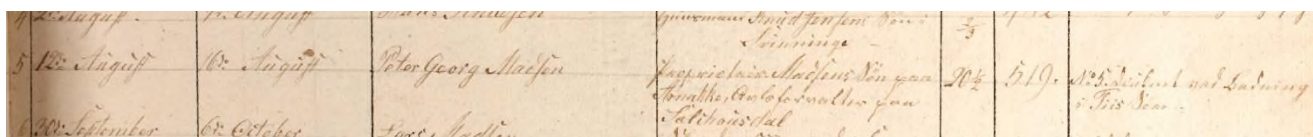
Den 27. september 1849 holdt komiteen møde på Adellersborg, fordi der forelå tilladelse fra amtet til opførelsen og den 8. maj 1850 lovede møllebyggeren på et møde på Adellersborg, at arbejdet ville blive fremmet hurtigst muligt.

I Folketællingen 1850 finder vi Arnakkegården på side 232 uden mange ændringer forbundet med politik og udtørring. Madsen har dog fået både en ekstra røgter og en avlskarl.

Arnakke	Carl Madsen	49	gift	Proprietair
	Mariane Løppentin	52	gift	hans kone
	Harald Rudolph Madsen	18	ugift	deres søn
	Nicoline Elisabeth Ebbesen	33	ugift	huus Jomfrue
	Jens Christophersen	40	ugift	Avlskarl
	Fritz Julius Larsen	21	ugift	tjenestekarl
	Carl Jensen	23	ugift	
	Jens Andersen	22	ugift	
	Søren Larsen	17	ugift	
	Niels Hansen	17	ugift	
	Lars Andersen	34	gift	
	Clausine Pederdatter	40	ugift	Sveiserinde
	Ane Kirstine Pedersdatter	19	ugift	tjenestepige
	Trine Christens datter	23	ugift	
	Ane Marie Jens datter	24	ugift	
	Ane Sophie Christens datter	27	ugift	
	Svend Jensen	56	gift	Røgter
	Ole Hansen	50	gift	røgter

Christian Julius Madsen bor ikke på gården i 1850 og jeg har ikke kunnet finde ham i Svinninge, Hjembæk eller Særslev. Læg mærke til Clausine Pedersdatter der er anført som *sveiserinde* altså mejerist.

Den 12. august 1850 dør Peter Georg Madsen, hvorfor han ikke figurerer på folketællingen. Han er druknet ved badning i Tissø. Han var avlsforvalter på Selchausdal.

(Holbæk-amt-Tuse-Svinninge-1813-1850-KM-Døde-mænd-opslag-25)

Den 24. september 1850 er der møde på Svinninge kro og ved Vejle sluseværk, som bliver afleveret, dog med visse mangler, hvilket førte til en flerårig forhandling med møllebyggeren om den endelige pris, dog blev husmand Jens Christensen, Svinninge, kaldet "Jens Væver" antaget som opsynsmand på sluseværket.

På generalforsamlingen den 30. september 1850 blev det fastsat, at der var 53½ portion på Vejlen. Der blev også vedtaget at fremme en række arbejder, således blev Amtet søgt om tilladelse til at føre Svinninge Å under landevejen ved Vejle sluseværk sydlig side ved en bro, og om tilladelse til en udgravning af et nyt å-løb øst for landevejen - begge med sluseværker.

Desuden blev aftalt at opført et hus på 6 fag til bolig for opsynsmanden, der også skulle passe den, som blev opsat til at udpumpe vandet. Der blev først udgravet en grøft (pumpekanal) midt gennem Vejlen, som skulle føre vandet til vindmølle og pumpeværk. Derefter blev udgravet et såkaldt landdige (landkanal) rundt om Vejlen. Gennem denne kanal skulle vandet fra de omliggende lodsejeres jorder ledes gennem Vejlebroen for gennem Svinninge Å at føres ud i Lammefjorden. Den opgravede jord blev lagt som en vold ind mod Vejlen for at hindre vandet i landkanalerne at trænge ind i den.

Også det politiske arbejde fortsatte. Den 23. december 1850 på Svinninge kro kl. 10 afholdes valg af 3 medlemmer. Vælger nr. 2 – proprietær Madsen på Arnakke – stemmer på gdm. Peter Rasmussen, Hjembæk, bmd. Christian Weinrich, Stokkebjerg og gartner Ole Nielsen, Svinninge. Af de 67 stemmeberettigede mødte kun 11. Hele forstanderskabet incl. Madsen underskriver.

Den 14. juli 1852 dør Madsens søn Harald Rudolph Madsen.

(Holbæk-amt-Tuse-Svinninge-1851-1869-KM-Døde-mænd-opslag-1)

Hvor meget det har påvirket Madsen, at sønnerne er døde med så kort mellemrum, ved jeg ikke, men han fortsætter med arbejdet for inddæmningen. På et møde i Svinninge den 28. juli 1852 meddeles det, at landkanalen nu er gravet, og det vedtages at I/S-et vil betale for vedligeholdelsen. Ligeledes er jordvolden I/S-ejendom med en grundflade på 5 alen fra grøften og I/S forbeholder at have adgang til grøften og sluseværket både kørende og gående uanset på hvis lod det er.

Hele sagen om Vejlen fører afslutningsvis til, at generalforsamlingen i Svinninge den 8. april 1854 kan få forelagt et adkomstdokument for det samlede areal, som blev underskrevet af samtlige medlemmer.

Madsen var samtidig med sagen om Svinninge Vejle også interesseret i sine fæsteres dagligdag. I arkivet er en tegning fra 16. juli 1854 over et hus, som Madsen vil lade opføre på Langholm og fra den 17. juli 1854 et overslag over bekostningen ved et grundmuret hus.

I Arnakkes arkiv er også både adkomstdokumentet for Interessentskabet til udtørring af Svinninge Vejle og en udskrift af det fra Merløse og Tuse Herreds skøde- og panteprotokol dateret 4.8.1854.

Den 5. august 1854 er der møde i Svinninge, hvor der oplyses, at adkomstdokumentet var antaget i Finansministeriet til stempning. Værdien var ansat til 24.000 Rdl.

De første år var der ofte problemer med vand, der gik over voldene om landkanalen, eller brud på dem, så der måtte hele tiden ske forhøjelser og forstærkninger. Det gav anledning til mange klager fra lodsejerne og en del gnidninger mellem dem og I/S. Også vandstanden i Svinninge Å voldte ofte problemer, hvilket gav anledning til begæring om en landvæsenskommission den 31. januar 1855.

Proprietær Madsen deltager også i møderne i sogneforstanderskabet, indtil loven af 22. marts 1855 betød, at de større lodsejeres ret til at indtræde som selvvalgte medlemmer bortfaldt.

Ved denne lovændring ændredes sammensætningen af sogneforstanderskabet også, så det nu består af en større og en mindre del, hvoraf den større skal være 1 større (i Hjembæk-Svinninge betyder det 5 og 4).

Valgret til den mindre del af forstanderskabets medlemmer forudsætter 1) at vedkommende er i besiddelse af betingelserne for valgbarhed til rigsdagens folketing, 2) at han i det foregående kalenderår under hvilken som helst benævnelse har udredet sit bidrag til kommunen og 3) at han bor i sognekommunen.

Valgret til den større del af forstanderskabets medlemmer forudsætter 1) de samme betingelser, som valgretten til den mindre del, 2) at vedkommende hører til den femtedel af kommunens beboere, som i det foregående kalenderår have udredet de højeste bidrag til de på hartkorn og efter formue og leilighed pålignede kommuneafgifter.

Den omstændighed, at sogneforstanderskabet består af flere sogne – som det er tilfældet i Hjembæk-Svinninge – hvis kommunale byrder er så ulige, at den højst beskattede femtedel udelukkende findes i det ene sogn, berettiger ikke til at beregne femtedelen efter hvert sogn for sig, da det netop er lovens tanke, at den større byrde skal medføre større rettighed.

At de, der ere valgberettigede med hensyn til den større del af forstanderskabet, også kunne udøve valgret med hensyn til den mindre del, behøver næppe at bemærkes hedder det i loven, så ingen kunne være i tvivl om de mere velhavendes større ret.

Sogneforstanderne vælges på 6 år, hvert 3die år afgår afvexlende den større og den mindre del; suppleantvalg finde ikke sted. (Lovens tekst)

Den 13. oktober 1855 afholder sogneforstanderskabet møde, hvor der henvises til den nye lov, der betyder, at sogneforstanderskabet fremdeles vil bestå af 9 medlemmer, hvoraf de fire skal vælges i dag – den mindste del. Der er mødt 26 vælgere, som er stort set enige om de fire, der bliver valgt.

Den 26. oktober 1855 afholdes valg af de 5 medlemmer til forstanderskabet – den største del. Der møder 22 vælgere, der vælger de fem med 16 til 20 stemmer. Madsen får 2 stemmer og dermed er hans tid i sogneforstanderskabet forbi i kraft af de nye regler.

Det har ganske givet påvirket familien meget, at de to ældste drenge dør så unge. Det har ganske givet også ændret planerne for Christian Julius fremtid.

Han er i hvert fald hjemme igen i folketællingen 1855.

Arnakke	Carl Madsen	54	gift	Proprietair, husfader
Gård	Mariane Løppentiin	57	gift	hans kone
	Christian Julius Madsen	20	ugift	hans søn ved Awlsvæsenet
	Nicoline Elisabeth Ebbesen	38	ugift	hans søsters datter
	Jørgen Mortensen	30	ugift	tjenestekarl
	Peder Henrichsen	22	ugift	
	Jens Peter Hansen	18	ugift	
	Peder Christensen	29	ugift	
	Hans Peter Jensen	26	ugift	
	Anders Jensen	21	ugift	
	Niels Hansen	22	ugift	
	Ole Madsen	49	gift	Røgter
	Jens Jensen	16	ugift	tjenestedreng
	Knud Christensen	17	ugift	do
	Karen Marie Niels datter	22	ugift	Sveiserinde
	Bodil Peders datter	26	ugift	kokkepige
	Johanne Jens datter	20	ugift	tjenestepige
	Sidse Marie Jens datter	24	ugift	do
	Ane Cathrine Jens datter	18	ugift	do

Læg mærke til Karen Marie Niels datter er Svejserinde = mejerist

I december 1855 får vi bekræftet, at Arnakke stadig har den jord i Særslev, som Rothes skøde angav.

Det år afdrager Madsen nemlig ekstraordinært 1000 Rdl på sin pantegæld i banken, og derfor udgår jorderne af den pant, der er stillet, og arvfæsteafgiften overgår på den samlede Arnakkegård.

267
Låneprot. under 19 April 1855 indsket. løst den 25 September
Januars Aar. for 12000 Rdl.
Afskrevet paa Løjshaver 1000 Rdl.
Banken den 22 December 1855
Hof. Amtmann. Crieje
Særslev Bleichberg
Jaan Gærd af den samlede Matr. No. 7a, 7b, 8, 11a, 11b og 12b i Særslev Søj og Pøgel
1000 Rdl. som den afsluttes i Røtten, meddelt hos Landets Bank.
Ligge til at Matr. No. 7a, 7b, 8, 11a, 11b og 12b i Særslev Søj og Pøgel
med samlet jordebond 19 1/2 1/2 Rd. 2 1/2 Rdl. som udgaa af Jordeb.
Jordeb. af den Arvfæsteafgift, som er stillet paa Jordeb. Matr.
No. 7a, 7b og 8, i Særslev, som arvingaar paa den samlede Arnakke
gaard.
Nationalbanken i København, den 22 Decbr 1855
Hans von Nagel, Manager Hvidt Hvid
Låneprot. afdragsløs løst inden Udløbet og Tindes Jordeb.
Den 10 Januar 1856 udbrødes gældsallorud løst 04 Rdl. 266.
Bang.

Særslev matr. 7a, 7b, 8, 11a, 11b og 12b tilhører fortsat Arnakkegård, og han vil gerne have arvfæsteafgiften på matr. 7a, 7b og 8 overflyttet til den samlede Arnakkegård.

Måske er handlingerne affødt af, at Madsen vil sælge noget af jorden.

På generalforsamlingen i Interessentskabet for Svinninge Vejles Udtørring den 14. januar 1858 finder den i 1843 dannede komite, at dens arbejde er afsluttet, hvorfor den nedlægger sig selv, og i stedet vælges en bestyrelse på 3 medlemmer for en 2 årig periode. Proprietær Müller, Svinningegård, bliver valgt til formand og desuden vælges proprietær Jørgensen, Catrinedal, og proprietær Jørgensen, Særslevgård, til medlemmer.

Proprietær Carl Madsen og Arnakke træder derefter i baggrunden i forhold til aktiviteterne omkring Svinninge Vejle og omtales ikke i protokollen de næste 20 år, hvor der dels er en række problemer med vandstanden, dels sker en ændring af udpumpningen fra vindkraft til motorkraft i 1862.

Om det var Madsens utilfredshed med de nye valgeregler, der influerede, ved jeg ikke, men Madsen er ikke mødt ved valget den 29. november 1858. Det gør 19 andre af de 48 vælgere heller ikke.

Ved dette valg påbegyndtes en ny valgprotokol for kommunen. Hidtil havde man indskrevet valgene i kommunens forhandlingsprotokol.

Denne protokol indledes med at erklære, at det er i følge loven af 22. marts 1855, at der i dag afholdes valg af 5 medlemmer til Hjembæk Pastorats Sogneforstanderskab i stedet for de ved lodtrækning fundne 5, som fratræder 1. januar 1859. Valget holdes i Svinninge Kro kl. 10.

Det er vist ikke helt efter reglerne, for de afgående skulle jo have været de 5, der blev valgt i 1855, hvis man skal følge lovens regel om at hver 3die år afgår afvekslende den større og den mindre del. Der blev dog fastslået, at listen over vælgere udgjorde den 1/5 som loven påbød. Der var altså 48 vælgere som opfyldte det kriterium.

Den 9. maj 1856 kan man af arkivet se, at Madsen er blevet opfordret til at medunderskrive en *Allunderdanigst forestilling fra en del danske godsejere imod en motiveret dagorden om et lovforslag, hvorefter Godsejerne kunne tvinges til at sælge deres Fæstegårde m. v* som skulle sendes til kongen.

Med opfordringen følger et 12 sider langt dokument, der begrundet hvorfor denne dagorden ikke skal nyde fremme. Om Madsen tilsluttede sig, ved jeg ikke og har heller ikke undersøgt nærmere. Det, der protesteres imod, er en vedtagelse i Landstinget den 12. februar 1856, der opfordrer regeringen til at føre sagen om fæstes overgang til selveje til en retfærdig afgørelse.
(Landstingets forhandlinger i Rigsdagstidende 1855-1856 spalte 2027)

Protesten havde ikke den ønskede virkning, så forslaget til fæstes overgang til selvejendom bliver fremsat igen i næste samling.
(Rigsdagstidende 1856-1857 Oversigt spalte VI)

Madsen er med den 22. februar 1859, da der blev afholdt nyt valg på Svinninge skole, fordi en af de valgte ved 1858-valget, Severin Schou, var blevet underkendt af amtet, fordi han var vandsynsmand ved sognets vandløb, på den tid han blev valgt. Valget bliver afholdt, fordi der jo ikke kan udpeges suppleanter ved det ordinære valg i 1858. I 1859 opfylder 50 kriteriet for stemmeret – heraf møde ikke 17.

Han stemmer igen den 28. september 1859, hvor der holdes nyt valg på Svinninge Kro kl. 10, fordi kandidaten fra forrige nyvalg, Severin Schou, nu var blevet underkendt af ministeriet ved resolution af 28. juni 1859. Der var nu 51 vælgere, hvoraf 20 ikke mødte.

Ved begge disse valg i 1859 stemmer Madsen på kammerråd Jespersen, Sølyst, som anden gang får 20 af de 31 afgivne stemmer – han bliver i øvrigt valgt til formand på sogneforstandernes møde den 8. oktober 1859.

Fra april til september 1859 er Madsen involveret i en sag, som en af hans fæstebønder, Anders Pedersen, matr. 11 a og 11 b Særslev, den 15.3.1859 rejser overfor amtet i en skrivelse vedrørende en adskillelse af gårdslodden fra huslodden.

Amtet skriver den 7.4.1859 til Madsen om andragenet og 14.4 skriver amtet igen til Madsen, idet sagen er videresendt til justitsråd, herredsfoged Gude.

Madsen svarer amtet i april. Han får så 18.8.1859 en forespørgsel fra amtet, om han har flere kommentarer til sagen inden den sendes til Indenrigsministeriet.

Det svarer Madsen på den 22.8 og den 26.9.1859 skriver amtet til Madsen, at Indenrigsministeriet har svaret, at ministeriet ikke kan inkludere sig på det fremkomne andragende.

Sagen slutter egentlig først da Madsen laver en tiendeforening mellem sig selv som ejer af matr. 11 a og 11 b af Særslev Mark og arvingerne efter fæster Anders Pedersen.

Da kammerråd Jespersen forlader kommunen, møder Madsen ikke til valget om hans erstatning den 23. april 1861.

I folketællingen 1860 (Carl er her blevet til Charles)

Arnakke- Gård	Charles Madsen	59	gift	Proprietair, husfader
	Mariane Løppentin	62	gift	hans kone
	Christian Julius Madsen	24	ugift	deres søn
	Nicoline Ebbesen	42	ugift	husjomfru
	Christiane Nielsen	21	ugift	tjenestepige
	Kirsten Sørensen	19	ugift	
	Margrethe Hansen	20	ugift	
	Bodil Eriksen	24	ugift	
	Ane Kirstine Mortensen	21	ugift	
	Ane Laurine Nielsen	28	ugift	
	Niels Peter Thomsen	29	gift	tjenestekarl
	Rasmus Johansen	29	ugift	
	Niels Hansen	27	gift	
	Ole Christiansen	26	ugift	
	Jens Peter Nielsen	19	ugift	
	Mads Jensen	24	ugift	
	Jens Jørgensen	20	ugift	
Rasmus Nielen	16	ugift		
Niels Nielsen	61	ugift		

Denne gang uden svejtser eller svejtserinde

Ved det ordinære valg af 4 sogneforstandere den 8. november 1861 – altså valget af den mindre del - møder kun 24 – Madsen møder ikke. Det gør han heller ikke til de to suppleringsvalg den 15. april 1863 – begge afholdes hos husmand Peder Jensen, Pedersborghusene - hvor valget skyldes, at en forstander forlader jobbet grundet helbred og en anden forlader kommunen.

I arkivet har vi en: *Jordebog med underliggende Huse* fra juni 1863, der i detaljer beskriver gårdens jorder og hvem der benytter dem.

Den starter med at anføre Arnakkegårds (hovedgårdens) jordtilliggende, nemlig matr. 11 d, matr. 12 a, matr. 16 i, matr. 26 A, matr. 26 B, matr. 26 C og matr. 5 c ved hvilken der er tilføjet *Jens Jensens enkes gl. englod* (der er åbenbart lidt rod i matriklerne, idet samme matr. 5 c købes af Marianne Madsen i 1873). Desuden angives matr. 8 på Svinninge Vejle og Hjembæk matr. 17 a fra Pedersborggården. Her er senere tilføjet *på matr. 17 a er opført 1. Grethes hus 2. Ole Pedersen lejehus 3. Lars Christensens fæstehus.*

(Samme Lars Christensen giver senere anledning til en del skriverier i Marianne Madsens ejertid). Afslutningsvis er senere tilføjet *den gl eng matr. 12 a Tillæg* og *den gl. eng matr. 16 1 Tillæg (Da grænsen blev reguleret)* – her må være tale om tillæg grundet inddæmningen af Svinninge Vejle.

Af anmærkningerne til jordebogen fremgår

1. dyrkes af Ejeren ved benyttelse af det for Husene anførte Pligtarbejde,
2. af det Skyldsatte Areal henligger cirka 4 Td. Land til Gårdsplads og Have, 25 Td. Land er gl. Eng og Resten Agerjord inddelt i 11 Marker, hver på cirka 18 til 20 Td. Land,
3. Engparten i den udtørrede Svinninge Vejle er skattefri i 20 År fra 1. Januar 1853 at Regne ifølge Kgl. Resolution af 12. Februar 1852
4. Matr. 11d, 12a og 16i er Arvefæste under det Kgl. Kommunitet i København, hvortil svares årlig Arvefæsteafgift
5. Af Mar. 26A svares årligt 12 Rdl til Cregme Præstekald. Denne Afgift har oprindelig hvilet på en Gård i Særslev, men er ved Skøde fra Grosserer Schartau og Kammerherre Klein overført til Arnakkegård.
6. Matr. 26C er Fæste under Kommunitetet med Perpetuation til Arnakkegården, hvoraf svares årlig Afgift 2 Td. Byg og 1 Td. Havre. Fæstebrevet ligger for hver ny Ejer af Arnakkegården.
7. Ejeren svarer Skatter af Arvefæstehuset Matr. 36 under Svinninge

Som samlet hartkorn under gården er anført 33 Td. 3 Skp. 2 Fdk. 2½ Alb. Efterfølgende er anført kirketiendeafgift til Svinningegård (der ejer Svinninge kirketiende) på Svinninge matr. 11d, matr. 12a og matr. 26A og 26B og til Aggersvold (der ejer Hjembæk kirketiende) på Hjembæk matr. 17n. Præstetiendeafgift til sognepræsten i Hjembæk på Svinninge matr. 11d, 12a 26A og 26B og Hjembæk matr. 17a

Jordebogen har som afsnit 2: *Underliggende Huse* hvor der er anført følgende brugere

Nr. 1	Grethe Madsen	matr. 17a	
	Lars Christensen	matr. 17a	Aftægtshus med 1 Skp Land Jord - tilføjelse
Nr. 2	Ole Pedersen		Hus med Husplads på matr. 17a - leier
		Penge afgift	10 Rdl.
Nr. 3	Niels Jensen	matr. 17b	26 Rdl.
Nr. 4	gl. Lars Christensen	matr. 17c	24 Rdl
Nr. 5	Ole Madsen	matr. 17d	18 Rdl
Nr. 6	Niels Olsen	matr. 17e	18 Rdl. 104 dage 80 dage hegn
Nr. 7	Hans Knudsen	matr. 17f	5 Rdl 104 dage 100 dage hegn
		matr. 17r	

<i>Nr. 8 Jens Jensen</i>	<i>matr. 17n 22 Rdl</i>	
<i>Nr. 9 Søren Pedersen</i>	<i>matr. 17o 25 Rdl</i>	
<i>Nr. 10 Hans Olsen</i>	<i>matr. 17p 20 Rdl</i>	<i>leier</i>
<i>Nr. 11 Lars Christensen</i>	<i>matr. 17q</i>	<i>fæsteren har erholdt denne Lod</i>
<i>er overstreget</i>		<i>mod afståelse af det såkaldte Ørbekshus</i>
<i>i stedet er skrevet</i>		<i>på matr. 26 A under Arnakkegården ifølge</i>
<i>Niels Hansen</i>		<i>Fæstebrevet på Ørbekshus, som fremdeles</i>
		<i>er gældende i Henhold til Afgift m.m</i>

Lars Christensen på matr. 17q (hus Nr. 11) fik Ørbekshuset i fæste af Carl Madsen den 14.12.1847 kan vi se i arkivet, hvor vi også kan se, at Niels Hansen får fæstebrevet på matr. 17q den 8.9.1874 af Marianne Madsen (efter hendes stridighed vedrørende Lars Christensen).

Ole Madsen på matr. 17d (hus nr. 5) får fæstebrev på et såkaldt Pedersborghus den 16.10.1850 da han giftede sig med Hans Pedersens enke, Hans Pedersen fik fæstebrev på 17d 14.12.1847.

Jens Jensen på matr. 17n (hus nr. 8) får fæstebrev 8.3.1853 på et hus med jordtilliggende på Hjembæk Mark. Jens Jensen har signeret både fæstebrev og den tilhørende synsforretning.

Niels Jensen på matr. 17b (hus nr. 3) får fæstebrev 21.12.1853 på et hus med jordtilliggende på Hjembæk Mark som Christen Jensens enke hidtil har haft – Christen Jensen havde fået fæstebrev 24.12.1828.

Søren Pedersen på matr. 17o (hus nr. 9) får fæstebrev 17.1.1862 på et hus på Hjembæk Mark, Pedersborghuset kaldet. Arkivet har også synsforretningen.

Den 21.12.1881 får Knud Hansen fæstekontrakt på matr. 17f og r (hus nr. 7) sandsynligvis efter hans far Hans Knudsen og den 24.6.1896 får Hans Hansen fæstebrev på matr. 17p (hus nr. 10) sikkert også efter hans far Hans Olsen.

Jordebogen giver en god oversigt og den sammenhæng med nogle af arkivets andre dokumenter. Vi kan eksempelvis se, at Arnakkes gårdsplads og have er ca. 4 Td. land og vi får også en forklaring på, hvorfor Arnakke betaler en årlig afgift til Cregme præstekald.

Den 1.8.1863 bekræfter Carl Madsen, at han har modtaget 21.000 Rdl. som er midlerne vedrørende "Henriette Sophie Neergaard Legat" som skal indsættes på en 1. prioritets obligation med 4 % i rente. Først når kapitalen er på 25.000 Rdl. skal renterne udbetales halvårligt til legatets bestyrer, der for tiden er particulier N. C. E, Neergaard. Som sikkerhed sættes Arnakkegård.

Dokumentet er påskrevet af Herredsfogdens kontor som notarius publicus. Det er i øvrigt indført i **Merløse og Tuse Herreders Panteprotokol Bd. U litra 389**.

Legatet er den 1.1.1901 oprettet som en fond, der administreres af Sydbank, og det er ophørt den 31.12.2009. Det må – så vidt jeg kan konstatere – dreje sig om et legat oprettet til minde om Henriette Sophie Neergaard født Monrad, der i folketællingen i 1850 var gift med forpagter Christian Neergaard på Løvenborg. Det har ikke været muligt at skaffe oplysninger om legatets formål og uddelingen i øvrigt.

Ved det ordinære valg den 22. november 1864 på Svinninge Kro kl. 10, hvor der skal vælges 5 (den større del), er vælger nr. 29, proprietær Madsen, Arnakkegård ikke mødt. Der er 50 vælgere, hvoraf de 27 ikke mødte – en stemmeprocent på 46.

I lov af 6. juli 1867 ændres sogneforstanderskaber til sogneråd, hvilket også medførte, at skolevæsenets administration og økonomiske forvaltning blev lagt over til sognerådet og der blev nedsat en skolekommission på 3 medlemmer, hvoraf sognepræsten skulle være den ene, mens sognerådet valgte de to andre, hvoraf en skulle være medlem af rådet.

I medfør af lovens paragraf to forbliver medlemstallet det samme og i medfør af paragraf tre opretholdes opdelingen af sognerådet i to dele, af hvilke den ene del er 1 større end den anden.

Ved valget den 17. november 1867 hos Peder Jensen, Pedersborghusene, kl. 1, hvor der skal vælges fire (den mindre del) møder 44 vælgere – Madsen dukker ikke op. Heller ikke ved suppleringsvalget den 14. marts 1868 hos slagter Niels Pedersen, Hjembæk, kl. 2 – hvor der skal vælges 1 grundet sygdom.

I folketællingen 1870 finder vi Arnakkegården (nu hedder Madsen igen Carl)

Arnakkegården	Carl Madsen	68	gift	propriétaire, husfader
	Mariane Løpenthin	72	gift	husmoder
	Nicoline Elisabeth Ebbesen	52	ugift	slægting
	Anna Christiane Mortensen	30	ugift	tjenestetyende
	Karen Marie Mortensen	23	ugift	
	Anna Christine Nielsen	24	ugift	
	Maren L Larsen	18	ugift	
	Johanne Marie Christensen	28	ugift	
	Karen Marie Christensen	17	ugift	
	Mads Larsen	31	ugift	
	Lars Peter Larsen	23	ugift	
	Christian Hansen	19	ugift	
	Lars Olsen	24	ugift	
	Lars Johansen	21	ugift	
	Jens Peter Malkov	24	ugift	
	Søren Hansen	17	ugift	

Et noget mindre folkehold end i folketællingen 10 år før. Sønnen Christian Julius Madsen er ikke med i tællingen. Det skyldes nok at han den 16. juni 1860 har fået skøde på arvefæstegården Lindholdtgård under Kommunitetet matr. 4 og 21 i Skamstrup. Tinglæst den 9. august 1860.

Ved det ordinære valg den 19. november 1870 hos slagter Niels Pedersen, Hjembæk, kl. 2, - hvor der skal vælges 5 (den større del), er vælger nr. 31, proprietær Charles Madsen, Arnakke, ikke mødt. Der er 50 vælgere, hvoraf 12 ikke møder – stemmeprocent 76, altså bedre end sidst.

Den 23. september 1871 dør ejeren af Arnakkegård Carl/Charles Madsen, 69 år gammel.

I kirkebogen (kontraministerialbogen) er den døde anført som Charles Madsen, søn af forpagter Peder Madsen født Englerup, Butterup Sogn – men fødestedet er streget og rettet til Everdrup pr. Præstø – i hovedministerialbogen hedder han også Charles Madsen, og her er rigtigt anført, han er født i Everdrup sogn i Præstø amt som søn af forpagter Peter Madsen på Engelstrup.

Vi kan i arkivet se, at Christian Julius Madsen sælger gården i Skamstrup ved en kontrakt til Jens Hostrup Schultz den 11.9.1873. Kontrakten er i arkivet.

Ved valget den 1. december 1873 hos slagter Niels Pedersen, Hjembæk, kl. 1, hvor der skal vælges 4 medlemmer (den mindre del) for 6 år fra 1. januar 1874 at regne, er Madsen grundet dødsfaldet derfor slet ikke noteret som vælger. Der er noteret 47 vælgere.

Carl Madsens kone Mariane Løppentin overtager efterfølgende godset og må være ophavsdame til hovedbygningen på Arnakke, der er opført 1873.

Hun har nogle problemer med fæsteren Lars Christensen på matr. 17 q, så hun laver en fortegnelse over den gæld, han er hende skyldig pr. 1.11.1871 – er i arkivet.

Den sag involverer også hendes søn, ses det i arkivet. Han modtager en forligssag den 22.6.1872 på Lindholdsgård fra sagfører Ohlmann vedr. Lars Christensen.

Distriktsforligskommissionen er involveret, og i arkivet er også et brev af 25.7.1873 fra Lerchenborg Grevskabs kontor om manglende kirketiende fra det matr. nr. Lars har haft i 1872 påskrevet en kvittering for beløbet 3.8.1873.

Den 8.9.1874 kan enken Marianne Madsen i stedet udstede et fæstebrev til Niels Jensen på matr. 17 q. Han har fået et tillæg til ejendommen kaldet matr. 17 x.

Hun sidder i uskiftet bo indtil hun dør 2. januar 1875,

2. og 3. generation Madsen på Arnakkegård

Den 11.3.1875 er der et notat i arkivet: dødsboet efter den under 2. januar 1875 afdøde Marianne Madsen født Løppenthin af Arnakkegård er overtaget af Christian Julius Madsen. Han havde jo forberedt det bl. a. ved at sælge sin gård i Skamstrup.

Hvilket også indføres i Skøde- og Panteprotokollen den 10. marts 1875

Boet efter den under 2. januar d.å. afdøde Enkefru Mariane Madsen født Løppenthin af Arnakkegård, der hensat i uskiftet Bo efter sin tidligere afdøde Mand Proprietair Charles Madsen til Arnakkegård, er overtaget af Sønnen Christian Julius Madsen som eneste og myndig Arving uden Skifteforvalterens Mellekomst, attesteres overensstemmende med Jurisdiktionens Skifteprotokol.

Merløse og Tuse Herreders Contoir d 10 Marts 1875

Meinert

Denne Skifteattest bedes tinglæst som Adkomst for Proprietair Christian Julius Madsen på Ejendommen "Arnakkegård" i Svinninge Bye og Sogn, nemlig

- a. Selvejendommen Matr. No. 26a af HrtK 15 Tdr. 3 Fdk. 2 ¼ Alb med Gammelskat 119 Rdl.*
- b. Selvejendommen Matr. No. 26b (Fredskov) ikke særlig skyldsæt og med Gammelskat under Matr. No. 26a*
- c. Parcel af Arvefæstegården "Aulumgård" Matr. No. 11d af HrtK 2 Tdr. 4 Skp. 1 ¾ Alb Glsskat 16 Rdl 5 Sk.*
- d. Parcel af Arvefæstegården "Harregård" Matr. No. 12a af Hrtk 7 Tdr. 5 Skp. 1 Fdk. ¾ Alb. med gl.skat 57 Rdl. 15 Sk.*
- e. Parcel ad Arvefæstegården "Nornegård" Matr. No. 16i af Hrtk. 1 Td. 3 Skp. 2 Fdk. 2 ½ Alb. med gl.skat 8 Rdl 49 Sk.*
- f. Parcel ad Arvefæstegården "Ledegård" Matr. No. 5c af Hrtk 1 Td. 5 Skp. med gammelskat 11 Rdl. 12 Sk.*
- g. 6 Jorder af den inddæmmede Svinninge Veile indeholdende 32 11480/14000 Tdr. Land hvilke Engparter ikke er sat i Hartkorn*

Det bemærkes, at den sidste Købesum for samtlige disse Ejendomme udgør 25,788 Rdl. 47 Sk. = 51,576 Kr. 98 Øre

Det bemærkes derfor, at Communitetet har Fortrinsret for 3 nære Arvefæsteafgifter i Matr. No. 11d, 16i, 12a og 5c samt for Recognitionen ved Ejerskifte for disse Ejendommers Vedkommende, samt at Arvefæsteafgiften af Matr. No. 12a ifølge Skadesløsbrev af 10. December 1855, læst 13. f. M tillige er prioriteret i Matr. No. 26a og 26b, at der er tinglæst en Prioritetsobligation på 50,000 Kr. til Henriette Sophie Neergaards Legat og at Nicoline Ebbesen ved Gavebrev af 6. December 1867, læst 7. f. M. er beskikket årlig 600 Kr. med Pr. efter Arvefæsteafgift, Recognition og 50,000 Kr.

Holbæk den 24. Marts 1875

*På Vedkommendes Vegne
efter Begæring
Ohlmann
Sagfører*

(Skøde- og Panteprotokol Merløse-Tuse Herreder Bd. II vol 202 opslag 211)

Der er kommet et par parceller mere med i Svinninge (matr. 16i og 5c) og 6 dele af Svinninge Vejle, men de jorder i Særslev, som Madsen får taget ud af sit pant i 1855 i Nationalbanken, er blevet solgt, som vi regnede med, da Madsen trak dem ud af pantet.

Jorderne i Særslev ligger i Skippinge herred, og der har jeg fundet en købekontrakt fra Madsen på Særslev matr. 11 og 12:

Løverdagen d 18 Juli 1863

Kjøbecontract oprettet mellem Proprietær C. Madsen til Arnakke som Sælger og Proprietær C. Jørgensen til Særslevgård som Køber

*A Jeg Carl Madsen sælger og afstår herved til bemeldte Proprietær Christian Jørgensen efternævnte mig tilhørende Ejendomme i Særslev By og Sogn nemlig
Gården Matr. No. 11a og 11b som står for samlet Hartkorn 6 Tdr.
1 Skp. 1 Fdk. 1 $\frac{3}{4}$ Alb. med Gammelskat 55 Rdl. 19 sk., hvilken Gård er fæsteledig, men for Tiden indtil April 1863 benyttes af den afdøde Fæster Anders Pedersens Arvinger overensstemmende med Contract af 20 Juli og 12 August d. A
og Huset Matr. No 12b med Hartkorn " tdr. 1 Skp. 3 Fdk. 1 Alb og Gammelskat 1 Rdl. 91 sk., hvilket Hus med Jordlod for tiden er bortfæstet til Jens Jørgensens Enke*

(Skøde- og Panteprotokol Ars-Skippinge Herred, Bd. 19 opslag 140)

Købekontrakten fra Madsen på Særslev matr. 7a, 7b og 8 kan jeg ikke umiddelbart finde, men 7b bliver senere solgt af gårdejer Peter Nørgård Thomsen, så han må vel have købt den af Madsen.

Thomsen sælger nemlig 7b, 7c og 8b på en købekontrakt af 20. juni 1860 til proprietær Christian Jørgensen på Særslevgård – altså samme køber som Madsen selv havde.

Thomsen skriver, at han har skøde på dem af 30. juli 1853 med en købekontrakt af 16. april 1853. Det er faktisk inden Madsen tager 7b og 8 ud af pantet, så hvordan det lader sig gøre for ham at sælge dem alligevel, må nok være udtryk for systemets sendrægtighed.

(Skøde- og Panteprotokol Skippinge Herred, Bd.15 opslag 373)

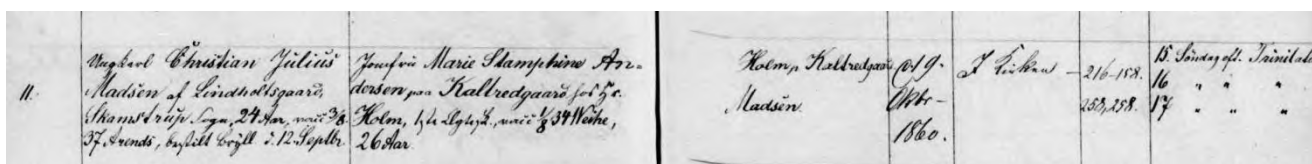
Samme gårdejer Peder Nørgård Thomsen sælger også Særslev matr. 7a, 8a og 8c på en købekontrakt af 4. juli 1870 til Føllenslev-Særslev kommune med efterfølgende skøde af 10. oktober 1870, tinglæst 15. oktober.

Af købekontrakten fremgår, at Thomsen har fået ejendommene ved skøde af 30. december 1855, tinglæst 17. marts 1856, men det fremgår ikke, hvem han har købt af. Det passer dog tidsmæssigt med Madsen. Skødet har jeg ikke kunnet finde.

(Skøde- og Panteprotokol Skippinge Herred, Bd. 23 opslag 98)

Carl Madsen – eller Charles - havde altså fået frasolgt lodderne i Skippinge herred inden han døde i 1871.

Sønnen Christian Julius Madsen har – som tidligere angivet - siden 1860 ejet Lindholdtgård i Skamstrup. Han bliver gift 19.10.1860 i Bregninge kirke.

Hans kone Marie Stamphine Andersen er født 7. november 1833 på Kaldredgård i Bregninge (i dag opkøbt af Colas), hjemmedøbt den 16.11 grundet sygdom, kirken 31.3.1834.

Ægteparret får fem børn mens de bor i Skamstrup, Agnes, Marianne, tvillingerne Henriette og Augusta og Charles Georg

4. 24 Juli 1865. Ewilling den 24/7/65	Henriette Kamphine Madsen. nac. 5 Juli 1866 af Bøgen.	J. Lindau o. B. Oehl. 1865	Provisior Christian Julius Madsen og Jørgen Skovgaard og Marie f. Andersen sønnes og Lindholts gaarden, 20 Aar gl.	No. 4. L. S. Fogt. Andersen fogtari paa Torveggaarden. No. 5. L. S. Madsen. Fogt. Madsen paa Arnakkegaard, Son, Madsen - - - Cathrinedal, og Christian Madsen, Landfogt. f. Smit - - - Lindholtsgaard. Fogt. Andersen - - - Torveggaarden.	D. S. 27 Aug. 1865.
7. 1 Septbr. 1865.	Charles Georg Madsen succ. af Bøgen 30 Juli 65.	J. Lindau 27 Octbr. 1865.	Provisior Christian Julius Madsen og Jørgen Skovgaard og Marie f. Andersen sønnes og Lindholts gaarden, 33 Aar gl.	L. S. Smit Oehlson paa Smit gaard. Fogt. Madsen paa Arnakkegaard Fogt. Andersen paa Torveggaard. Lindholts Gaard.	L. S. 18 Octbr. 1865.

Den ældste datter Agnes Caroline døde allerede i 1866.

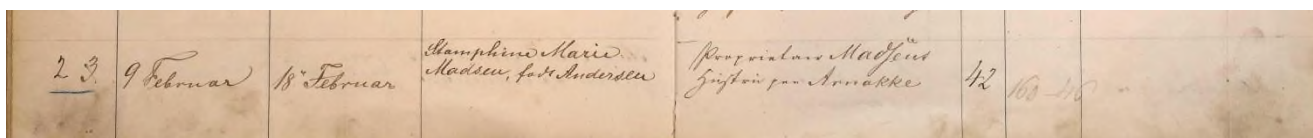
4.	27 April 1866.	5 Mai 1866.	Agnes Caroline Madsen	Fogt. Madsen sønnes og Lindholts gaarden, fælt og færdig af 2 3/4
----	----------------	-------------	-----------------------	---

På generalforsamlingen i Interessentskabet Svinninge Vejle den 20. juli 1875 vælges proprietær Christian Julius Madsen, Arnakkegård, ind i bestyrelsen. Christian Julius Madsen fortsætter faderens arbejde med Svinninge Vejle. Desuden valgtes Jørgensen, Cathrinedal, og godsejer Hansen, der nu havde købt Svinningegården.

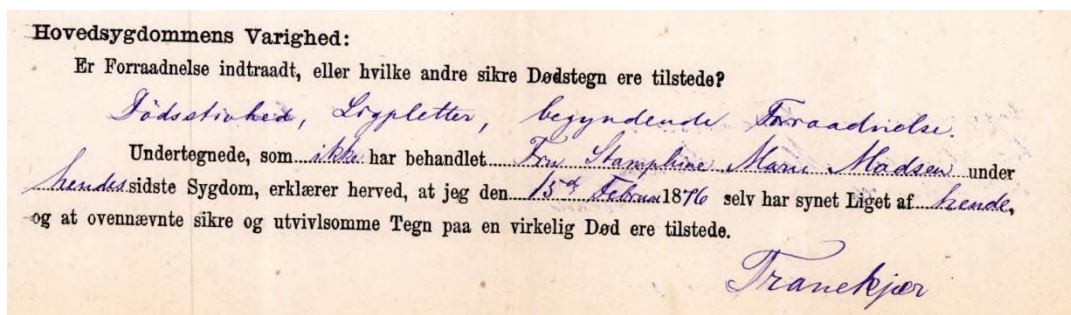
Ifølge oversigten i Svinninge Vejles regnskabsbogen fra 1875 er der følgende 53½ portioner på Svinninge Vejle a' 32 kr.:

Hansen Svinningegård	19
Grüner Egemark	11
A Jørgensen Cathrinedal	7½
Madsen Arnakke	6
C Jørgensen Særslev	4
Dyrlæge Nielsen Snertinge	1
Ole Nielsen Svinninge	1
Mads Jensen Svinninge	1
Peder Larsen	1
Niels Andersen	1
Zytpfen Adeler	1

9. februar 1876 dør Christian Julius Madsens kone, Stamphine Marie Andersen kun 42 år gammel, og bliver begravet den 18. februar i Svinninge.

Ifølge dødsattesten døde hun af bughindebetændelse.

Dødsattesten af 15. februar er lidt makaber, måske fordi den er udfyldt en uge efter dødsfaldet af en læge, der ikke selv har behandlet hende.

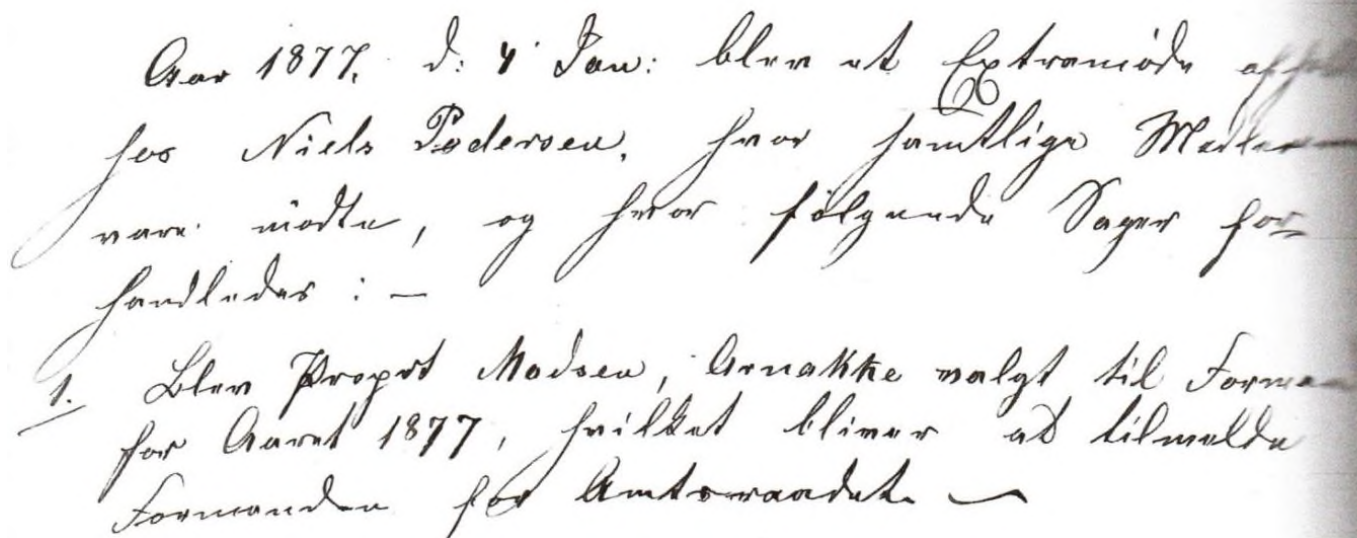
Stamphines dødsfald har ikke umiddelbart holdt Madsen ude af de lokale forhold, så han fortsætter, hvor faderen slap.

Ved valget den 22. november 1876 hos slagter Niels Pedersen, Hjembæk, kl. 1, hvor der er 53 vælgere – hvoraf 15 ikke er mødt - og der skal vælges 5 sognerådsmedlemmer (den større del), er vælger nr. 36, Proprietair Madsen, Arnakke, kommet og stemmer på Gmd. Christen Mortensen, Hjembæk, Gmd. Jens P Nielsen, Hjembæk, Godsejer Hansen, Svinningegård, Gmd. Jens Olsen, Gudmandstrup, og Gmd. Ole Pedersen, Svinninge. Han stemmer ikke på sig selv.

Ved optællingen efter valget bliver Madsen dog valgt som nr. 3 med 23 stemmer. Valget gælder 6 år fra 1. januar 1877 at regne.

C. J. Madsen i sogneråd og Svinninge Vejle.

Fra 1. januar 1877 vender således en ny proprietær Madsen tilbage i det lokalpolitiske arbejde – nemlig sønnen Christian Julius Madsen - som valgt

År 1877. D. 4. Jan: blev et ekstraordinært møde
hos Niels Pedersen, hvor forskellige Medlem-
mer mødte, og hvor følgende Dager for-
sættedes: -
1. Læs Proprietær Madsen, som er valgt til Formand
for Året 1877, hvilket bliver at tilvalde
Formanden for Amtssædet

medlem til 1883 – og på et ekstramøde afholdt hos Niels Pedersen den 4. januar 1877 vælges Madsen til formand for året 1877.

Sognerådsprotokollen har videre nogle punkter på det ekstraordinære møde om valg til diverse poster. Punkt 10 er: A Fattigsager punkt 11 er: B Skolesager og punkt 12 er: Communale sager hvoraf der er to.

Efter det ordinære sognerådsmøde hos Pedersen den 7. februar holdes der ekstra møder på Arnakke 24. februar og den 24. marts. Det sidste møde viser, hvilke problemtyper sognerådsformand Madsen også skulle beskæftige sig med.

Punkt 1. *Fremlagde Amtets Skrivelse af 20. Marts betræffende dets Misbilligelse af at Jacob Hansen og Ane Marie Christensen lever sammen i en Stue i Hjembæk Fattighus uden at være viede, hvorefter Sognerådet har fået Pålæg om uopholdelig at anvise dem hver sin Bolig.*

De pågældende mødte personlig med fornyet Begjæring om at måtte ægtevies, hvilket man i betragtning af deres Alder bevilligede; og meddelte Jacob Hansen at han selv havde opspurgt sig Logi indtil Vielsen var foregået hos Christen Hansen, Hjembæk, hvilket bliver at meddele Amtet.

Det var mest fattigsager, sognerådet beskæftigede sig med, mange gange med at afklare hvilken kommune ansøgeren var forsørgelsesberettiget i.

Enkelte gange måske som i april 1877, hvor formanden *fremlagde forslag fra Forstander Møller Flakkebjerganstalt om at yde et bidrag stort 120 Kr. til Niels Jacobsen som er her hjemmehørende kan komme til at udvandre til Syd Cap, hvilket man vedtog at går ind på.*

I 1877 fastsatte en overlandvæsenskommission flodemålet for Vejlen, men det var svært for Lammefjordsselskabet at overholde, så der blev udarbejdet planer for at lade Vejleens vand føre gennem en rørledning ud i Lammefjorden. Planerne blev dog af økonomiske grunde aldrig realiseret.

Sognerådet og Madsen får nu en sag, som kommer til at betyde meget for sognerådets fremtidige arbejde. Den 27. oktober 1877 behandler sognerådet nemlig et forslag om at købe en ejendom til fattiggård for kommunen, og ved forhandlingerne ender man på et tilbud fra Niels Nielsen på 38.000 kr. og 6 af medlemmerne *på Rådets vegne gav håndslag på handelen med Niels Nielsen, under forudsætning af Amtsrådets Approbation.* Madsen fortæller på sognerådets møde den 27. november, at ansøgningen med forskellige oplysninger var sendt og ville blive behandlet på amtsrådets møde den 28. november, samtidig er en låneansøgning gået i stå og der kunne søges igen i marts, hvorfor der i dag ikke kunne foretages videre, *men må denne Sag blive Genstand for fornyet Overvejelse og Behandling.*

På sognerådsmødet den 5. december fortæller Madsen, at to medlemmer af amtsrådet vil komme til Niels Nielsens gård den 7. december for at erfare nærmere oplysninger om salget og ejendommen og formanden er anmodet om at give møde.

Da Niels Nielsen også var indbudt til dette sognerådsmøde blev forhandlingerne fortsat og *da Sognerådet ikke havde Tilsagn om Lån til Indkjøb af Ejendommen, således at denne kunne overtages 1. April 1878, forlangte Niels Nielsen nu så stor Sum for Ejendommen, nemlig 40.000 Kr., at Sognerådet ikke kunne gå ind derpå, og når handelen således ansås for strandet, hvorfor man vedtog at sende Afbud til de to ovennævnte Amtsrådsmedlemmer.*

En fattiggård der alligevel ikke blev til noget denne gang

På årets sidste møde i sognerådet – et ekstramøde den 29. december 1877 – er punkt 12 valg af formand for 1878, hvortil Madsen vælges.

Den 27. maj 1878 er der møde i Interessentskabet Svinninge Vejle på Svinningegården, hvor det meddeles at det udtørrede areal nu er sat i hartkorn og matrikuleret. Hele materialet ligger til gennemsyn på Arnakke. Madsen vælges ikke ind i bestyrelsen muligvis grundet uenighed om udpumpningen.

Interessentskabets bestyrelse har i flere år brugt en del tid på uenigheder med selskabet bag Lammefjordens inddæmning for at sikre mulighederne for afvanding fra Vejlen gennem Lammefjordens kanalsystem, hvilket i 1877 førte til et sagsanlæg mod Lammefjordsselskabet vedrørende landkanalernes vandstand.

På sognerådets møde den 12. juni fremlagdes *Amtets Approbation på valget af Proprietær C. J. Madsen som formand for hegnsynsmændene herfor Communen i stedet for afdøde sognefoged Hans Pedersen.*

Ved sognerådets ekstra møde den 21. december 1878 vælges Madsen til formand for valgbestyrelsen til folketingsvalget den 3. januar 1879 og til formand for sognerådet i 1879.

Ved valget den 21. november 1879 kl. 1 hos slagter Niels Pedersen, Hjembæk, består valgbestyrelsen af sognerådsformand proprietær Madsen og 2 andre sognerådsmedlemmer. Madsen opført som sidste vælger og stemmer på Bmd Christen Larsen, forpagter Bull, Gmd. N Rasmussen, Svinninge og Bmd P Hansen, Svinninge.

Madsen noterer i valgprotokollen *det til i dag berammede Valg af 4 nye Sognerådsmedlemmer for Hjembæk-Svinninge Commune istedetfor den "mindre halvdeel" af det nuværende Sogneråd,*

Der møder 121 vælgere til valget af den mindre del - altså væsentligt flere end ved de tidligere valg til den mindre del.

Den 3. januar 1880 holdes er ekstra sognerådsmøde hos slagter Niels Pedersen, Pedersborg, hvor første punkt er valg af formand for 1880 – Madsen vælges.

Der var 5 børn i Madsens ægteskab, hvoraf den ene var død tidligt, så det har ganske givet påvirket den daglige drift på Arnakke, at Madsens kone dør så ung. Den umiddelbare følgevirkning kan ses i folketællingen 1880, hvor der er ansat både guvernante, husbestyrerinde og kokkepige.

Folketællingen 1880 udviser

En Gård	Christian Julius Madsen	43	enkemand	Proprietair
Arnakke	Mariane Frederikke Elisabeth M	18	ugift	barn
	Henriette Stamphine Madsen	14	ugift	barn
	Augusta Sophia Madsen	14	ugift	barn
	Charles Georg Madsen	10	ugift	barn
	Rudolph Chr. Thorning Madsen	8	ugift	barn
	Sophia Frederik. Petr. Knudsen	22	ugift	Guvernante
	Julie Amalie Avenstrup	26	ugift	Husbestyrerinde
	Maria Karen Larsen	27	ugift	Stuepige
	Johanne Maria Nielsen	25	ugift	Kokkepige
	Karen Margrethe Christiansen	18	ugift	Tjenestepige
	Ane Kirstine Nielsen	22	ugift	do
	Maren Kirstine Andersen	18	ugift	do
	Carl Christian Frederiksen	21	ugift	Avlskarl
	Jens Hansen	33	ugift	Staldkarl
	Niels Frederik Nielsen	22	ugift	Karl
	Jens Hansen	30	ugift	do
	Lars Chr. Nielsen	20	ugift	do
	Hans Chr. Nielsen	18	ugift	do
Rasmus Peter Nielsen	16	ugift	do	
Ole Pedersen	48	gift	Tyendemand	

På sognerådets møde den 2. juni 1880 dukker fattiggården op igen, idet der på mødet *fremlagdes et skriftligt Tilbud fra Landmand Lars Hansen, Hjembæk om at han var villig til at sælge sit Sted til en Fattiggård for Communen for 20,000 Kr. I den Anledning sattes under afstemning for så vidt man skulle videre i den Retning eller ikke og vedtoges det med 7 Stemmer at virke videre for Sagens Realisation.*

På sognerådsmødet den 6. oktober 1880 hedder punkt 5: *I anledning af de 3 fremkomne Tilbud på om Ejendomme til salg til Fattiggård, vedtog man at forsøge at contrahere med Knud Rasmussen i Hjembæk på fredag eftermiddag Kl. 1 den 8. Oktober.*

Den 5. november 1880 holder sognerådet ekstramøde på Arnakke hvor der forhandlede følgende:

Der var mødt ifølge Anmodning: Gårdejer Knud Rasmussen af Hjembæk og Gårdejer Chr. Thomassen af Tømmerup og Gårdejer Niels Pedersen af Godthåb i Hjembæk sogn for ifølge sket Tilbud at forhandle med Sognerådet om Valget af en af deres Ejendomme til en Fattiggård for Communen.

Efterat forhandling var afholdt med hver især om den højeste Pris da vedtoges det med 5 Stemmer mod 4 at byde Gårdejer Chr. Thomasen af Tømmerup en Pris af 54.000 Kr. for den ham tilhørende Gård i Stokkebjerg, Matr. No. 1 a med Hartkorn 5 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. af Areal ca. 68 Tdr. Land med påhvilende Vederlag til broderen Johan Peder Thomassen stort 108 Kr. årligt hans Livstid; - i øvrigt på følgende Vilkår:

Ejendommen overtages 1. April 1881 med en contant Udbetaling som Håndpenge stor 4000 Kr. og hele Restsummen udbetales til Juni Termin 1881, der følger ingen Besætning eller Løsøre eller Kakkellovn eller Comfur eller Maskiner med Ejendommen men oder og Gødning forblive ved Ejendommen

Forfaldne Skatter og Tiender Ejendommen vedkommende til 1. April 1881 betales af Sælgeren, hvorimod alle af Handelen gående Udgifter udredes af Sognerådet på Communens Vegne.

Dog bemærkes at hele dette Tilbud skete under Forbehold af Holbæk Amtsråds Samtykke såvel på kjøbet af Ejendommen, som på Betingelserne af Optagelsen af i denne Anledning nødvendige Lån. 81.000

Foranstående Tilbud og Betingelserne for Salget af Ejendommen modtog Gårdejer Chr. Thomassen af Tømmerup og bekræftede Samme med sin Underskrift.

Det bemærkes at Medlemmet O Pedersen efter at have udtalt sin Mening forlod Mødet inden Protokollens og Handelens Afslutning; - men da hans Stemmegivning var iblandt Mindretallet blev foranstående Handel afsluttet af Rådets øvrige tilstedeværende 8 Medlemmer.

Ved nærmere Optælling af Stemmerne oplystes det, at for foranstående Handels Afslutning stemte: Gårdejer N Hansen, Gårdejer C Larsen, Saddelmager Olsen, Gårdejer P Hansen, Gårdejer P Olsen, proprietær C Madsen, således at der i Virkeligheden var 6 Stemmer mod 3; Gårdejer Niels Rasmussen var egentlig også stemt for kjøbet af Chr. Thomassens Gård men dog kun når den kunne kjøbes for 52.000 Kr.

Sådan fik kommunen sin fattiggård i Stokkebjerg

På et ekstra sognerådsmøde den 27. december 1880 vælges Madsen til formand for sognerådet i 1881.

På sognerådets møde den 2. februar 1881 kunne man som punkt 2 på Communesager læse: *Efter at de fra Sagfører Danckert fremsendte Oplysninger om Optagelsen af Lånet til Fattiggården (80.000) vare*

gennemgåede og behandlet, vedtog man at entrere på Landmandsbankens Tilbud om 4½ % Rente og 2 % Afbetaling således at Capitalen amortiseres i 63 Terminer; hvilket bliver at tilmelde vor Sagfører Danckert.

Som punkt 3 blev det vedtaget *at bekendtgøre i aviserne om Fattiggårdsbestyrerpladsen i Stokkebjerg og indstille til Amtsrådet at Lønnen fastsættes til 400 Kr.*

Som punkt 4 bestemtes det *at foretage en kjøretur til Fattiggårdene i Kundby, Bjerresø og Særsløv for at bese disses Indretning; hvilken tur bestemtes til den 12. februar om Formiddagen Kl. 9 fra Arnakke.*

Og som punkt 5 beslattes det *at afholde et ekstramøde på Arnakke den 26. februar Eftermiddag Kl. 2.*

På det ekstramøde den 26. februar 1881 var Tømremester Lang efter anmodning til stede. Han havde udarbejdet 2 grundplaner til en Fattigbygning til gården i Stokkebjerg som begge blev drøftet *hvorefter den Plan på 50 Alen lang og 18 Alen bred med Bestyrer-Lejlighed og Kjøkken indbefattet blev vedtaget med overvejende Majoritet som den Plan man ville henholde sig til – og anmodede man Hr. Lang om at udarbejde en Tegning derefter som agtes indsendt snarest muligt til Amtsrådets Approbation.*

Den 7. marts 1881 holdt sognerådet ekstramøde hvor man ansatte Christen Jensen af Svinninge som bestyrer på fattiggården med 4 stemmer mod 3 af de 7 afgivne stemmer idet 2 medlemmer O Pedersen og C Madsen ikke stemte. Hvorfor de to ikke stemmer er ikke oplyst.

Den 8. marts 1881 vælger generalforsamlingen i Interessentskabet ny bestyrelse, hvor Madsen kommer med igen og den 10. marts 1881 bliver han formand. På generalforsamlingen den 24. marts 1882 vedtager man at forhøje og udbedre landdige-voldene så man kan undgå at vandet går over volden ind i Vejlen.

Den 1. april 1881 var Fattiggårdsudvalget samlet på gården i Stokkebjerg hvor Madsen til protokollen skriver: *Det bemærkes at Udvalgets Medlem Gårdejer P Hansen Svinninge ikke var til stede formedelst anmeldt Sygdomsforløb og det andet Medlem C Hansen, Hjembæk, udeblev uden at have anmeldt nogen Grund.*

Der er kun et punkt på dagsorden: *Fattiggårdsbestyreren Christen Jensen af Svinninge tilflyttede Gården og blev følgende nærmere Betingelser vedtagne angående hans Forhold til Sognerådet.*

- a. *Christen Jensen og hustru bliver fra Dato at betragte som Husbond og Madmoder på Gården og styrer Gårdens Bedrift på bedste Måde under Fattiggårdsudvalgets Overtilsyn.*
- b. *Lønnen til Bestyreren er ansat til 400 Kr. for et År som udbetales hver 1. Juli og hver 1. Jan med Halvdelen dog for indeværende År betales Lønnen for 9 Måneder fra 1. April 81 til 1. Januar 1882 med 300 Kr. i alt.*
- c. *Opsigelse kan kun finde Sted fra begge Sider med ½ Års Varsel og kun med Fraflytning til en 1. April.*
- d. *Bestyreren erholder med sin Familie Bosted På Stedet, dog med den Bemærkning at denne bliver i Overensstemmelse med Fattiggårdens Reglement.*

De foranstående Bestemmelser fastslagne og vedtagne og bekræftede med vore Underskrifter. På Fattigudvalgets Vegne

C Madsen, formand, Niels Rasmusen Christen Larsen

På sognerådets møde den 6. april 1881 står der under punkt 1. *Det samlede Sogneråd bifaldt den foranbeskrevne Overenskomst med Bestyrer Christen Jensen på Fattiggården. Og som punkt 6 på Communesager bestemtes at afholde Licitation over den nye Fattigbygning.....hvilket bliver at bekjendtgøre ved Kirkestævne og i Aviserne.*

Licitationen bliver afholdt den 28. april 1881, hvor sognerådet af de 3 lavestbydende valgte tømmermester Lang af Snertinge, der ville bygge for 10.620 kr. men der fremkom ingen bud på nedrivning af det gamle hus. Den 10. maj er et ekstramøde på fattiggården, hvor sokkelførelsen bliver afsat. Den 1. juni 1881 kan formanden fremlægge en regning på 180,21 kr. fra Herredsfogden for et forestå licitationen.

På sognerådets møde 6. juli 1881 kan formanden meddele at lånet til fattiggården er gået i orden og Chr. Thomassen er betalt de 54.000 kr., og der er købt heste for 2000 kr. og køer for 1000 kr. til fattiggården og tømmermester Lang har fået 3000 kr. i håndpenge til fattiggårdsbygningen.

Den 3. august 1881 behandler sognerådet en ualmindelig sag hvor landvæsenskommissær H Jensen, Kundby, foreslår at kommunen overtager vedligeholdelsen af *de tvende Mindestøtter der nu er rejste I Svinninge By for "Kong Frederik den Syvende" og for "Oberst Tscherning" imod at Kommunen erhoder en Sparekassebog på 200 Kr. hvis Beløb ikke må røres og Vedligeholdelsen af Minderne da afholdes af Renterne af Bogens Pålydende.* Sognerådet vedtog, under forudsætning af amtsrådets samtykke, at indgå på forslaget såfremt renterne kan strække.

På Sognerådsmødet den 27. oktober vedtages det som punkt 2 at bestille 10 borde med skuffe hos tømremester Lang (til Fattiggårdens stuer) og *et stort Bord til Sognerådets Brug.* Denne beslutning betød, at de ordinære møder fremover blev afholdt på Fattiggården.

På mødet den 1. november vedtog sognerådet som punkt 3 *at anmode P. S. Christensen (Tømrer) om at forfærdige et Latrinhus på Gården, hvilket overlades til C. Larsen og Bestyreren at træffe Bestemmelse om.*

På sognerådets møde den 7. december 1881 vælges Madsen til formand for sognerådet i 1882.

På et ekstramøde, som sognerådet holder på Arnakke den 28. december er punkt 2 *vedtoges at afholde en ny Åstedsforretning på Vejen ved Svinninge den 13. Jan. Kl. 10, hvilket bliver at bekjentgøre ved Kirkestævne med Dages Varsel og bliver at tilmelde Aktieselskabet for Lammefjordens Tørlægning, og valgtes til at foretage denne Forretning 3 Medlemmer nemlig: Gårdejer N Rasmussen og P Hansen samt formanden. Jfv. Lov af 18. april 1865.*

Det må være vejen til Hørve der skal holdes Åstedsforretning ved. Måske det er det tilbagevendende problem med broen over åen og vanddybden i kanalen, der er sagen. Der er åbenbart ingen, der har betænkelighed ved at vælge Madsen, selv om han jo også har interesser i Svinninge Vejle, der ikke altid er enig med Lammefjordsselskabet.

Valget den 15. november 1882 kl. 2 med 55 vælgere, hvoraf 11 ikke møder, blev holdt hos slagter N Pedersen i Pedersborghusene. hvor de 5 medlemmer skulle *vælges i stedet for den større Halvdeel af Sognerådet som efter Tour fratræder den 1. januar 1883.*

Madsen – som fratræder – stemmer ikke på sig selv, og det gør heller ikke nogen anden vælger, men han underskriver selvfølgelig valgprotokollen som formand for valgbestyrelsen.

Den 6. december 1882 beslutter sognerådet at holde et ekstramøde på Arnakke den 28. december. Dette møde er ikke refereret i protokollen, så mon ikke det har været Madsens måde at sige farvel på.

Næste indførsel i protokollen er sognerådsmødet den 4. januar 1883, hvor punkt 1 hedder: *valgtes til Formand for Året 1883, Landinspektør Weitemeyer til hvem protokollen afleveredes.* Denne formulering kunne tolkes derhen, at det er formanden, der fører protokollen – altså i de foregående 6 år proprietær Madsen. Skriften og opstillingen er også ændret. Det forklares vist i sognerådets ekstramøde en 27. februar 1883, hvor det hedder: *Sognerådet vedtog enstemmigt at udtale, at det intet havde at erindre imod, at Formandens Hustru er ham behjælpelig med Sognerådets skriftlige Forretninger, og at hun også modtager den bevilgede Betaling herfor.*

1883-generalforsamlingen i Interessentskabet vedtager at opfordre oberstløjtnant Dalgas, Århus, til at komme til stede og give råd og overslag over Vejlsens udtørring og "civilisering". I 1883 blev det gamle åløb vest for landevejen opgravet, så åen nu havde to løb.

På generalforsamlingen 1884 vedtager Interessentskabet, at man vil sælge lejehuset. Lejeren, den forhenværende opsynsmand Jens Væver, kan dog blive boende. Madsen, Arnakke, bliver genvalgt som formand.

Den 28. november 1885 kl. 2 er der valg hos slagter Niels Pedersen, Pedersborghusene, til den mindre del af sognerådet, nu er vælgernes antal anført til 283 i valgprotokollen, hvoraf 131 møder incl. Madsen – en stemmeprocent på 46,3.

Den 28. november 1885 kl 3 er der valg hos slagter Niels Pedersen, Pedersborghusene, af 5 medlemmer til sognerådet – den større del – hvortil i protokollen er angivet et vælgertal efter valglisten på 60, hvoraf de 46 mødte incl Madsen, der dog ikke stemmer på sig selv. Ved valgets opgørelse får Madsen 15 stemmer og bliver altså ikke genvalgt.

I 1886 opførtes på Svinninge Vejle en vindmølle til hjælp for dampmaskinen. Den fungerede indtil en stærk storm i 1909 blæste den omkuld.

På generalforsamlingen i Interessentskabet i februar 1890 vedtager man at reparere og forhøje landdigevolden, og i juni godkendes et tilbud, hvortil optages et lån på 5000 kr., der afdrages med 1000 kr. årligt. Det er første gang, der optages lån.

Folketællingen 1890 viser

Gård	Christian Julius Madsen	54	enkemand	Husfader, Ejer
Arnakke	Augusta Sophia Madsen	24	ugift	datter
	Rasmus Nielsen Rasmussen	29	ugift	Avlskarl
	Christen Sørensen	35	ugift	Tyende
	Lars Peter Madsen	22	ugift	do
	Gustav Johansen	18	ugift	do
	Carl Larsen	18	ugift	do
	Hans Peter Olsen	14	ugift	do
	Peter Jacobsen	37	ugift	do
	Heinrich Wentzlau	25	ugift	do
	Signe Olsen	35	ugift	do
	Wilhelmine Jensen	19	ugift	do
	Sophia Larsen	23	ugift	do
	Karen Sophia Jensen	19	ugift	do
	Anna Jensen	22	ugift	do
	Maria Jensen	21	ugift	do
	Maria Elisabeth Hansen	17	ugift	do

Kun et af børnene, Augusta, er tilbage på gården

Den 16. november 1891 afholdes hos slagter Niels Pedersen, Pedersborghusene, valg af 4 medlemmer til sognerådet – den mindre del – hvortil der er registreret 299 vælgere, hvoraf 86 deltog – Madsen stemte ikke – stemmeprocenten var nede på 29,6.

Efter begæring af Hjembæk-Svinninge sogneråd blev der den 7. maj 1892 afholdt en vandsynsforretning (de tre sogneråd, I/S og 48 lodsejere omkring Vejlen) for at fastsætte et regulativ for Svinninge Vejles landkanaler i anledning af, at de tre tilstødende kommuner (Svinninge, Særslev og Vallekilde) har optaget den på fortegnelsen over mindre offentlige vandløb i de tre kommuner.

Ved denne forretning opnåedes et forlig således at der fastsattes dimensioner for kanalernes bredde og dybde og det skulle oprensnes for I/S regning og hvert år til den 15. juli være sat i stand til de vedtagne dimensioner og derefter synes af vandsynet for de 3 kommuner. Svinninge Vejles kanaler har således opnået status som mindre offentligt vandløb.

Amtet meddeler 24.4 1893 at Indenrigsministeriet har godkendt Madsens ansøgning om udstykning af matr. 17 x fra matr. 17 a i Hjembæk. Det samme meddeles sognerådet. Lidt mærkeligt, da enken Marianne Madsen jo allerede den 8.9.1874 havde givet Niels Hansen matr. 17 x i fæste som tillæg til matr. 17 q.

Den 14. november 1894 afholdes valg hos drejer Jens Nielsen i Pedersborg kl. 3 af 5 medlemmer til sognerådet. Vælgernes antal efter valglisten er 62, hvoraf 10 ikke mødte. Madsen deltager, men får ingen stemmer.

På et møde i Interessentskabet i Svinninge den 26. marts 1895 kan formanden (Madsen) meddele, at Vejlen er løbet fuld af vand på grund af et brud på volden, og på generalforsamlingen den 4. juni pålægges bestyrelsen at drage omsorg for, at ingen interessenter lader deres kreaturer beskadige den istandsatte landdigevold.

Den 24.6 1896 udsteder Madsen et fæstebrev til Hans Hansen på matr. 17 p Pedersborg, Hjembæk. I arkivet findes en skrivelse 29.3.1911 fra Føllenslevs ministerialbog, der viser, at Hans Hansen blev gift den 12. maj 1894 og en skrivelse fra 30.3.1911 med en besked om, at han døde den 16. maj 1910 og blev begravet den 29. maj på Hjembæk kirkegård. Sikkert for at dokumentere fæsteforholdets ophør.

Den 18. november 1897 afholdes sognerådvalg hos slagter Jens Nielsen, Pedersborg, kl. 3 af 4 medlemmer til sognerådets mindre del. Vælgernes antal efter valglisten er 308, hvoraf 147 møder – en stemmeprocent på 47,7.

Formanden gjorde til protokollen opmærksom på *at enhver Vælger var berettiget til at stemme på fra 1 til 4 Mand*. Man kan se af protokollen at flere har benyttet sig heraf og kun har stemt på 2 eller 3. En enkelt har kun stemt på 1. Madsen deltager som vælger nr. 1 og stemmer på fire.

C. G. Madsen på Arnakke

Den 6. april 1898 dør Christian Julius Madsen på St. Josephs Hospital i København 62 år gammel og begravet i Svinninge den 14. april. De fem børn bliver enige om, at arven udlægges til Charles Georg Madsen.

Arveudlægsskøde af 12. juni 1898

Stempel 406 Kr. 65 Øre

Vi underskrevne eneste myndige og selvskiftende Arvinger i Fællesboet efter vor under 6te April d.A. afdøde Fader og Svigerfader Proprietær Christian Julius Madsen af Arnakkegård og siden den 9de Februar 1876 afdøde Hustru Stamphine Marie Madsen født Andersen gøre vitterligt: at vi have udlagt ligesom vi herved udlægge i Arv til medunderskrevne Charles Georg Madsen den Afdøde ifølge Adkomster tinglæste 22 April 1875 og 26 Maj 1898 tilhørende Ejendom Arnakkegård beliggende i Svinninge Sogn, Tuse Herred, Holbæk Amt med alt dens Tilhørende og Tilliggende skyld al under

Matr. No. 26a Arnakkegård for Hartkorn	15 Tdr.	0 Skp.	3 Fk.	2¼ Alb.	119 Kr.	00
” ” ” 5c	1	5	0.	1½	22	45
” ” ” 11d	2	4	0	1¾	16	53
” ” ” 12a Harregård	7	5	2	¾	114	73
” ” ” 16i	1	4	2	1¼	18	65
” ” ” 8 af Svinninge Vejle	2	2	1	2¼	31	48
” ” ” 26b Fredskov ikke skyldsæt	under 26a					

Man kan vel sige, at disse jorder er dem, der stort set hele tiden har været tilknyttet Arnakkegård – 8 er dog en del af det ny indvundne areal fra Svinninge Vejle.

Med til- og underliggende Fæstegods i Hjembæk Bye og Sogn

” ” 17d	0	3	1	¼	2	40
” ” 17e	0	2	3	1¼	2	40
” ” 17f	0	2	1	2½	4	10
” ” 17n	0	4	0	2½	2	64
” ” 17o	0	3	3	1	2	95
” ” 17p	0	3	2	2¾	2	81
” ” 17q	0	2	1	2¾	1	79
” ” 17r	0	1	3	2	1	39

Disse jorder er resten af Pedersborg-gården, som har været en del af gården siden 1802, og man kan også i det efterfølgende se, at der stadig er fæsteret til matr. 26c

Med de på Ejendommen opførte Bygninger såvelsom disses mur- og sømfaste Appertinentier herunder Komfurer, Kakkellovne og indmurede Kjedler med den Boet tilhørende på Ejendommen værende Besætning og Inventarium samt Avlsredskaber og Maskiner således som alt findes specificeret i den mellem Afdøde og Charles Madsen den 14 Marts 1895 oprettede den 28de samme Måned thinglæste Forpagtningskontrakt med alt Avl og Afgrøde på Mark som i Hus med Gødning og Ildebrændsel samt med den Arnakkegårds Ejere ifølge Fæstebrev af 6te September 1828 thinglæst den 15de s. M. og sidst Afdøde ifølge Påtegning på samme af 9de April 1875 thinglæst 28de s. M. 1875 tilkommende Ret til at erholde Fæste på Jordlodden Matr. No. 26c af Svinninge By og Sogn, Tuse Herred, Holbæk Amt skyldsæt for Hartkorn 1 Td. 4 Skp. 1 Fk. 2¾ Alb. Gluskat 12 Rd. 16 ½ S

Udlægget er i øvrigt sket på følgende Vilkår

1.

Summen hvorfor Alt forudnævnte udlægges Charles Georg Madsen er fastsat til 180.000 Kr. hvoraf de 40.000 er Vederlag for det Ejendommen medfølgende

Løssøre. Udlægssummen berigtiges ved at han

a. Overtager eller indfrier samt forrenter fra 11 December 1897 at regne med 4 % p.a. den Ejendommen påhvilende Pantestyld til Henriette Sofie Neergaards legat stor	50.000 Kr.00 Øre
b. I den ham i fornævnte tilkommende Arv have liquideret	30.000 00
c. Har fyldestgjort Boet for resten	<u>100.000 00</u>
	180.000 Kr.

2.

Den Ejendommen ifølge Gavebrev thinglæst 4de Februar 1867 påhvilende årlige Ydelse stor 600 Kr. til Frøken Nikoline Ebbesen, der er sikret ved Pantsætning for 15000 Kr. skal derhos Charles Madsen og efterfølgende Ejere af Arnakke tilsvare sålænge hun lever overensstemmende med Gavebrevets Indhold og første Gang den 1ste Juli d. A,

3.

Endvidere skal Charles Madsen for Fremtiden udrede og tilsvare de Ejendommen påhvilende Afgifter nemlig

- Til Cregme og Vinderød Sognepræst årlig 24 Kroner
- Til Kommunitetet den Matr. No. 5c med Fortrinsret for 3 Års resterende påhvilende årlig Arvefæsteafgift stor 2 Tdr. 3 Skp. 3¼ Fk. Af hver af Kornsorterne Rug, Byg og Havre samt i Penge 4 S.
- Til samme den Matr. No. 11d med samme Fortrinsret påhvilende årlige Arvefæsteafgift stor 3Tdr. 6 7/16 af hver af Kornsorterne Rug, Byg, Havre samt i Penge 5 s.
- Til samme den Matr. No. 12a samt Matr. No. 26a og 26b med samme Fortrinsret påhvilende årlige Arvefæsteafgift stor 11 tdr. 3 Skp. af hver af Kornsorterne Rug, Byg og Havre samt i Penge 67 s.
- Til samme den Matr. No 16i med samme Fortrinsret påhvilende årlige Arvefæsteafgift stor 2 Td. 2 Skp. 1½ Fk . af hver af Kornsorterne Rud, Byg og Havre samt i Penge 9 s. Ligesom han skal udrede den disse Matr. No. Påhvilende Recognition til Kommunitetet 1 Td. Byg pr. Td. Hartkorn

4.

Endelig udreder og tilsvare Charles Madsen samtlige Ejendommen påhvilende Skatter, Tiender og øvrige derved uden nogensomhelst Undtagelse for såvidt de forfalde til Betaling efter 1ste April d. A. hvorimod han er berettiget til at incassere de af Fæstegodset flydende og efter 1ste April d. A. forfaldne Indtægter.

5.

Ejendommen m.v. som har været borforpagtet til Charles Madsen er taget i Besiddelse af ham ved Forpagtningens ophør den 1ste April d. A. og står Alt herefter for hans Regning og Risico i enhver Henseende med Adgang til Assurancesummen for Bygningerne i Ildsvådtilfælde til Anvendelse på anordningsmæssig Måde.

6.

Det bemærkes at der for Udstykningen af Matr. No. 11d, 12a og 16i gælder særegne Regler at følge Deklaration læst 30 Juli 1891 har Ejeren af Matr. No. 2 Svinninge Vejle, Særslev Sogn Ret til mod en årlig Ydelse og partielle Vedligeholdelsespligt at benytte en Vej på Ejendommen samt at denne er tiendepligtig.

7.

Den med nærværende oveddragelse forbundne omkostninger så som Stempelafgift, ½% Thinglæsnings og andre Gebyrer, Salær for Dokumenternes Affattelse og Salgets Berigtigelse betales uden Undtagelse af Dødsboet.

8.

I medfør af Stempelovens § 28 beregnes Stempelafgiften til nærværende overdragelsesdokument ikkun af det i § 1a ommeldte Vederlag 100.000 Kr. og da med 2/3% af 60000 Kr. for fast Ejendom

	400 Kr. 00 Øre
Og med Gældsbrekets Taxt af 40,000 Kr. for Løsøre	<u>6 64</u>
Altså i alt	406 Kr. 64 Øre

Og da nu Charles Georg Madsen som anført dels har berigtiget dels har lovet at berigtige overdragessummen og da han ved sin Underskrift herpå iøvrigt vedtager de foranførte Bestemmelser så skal den fornævnte Ejendom m.m. fra nu af tilhøre ham som hans lovlige Ejendom i den Stand hvori Alt nu er og forefindes og med alle de Rettigheder og Forpligtelser hvormed den ifølge ovennævnte Adkomster og ældre Adkomstdokumenter har tilhørt afdøde Proprietær Christian Julius Madsen og undertegnede hans Arvinger

Til Bekræftelse med vore Underskrifter vidnefast

p. t. Roskilde den 12 Juni 1898

C. Madsen p. Ani Augusta Madsen

R. Thorning-Madsen Ernst Nebeling

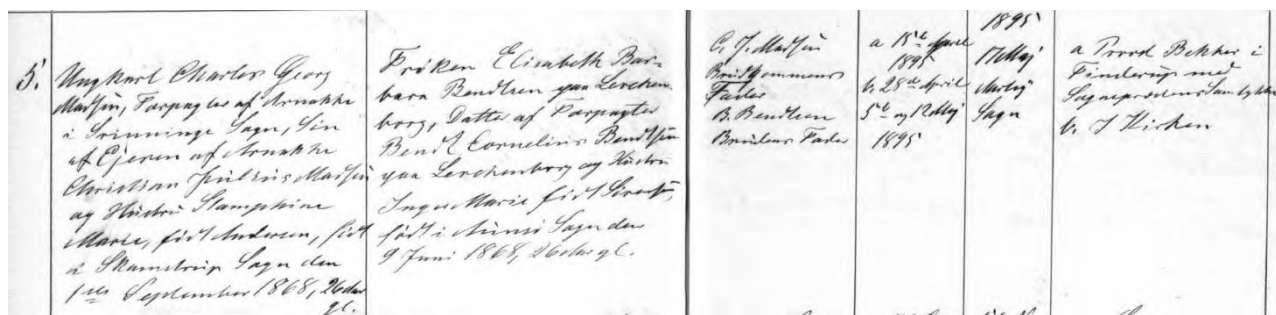
Til Vitterlighed

N. C. Petersen

C. Hansen

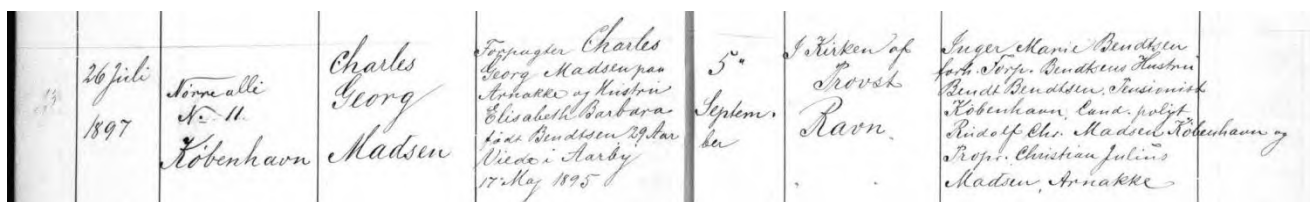
(Skøde- og Panteprotokol Holbæk amt, Merløse-Tuse Herreder Bd XV fol 525 opslag 534)

Charles Georg Madsen, der nu overtager Arnakke som 3. generation, blev gift en 17. maj 1895 med Elisabeth Barbara Bentsen i Årby kirke.

Hun er født 9. juni 1868 og er datter af forpagter Bent Cornelius Bentsen på Lerchenborg.

Ægteparret har også en søn, der er opkaldt efter faderen Charles Georg Madsen. Han er født 26. juli 1897 på Nørre Alle 11 i København, men døbt af pastor Ravn i Svinninge.

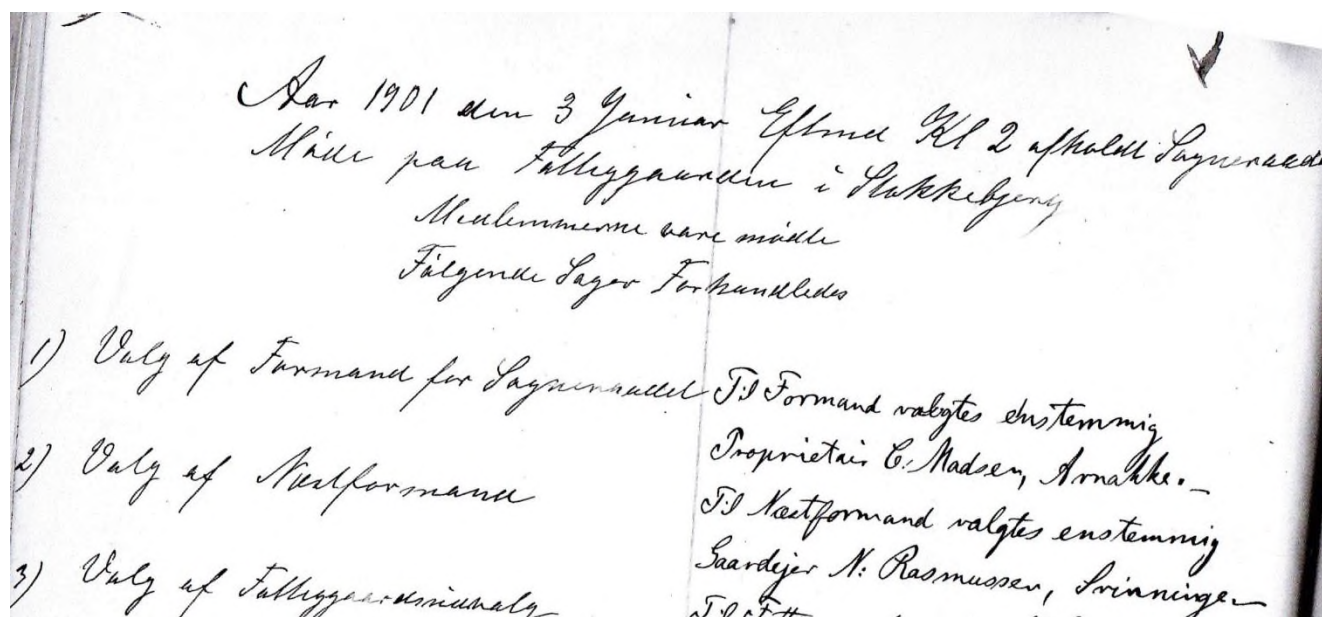
Arveudlægsskødet viser Arnakkegårds omfang den 12. juni 1898. Når der i kontraktens litra d er anført en arvefæsteafgift på 26a og 26b må det hænge sammen med at Madsen i 1855, da han tog jorderne i Særslev ud af pantet til Nationalbanken, flyttede arvefæsteafgiften over på Arnakkegård som helhed.

Interessentskabet afholder generalforsamling i Svinninge 11. juni 1898, hvor det meddeles, at den mangeårige formand proprietær Madsen, Arnakke, er afgang ved døden. Generalforsamlingen vælger hans søn, Charles Georg Madsen, i hans sted til bestyrelsen, og han bliver også formand.

Den 17. november 1900 afholdes valg hos slager Jens Nielsen, Pedersborg, kl. 3 af valg til sognerådet af 5 medlemmer – nemlig den større del. Vælgernes antal efter valglisten er 62, hvoraf 18 ikke mødte.

Madsen mødte ikke, men blev dog valgt med 36 stemmer for den 6 årige periode startende 1. januar 1901. Den Madsen, der nu er valgt, er 3. generation Charles Georg Madsen.

Den 3. januar 1901 vælges Madsen (enstemmig) til formand.

I Folketællingen 1901 for Svanninge finder vi i Husliste nr. 51 (opslag 325) på hovedlisten Matr. 26a Arnakkegård

Charles Georg Madsen	1/9 1868	gift	husfader, Proprietair
Elisabeth Barbara f. Bendtsen	9/6 1868	gift	husmoder
Charles Georg Madsen	27/6 1897	ugift	barn
Dorthea Marie Jensen	31/3 1886	ugift	barne pige
Sophie Elisabeth F Koch	6/2 1870	ugift	husjomfru
Anna Kirstine Hansen	9/2 1865	ugift	mejerske
Karen Petrea Jensen	22/5 1885	ugift	mejeripige
Johanne Marie Petersen	9/11 1881	ugift	stuepige
Karen Krist. Johanne Sørensen	2/8 1878	ugift	kokkepige
Karen Kirstine Christensen	28/5 1874	ugift	mejeripige
Sophie Jensen	22/5 1883	ugift	mejeripige
Anna Hansen	16/5 1864	ugift	mejeripige
Carl Larsen	9/5 1872	ugift	staldkarl
Jens Christiansen	23/4 1880	ugift	kudsk
Lars Peter Hansen	3/1 1878	ugift	tjenestekarl
Jørgen Søren Mathisen	17/3 1863	ugift	tjenestekarl
Anders Olsen	17/8 1837	ugift	fodermester
Lauritz Schjødt	19/12 1876	ugift	gartner
Lars Christian Willumsen	21/1 1882	ugift	gartner elev

Sognerådets arbejde har næppe givet Madsen sved på panden kan man se i protokollens korte noteringer. Godt nok er der på mødet den 29. maj 1901 47 punkter, men de fleste er efterretningssager – og et enkelt lidt anderledes punkt 20: *af Godsejer Lund, Aggersvold, har Kommunen fået udbetalt 2 Jagtmulκτη, som på Aggersvold var idømt Tækkemand Ole Nielsen og Husmand Chr. Lehmann begge af Bjergby for begået Jagtlovs-Overtrædelse, betalt i alt 150 Kr. – Takskrivelse afsendt til Lund 11/05 -01.*

Lidt mere alvorligt er punkt 39: *Skrivelse fra Pastor Voldum, at Svinninge Kirkes Orgel er i Stykker.* I protokollen er senere indført at man 3.6.01 har spurgt *godsbestyrer Petersen om ordlyden af kirkeejerens reservation mod at sætte orgelet i stand* og på mødet den 24. juni er punkt 6: *Orglet istandsættes af Kommunen i følge Skrivelse fra Amtet 10.6.01 og Kommunen har ladet Præsten ordne sagen.*

Om det er Madsens fortjeneste ved jeg ikke, men i sognerådsprotokollen er indsat et cirkulære fra amtet vedrørende et sogneråds mulighed for at give tilskud hvor der er tilføjet: *Nationalf. til Tuberkulosens Bek.*

Holbæk Amtsraad,
den 14. Marts 1901.

**Cirkulære til
samtlige Sogneraad i Holbæk Amt.**

Det meddeles herved samtlige Sogneraad til Iagttagelse ved Aflæggelse af Sognekommunernes Regnskaber, at Amtsraadet i sit Møde den 6. dennes har vedtaget, at følgende Udgifter indtil videre kunne passere i Kommuneregnskabet **uden** specielt Samtykke fra Amtsraadet: *2. 4/01. Nationalf. til Tuberkulosens Bek: aarligt Bidrag 10 Kr. -*

til „de Fattiges Kasse“	indtil 1 Kr. pr. Td. Hartkorn aarligt
„ anerkjendte Sygekasser	indtil 150 Kr. aarligt
„ Amtets Plejehjemsforening	— 50 — —
„ Lokale til Sogneraadsmøder	— 40 — —
„ stedlige Afholdsforeninger	— 25 — —
„ Skoler, som undervise i Sløjd o. l.	— 20 — —
„ Aftenskole for den konfirmerede Ungdom	— 20 — —
„ stedlige Folkebogsamlinger	— 10 — —
„ Samfundet for Vanføre	— 25 — —
„ Hjemmet for vildledte Børn	— 25 — —
„ Kystsanatoriet paa Refsnæs	— 25 — —
„ Fængselselskaber	— 10 — —
„ Redningshjem for forførte Piger	— 10 — —

Saaftremt Sogneraadene maatte ønske at udrede større Beløb i de nævnte Øjemed eller at yde Tilskud i andre Øjemed, vil Amtsraadets Samtykke være at erhverve paa sædvanlig Maade.

Schulin.

Fremskridtet kommer til Svinninge kan ses af sognerådets dagsorden den 18. september hvor punkt 8 lyder: *Ansøgning fra Kbhns Telefonselskab om Tilladelse til at sætte Stænger op langs Kommunens Veje – Tilladelsen givet meddelt 19.9.* På samme møde er punkt 30 et *Andragende fra Svinninge Afholdsforening om at må etablere en Afholdsbeværtning i det Lokale som Foreningen ejer i Svinninge Matr. No. 17 – Det nægtedes meddelt 19.9.* På mødet den 19. oktober er punkt 2: *Forespørgsel fra Amtsrådet, hvorfor man havde nægtet Afholdsforeningen Beværterbevillingen.* Spørgsmålet er besvaret den 4.10, men svaret fremgår ikke af protokollen.

Den 19. oktober er der også en glædelig meddelelse på dagsorden, idet det som punkt 27 står: *Med. Fra Odsherredbanen at vores Udbytte bliver 1220 Kr.* Dengang gav investeringer i jernbaner åbenbart udbytte. Det kan også læses i flere senere sognerådsdagsordner.

På sognerådsmødet den 18. november 1901 er punkt 17: *Forespørgsel fra Amtet om Sognerådets Stilling til Kirkegårdens Udvidelse i Svinninge, enten Sydfor Hans Nielsens Have eller en ny Assistenskirkegård – Man vedtog at anbefale Assistenskirkegård – Udvidelse uheldig for de gl. Grave og Pladsen for lille, man foreslog ½ Td. Land.* Det er begyndelsen til den nuværende Svinninge Assistenskirkegård.

Punkt 26 på mødet var *Stokkebjerg Skoles Ombygning behandlede Ifølge Pålæg fra Provst Wegener. – Man vedtog at gøre de indledende Skridt til en ny Skole, forespørge Amtet derom; dernæst om man måtte sælge den gamle Skole og Have og bygge på Fattiggårdens Jord og udlægge Have af samme Areal. – forespørge om Skolelæreren kan nægte at flytte hen i den nye Skole.*

I protokollen for mødet den 14. december 1901 ses under punkt 22: Valg af formand for året 1902, at den nuværende formand genvalgtes.

På mødet den 18. januar 1902 er punkt 26 *anm. fra Beboere i Svinninge om Bager Jensen må få Tilhold om, at holde Vejen fri forbi hans Staldbygning som fører til beslutningen: Meddele Jensen at han både Dag og Nat må holde Vejen farbar og sørge for, at Vandafledningen er i Orden, så Spildevandret ikke kommer ud og ødelægger Vejen.*

Lørdag den 26. juli 1902 samledes Sognerådet med Skolecommissionen for at indstille lærere til Svinninge Skolekald.

Punkt 9

Til det ledige Lærerembede ved Svinninge Skole var indgivet 48 Ansøgninger, hvoraf følgende 3 Lærere blev indstillet, nemlig

Som No. 1 Lærer Brun fra Øls pr. Hobro

No. 2 Lærer Skovsted fra Langtved pr. Ullerslev

No. 3 Lærer Ougaard fra Fårvang pr. Silkeborg

Hermed meddeles tjenstlig at Skoledirectionen for Merløse-Tuse Herreder under 29. har kaldet Lærer Marius Jensen Ougaard af Faarvang Skole ved Silkeborg til Førstelærer- og Kirkesangerembedet i Svinninge fra 1. September 1902 at regne.

Den 21. oktober har sognerådet som punkt 21 *Skolespørgsmålet: Man vedtog at bygge en Fællesskole i Hjembæk. De indledende Skridt foretages.*

Den 19. november 1902 fremgår af sognerådsmødets punkt 28: *Bestyreren på Fattiggården opsiger sin Plads – til 1. April 1903.*

Og det fører til at sognerådet på sit møde den 4. december har et punkt 9: *Bestyrerpladsen på Stokkebjerg Fattiggård i Hjembæk-Svinninge Commune bliver ledig til 1. April 1903*

Reflecterende såvel Manden som Hustruen bedes indgive skriftlig Ansøgning med Kjendskab til Avlsgårdsdrift og Husvæsenets Førelse med Afskrift af Anbefalinger til underskrevne Sogneråd inden 20. Januar 1903. Begyndelseslønnen er 500 Kr. og fri Station. Lønnen er steget 100 kr. siden sidste ansættelse, men den omfatter nok også både mand og kone.

I protokollen for mødet den 22. december 1902 er punkt 4: Valg af formand for Sogneråddet for 1903. Genvalg medd. dette amtet. Og punkt 33: Meddelelse fra Holbæk Amt om fællesskolen i Hjembæk – hvilket fører til *Lørdag den 10. Januar 1903 Eftmd Kl 2 samles Sognerådet ved Kjøbmanden for at tage Jorden i Øjesyn og indlede Underhandlinger om den nye Skole.*

Den 21. januar 1903 punkt 31 indstilles Erhardt Christian Hansen, Kundby til fattiggårdsbestyrer.

Og den 13. marts punkt 1: *Den nye Fattiggårdsbestyrer Erhardt Christian Hans fra Kundby mødte og blev Tjenestekontrakten underskrevet i tvende Vitterlighedsvidners Nærværelse. – Pladsen tiltrædes 1. April 1903.*

Den 13. marts har sognerådet også et punkt på dagsorden som vedrører inddæmningen. Punkt 38 *Anmod. fra Amtsrådet om at vælge 2 a 3 delegerede til sammen med Amtsrådet at få ordnet Vejspørgsmålet med Lammefjordsselskabet. - Formanden, N. L. Rasmussen og P. Nielsen med mandat Man overtager ikke Broen, men vi må holde os til Overenskomsten af 1888.* Man kan vel sige, at endnu engang kommer Madsen i en dobbeltrolle som sognerådsformand og lodsejer på Svinninge Vejle.

På sognerådsmødet den 17. april er punkt 27 at ministeriet har givet tilladelse til fællesskolen i Hjembæk – bygmester Bentsen Vallekilde laver tegningerne.

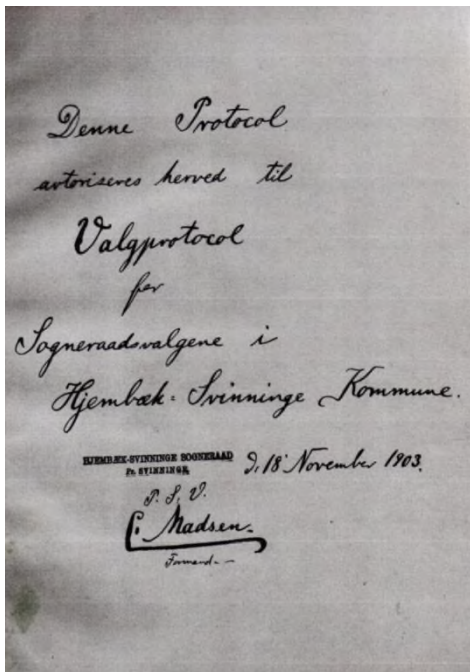
Den 1. august får sognerådet melding fra ministeriet om at skolerne gerne må sælges og på mødet den 29. september er punkt 22 Skolebygningen i Hjembæk. Der var kommet et rids fra bygmester Bentsen og amtet havde approberet købet af jorden så man nedsatte et bygningsudvalg med formanden, P Nielsen og L Nielsen *Udvalget bemyndiges til at træffe de videre fornødne Bestemmelser ved Skolens Bygning.*

Den 28. oktober 1903 vælges Madsen til formand for valgbestyrelsen ved Sognerådsvalget.

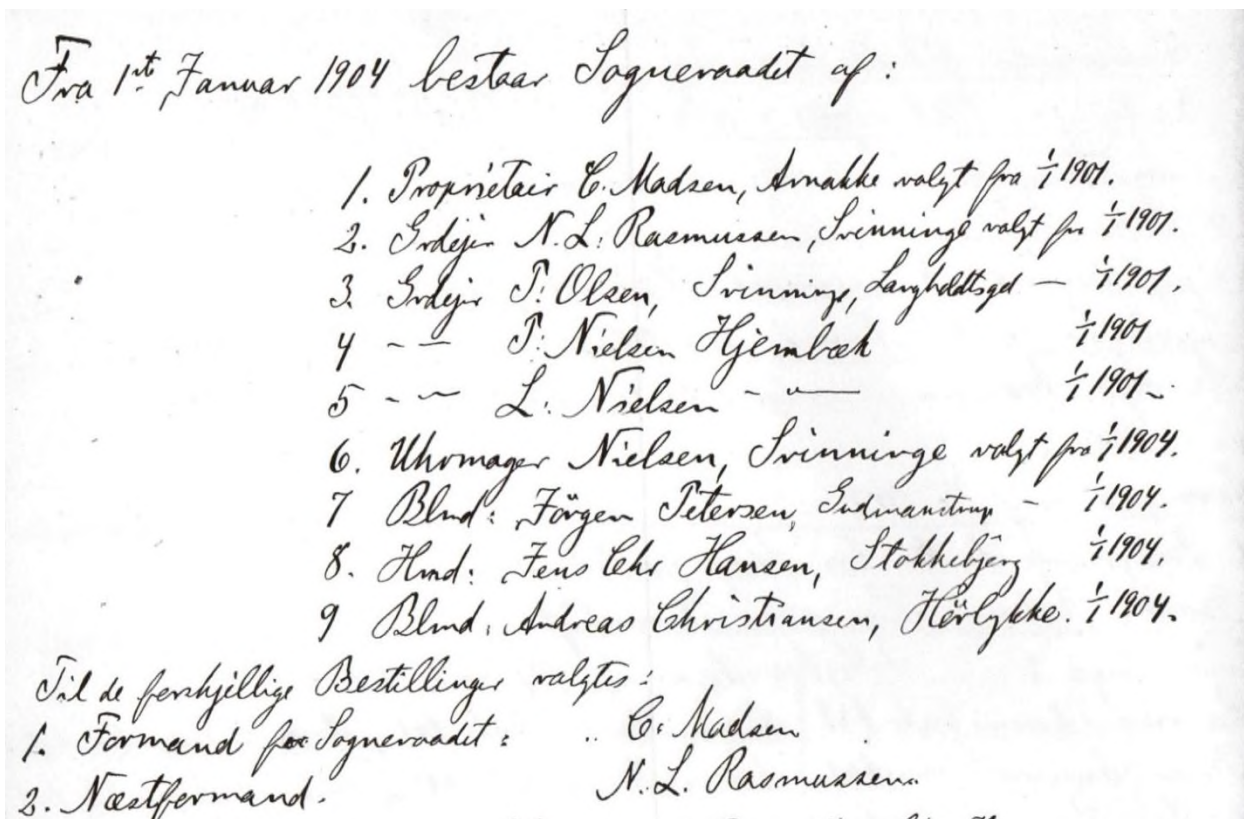
På sognerådets møde den 21. november meddelte amtet at sagen med N J Jensen, Føllenslev (tidligere bestyrer på fattiggården) *at man gennem Herredsfogden i Arts og Skippinge Herreder kunne få Effecterne og forventede han at N P Jensen ville søge at komme overens med Sognerådet uden Proces.*

Den 18. november 1903 kl. 3 afholdes valg hos slagter Jens Nielsen, Pedersborg, af 4 medlemmer til Sognerådets mindre del. Sognerådsformand Madsen, der også var formand for valgbestyrelsen kunne oplyse, at der var 365 vælgere på valglisten. Der var 177 der stemte incl. Madsen.

Ved dette valg autoriseres en ny valgprotokol, som Madsen har lavet for siden til.

I sognerådets forhandlingsprotokol er på side 96 en oversigt over sognerådet i 1904

Den 28. maj 1904 er der generalforsamling i Interessentskabet i Svinninge, hvor lodsejerne udenom Vejlen forespørger om Vejlen vil udpumpe vand fra deres enge mod en fast årlig sum eller i hvert fald i år ville gøre det. Svaret fra Vejlen lød på, at man på vise betingelser ville pumpe, når man havde sit eget vand udpumpet.

Den 8. juni 1904 er der ordinært møde i Sognerådet på fattiggården, hvor man i referatet kan læse: *På den nye Hjembæk Skoles Bygning Tilbud* – der var indgivet 8 tilbud og man valgte Tømrer Chr. Hansen og Tømrer Hans Hansen, Jyderup, som var billigst med 17.745 kr. En hel skolebygning for mindre end 18.000 - det var anderledes tider dengang.

Interessentskabet Svinninge Vejles svar på generalforsamlingen den 28. maj førte til, at den 10. juni 1904 sammentræder 42 lodsejere om Svinninge Vejle, og der blev nedsat et udvalg (bestyrelse) for Selskabet "Lodsejerlaget om Svinninge Vejle"

- a) for Særslev: Proprietær Jørgensen, Særslevgård med 26 stemmer
Sognefoged Jensen, Særslev med 18 stemmer
- b) for Svinninge: Grdejer Henr. Jensen, Svinninge Nordgårde 17 stemmer
Sognefoged N S Nielsen, Svinninge 16 stemmer
- c) for Vallekilde: Grdejer Fred. Carlsen, Vallekilde enstemmig
- d) som Supleant Proprietær Madsen, Arnakke

Bestyrelsen/udvalget bemyndiges til at fremkomme med en henvendelse til amtsrådet gående på, at "det døde stykke" af Svinninge Å fra Svinninge Vejles landkanals udløb i Svinninge Å og ud til jernbanebroen, måtte blive fordybet til de 21" som var nødvendige for afvandingen. De tilstedeværende lodsejere skrev under på at ville deltage i de mulige udgifter, som heraf måtte flyde, og fremtidig vedligeholdelse af kanalerne ud over den nu gældende vedligeholdelse.

Denne henvendelse betød udmeldelse af en landvæsenskommission for at få broen over Vejlen ombygget, så man kunne sænke vandstanden. Kommissionen var færdig i juni 1905 og lod landinspektør Weitemeyer, Svinninge, udforme planerne, som amtet skulle udføre. Amtet betalte 1/3 af udgifterne, I/S Svinninge Vejle 10 %, lodejerne ved Svinninge Å 10 % og resten betaltes af lodsejerne omkring Vejlen i de fire sogne Særslev, Vallekilde, Hørve og Svinninge

På sognerådets møde den 18. oktober 1904 søger menighedsrådet om at få lavet en retirade (punkt 9), men det nægter sognerådet, som nok er mere optaget af punkt 21: *Skrive til Mag., at da Kapt. Skibsted har boet her i 3 Måneder, formener vi at have Krav på Kommuneskat for ¼ År, og anmode om at få at vide, hvor stor hans Skatte Selvangivelse har været.* Skibsted (ejer af Svinningegård) har åbenbart ikke lavet selvangivelse i Svinninge.

På det politiske felt vælges på sognerådsmødet den 7. december 1904 urmager Nielsen til formand for 1905. Protokollen har Madsens meget karakteristiske underskrift

Hvorfor sognerådet beslutter, at Madsen ikke skulle være formand mere er ikke anført. Måske er det utilfredshed med ham, måske ønskede han selv at stoppe, måske er det interessekonflikter i forhold til Svinninge Vejle måske er der helt andre årsager, i hvert fald stopper hans formandshverv her og han fortsætter som almindeligt medlem.

22. Valg af nye Formand for 1905	Jan 7 1905 Urmager Nielsen
23. Kone Margrethe anode - fejlet Bølg.	1 Kr. 6 Måneder i Vesten
24. Søren Johansen and: en Forhøjelse af Fattighjælpen.	1 Kr. Bølg for 7 05. Meddelelse 23. 01.
25. - N. Chr. Hansen Lyngby farvej Bratillinge - Bratillinge - Hjælpe i Tvede. Fattighjælpe 2 12 04.	Fattighjælpe: Bratillinge: Løj. Anders J. Larsen Lyngby: Løj. Nils J. Jensen Lyngby: Løj. Jens Chr. Petersen Lø: Løj. Jens Chr. Jensen, Søren
26. Løj. Nils Nielsens Hartkov fattighjælpe	
<p><i>C. Madsen</i> Løj. Olsen H. Nielsen</p> <p>Jens Chr. Hansen Anders Christensen Jørg. Petersen</p>	

Sognerådet har den 11. januar 1905 som punkt 10 fra Menighedsrådet i Svinninge et fornyet *Andragende om Nødtørftshus ved Svinninge Kirke.* Det kunne sognerådet ikke bevilge.

Som punkt 24 er en meddelelse fra overskatterrådet *angående Kaptajn de Fine Skibsteds Skat til Hjembæk-Svinninge Kommune som erhvervskommune.* Sagen blev fremlagt uden yderligere kommentarer. Desværre er dokumenterne ikke eksisterende mere, men formen kunne tyde på, at kommunen ikke havde fået medhold.

Den 18. april 1905 behandler sognerådet – sikkert som konsekvens af den ny fælleskole i Hjembæk – som punkt 14: *Andragende fra Beboere i Stokkebjerg om at får anlagt en ny Skolesti fra Stokkebjerg til Hjembæk.* Sagen udsættes, men dato er uvis.

Den 14. juni 1905 er punkt 18: *Meddelelse fra Holbæk Amt angående Tilladele til at holde Værtshus i Svinninge Afholdsforening uden Udsækning af nogen Slags Spiritus.* Så fik afholdsforeningen åbenbart alligevel – trods sognerådets tidligere gentagne afslag - sin tilladelse.

På sognerådsmødet den 7. december 1905 er punkt 2 en ny klage over bager Jensen grundet hans vej og de vogne han sætter på dem så vejen er ufremkommelig. Referatet siger bare: *Fremlagdes.* Sidste gang fik han en henstilling.

Den 16. januar 1906 er der som punkt 4 en skrivelse fra Holbæk Amtsråd angående *skolestien fra Lille Stokkebjerg til Hjembæk* - men der står ikke, hvad den handler om.

I Folketællingen 1906 i Folketællings-Skema Nr. 7 (opslag 33) finder vi på hovedlisten Arnakke

Charles Georg Madsen	1/9 1868	gift	husfader Proprietair
Elisabeth Barbara Madsen	9/6 1868	gift	husmoder
Carl Georg Madsen	27/7 1897	ugift	barn
Maj Kennedy Hunkerup	10/6 1897	ugift	plejebarn
Bendt Bendtsen	13/6 1828	enke	forh. Forpagter
Ulrikke Bidstrup	23/5 1879	ugift	lærerinde
Christine Christiansen	2/11 1864	ugift	husjomfru
Johanne Christiansen	11/10 1879	ugift	mejerske
Karen Knudsen	14/11 1886	ugift	husholdning elev
Helga Sørensen	2/6 1888	ugift	mejeri elev
Anna Marie Larsen	16/7 1887	ugift	kokkepige
Anna Hansen	16/1 1874	ugift	mejeripige
Hedvig Pedersen	24/9 1886	ugift	mejeripige
Jensine Sørensen	31/12 1885	ugift	mejeripige
Berthe Andersen	21/4 1884	ugift	mejeripige
Line Jensen	3/9 1886	ugift	stuepige
Olif Berger	27/12 1870	ugift	gartner
Hans Martin Hansen	17/9 1883	ugift	fodermester
Ludvig Andersen	8/3 1883	ugift	karl ved landbruget
Hans Chr. Jensen	5/8 1888	ugift	do
Alfred Jensen	21/2 1888	ugift	do

Mandix Nielsen	8/5 1884	ugift	do
Anders Larsen	15/10 1885	ugift	mælkerøgter
Waldemar Larsen	2/6 1889	ugift	do
Niels Peter Pedersen	4/4 1883	ugift	kusk

Et rimeligt stort folkehold, med mange på mejeridelen. Madsens søn bliver nu kaldt Carl – samme ændring i navnet som med hans bedstefar - og så er hans svigerfader Bent Bentsen også blevet bosat på Arnakke. Der er også kommet en lærerinde.

På sognerådsmødet den 18. april 1906 er punkt 3: *Anmodning fra Proprietær Madsen, Arnakke, om at overtage Udgifterne ved Ludvig Andersens Hus og Pleje på Sygehuset, udover hvad han selv ejer i tilgodehavende Løn.* Ludvig Andersen er en 23-årig karl på Arnakke, så Madsen er muligvis inhabil, men Ludvigs arbejdsplads omtales ikke. Sagen henlagdes.

På sognerådets møde den 29. august 1906 vælges Proprietær Maden til snefoged for Svinninges 8. snefogedkreds.

Den 24. oktober har sognerådet som punkt 20: *Valg af 2 Medlemmer til Valgbestyrelse i Anledning af Sognerådvalg for den højstbeskattede Femtedel.* Referatet er lidt mystisk: *Foreslået blev Gdr. P. Olsen og Proprietær Madsen – Valgt blev P. Olsen med 7 Stemmer og Valgt blev C. Madsen med 8 Stemmer.* Hvorfor der skulle stemmes, er lidt uforklarligt, når der kun var to opstillede til de to pladser.

Som punkt 21 blev det vedtaget at afholde sognerådsvalet den 19. november 1906 hos slagter Jens Nielsen, Skelbæk, kl. 4.

Sognerådsformand urmager K. S. Nielsen oplyste, at der var 79 vælgere på valglisten. Af disse mødte 34 ikke. Madsen stemmer selv, men får ingen stemmer. Han underskriver som medlem af valgbestyrelsen.

Den 19. december er Madsens sidste sognerådsmøde. Han er med til som punkt 9 at behandle en forholdsvis ny foreteelse, nemlig aftenskole: *Skrivelse fra Lærer Andersen angående Tilskud til Aftenskole.* Sognerådets svar er: *Henstille til Lærer Andersen om at anmode Eleverne om selv at anskaffe Skiftesko.* Så ansøgningen drejede sig hverken om fag eller materialer.

Det sogneråd Madsen udtræder af i 1906 er væsensforskelligt fra det sogneforstanderskab hans bedstefader var med til at oprette i 1841. Det fremgår selvfølgelig af den gennem tiden ændrede lovgivning vedrørende det lokale beslutningsorgans sammensætning, og især af de mere komplicerede opgaver sognets politiske-administrative ledelse blev pålagt.

Udviklingen afspejler sig også i beslutningsprotokollernes udformning fra de tidlige, der er som en fortsat historie med indlagte valghandlinger, til de senere, der er mere formelle med opdelt sider, hvor sagen er anført i venstre del og beslutningen i højre – og sagerne almindeligvis har haft et bilag at støtte sig til, men sagsakterne findes ikke mere.

Sagerne og beslutningerne i sogneforstanderskabet og senere i sognerådet fra 1841 til 1917 kan derfor være i 3 protokoller.

Valget den 9. marts 1909 afholdes for første gang som et hemmeligt valg af 9 medlemmer til sognerådet. Der var opstillet to lister og der var anskaffet 600 stemmesedler. Liste A havde 9 kandidater, liste B havde 6. I Hjembæk holdes valget i forsamlingshuset "Lyskilde". I Svinninge på Svinninge Hotel.

Valgene er fra 1863 afholdt hos husmand Peder Jensen og hos slagter Niels Pedersen og senere hos hans søn Jens Nielsen, der først bliver kaldt drejer og senere slagter – de bor på Hjembæk matr. 5b og 22c, som kan identificeres som Skelbæk 33, der ifølge matrikuleringen er bygget i 1777, ifølge arkivet var der oprindeligt også forsamlingshus indtil forsamlingshuset "Lyskilde" i Hjembæk blev bygget 1907. Der blev valgene så holdt i 1909 og fortløbende.

Sognerådsmøderne holdes i Madsens tid forskellige steder: på skolerne, i fattiggården, hos slagteren i Pedersborg, på Arnakke. Ikke noget fast sted

Fra ca. 1909 er der i arkivet et interessant dokument som en af ejerne har påført ordet: *Ejendomsskyld* – det er dog hele Arnakkes tilliggende opført både i hartkorn, i Td. land og i kvadratalen fordelt på hovedgården og på fæstegods.

Hovedgården har 319 Td. 3 Skp og fæstegodset 41 Td. og 3 Skp. Hovedlandevejen er opført med 44.400 kvadratalen.

Matr. N ^o	Lokation	Flathorn				Areal.		
		Ja	Skj.	Suk	del.	Ja	Skj.	
5 ^a	Svinninge	1	5	-	1 $\frac{1}{2}$	14	7 $\frac{1250}{1750}$	= 209.500 □ Aln.
11 ^a	"	2	4	-	1 $\frac{3}{4}$	20	1 $\frac{650}{1750}$	= 282.400 - -
12 ^a	"	7	5	2	2 $\frac{3}{4}$	63	1 $\frac{1080}{1750}$	= 884.830 - -
16 ^a	"	1	4	2	1 $\frac{1}{4}$	14	5 $\frac{1550}{1750}$	= 206.200. - -
26 ^a	"	15	-	3	2 $\frac{3}{4}$	115	3 $\frac{960}{1750}$	1616210
26 ^b	"					6	3 $\frac{750}{1750}$	90.000 - -
26 ^c	"	1	4	1	2 $\frac{3}{4}$	12	5 $\frac{750}{1750}$	177.500. - -
7.	Svinninge Vejle <small>Implegens lille by.</small>	-	1	3	$\frac{1}{4}$	5	3 $\frac{1530}{1750}$	76580. - -
8	"	2	2	1	2 $\frac{1}{4}$	34	1 $\frac{210}{1750}$	477.960 - -
2	"	2	1	-	2 $\frac{1}{2}$	21	7 $\frac{70}{1750}$	306320. - -
36 ^a	Svinninge	"	3	1	1	3	4	
17 ^a	Hjembæk	"	5	1	2 $\frac{3}{4}$	6	6 $\frac{240}{1750}$	94.740 - -
	Fla							
	Falt	35	6	3	2 $\frac{1}{2}$	319	3	
	Hovedlandevej -					3	1 $\frac{650}{1750}$	44400 □ Al.
Matr. N ^o	11 ^b Svinninge <small>Christy ad.</small>	3	2	1	-	3	4	
Matr. N ^o	17 ^a Hjembæk	"	3	1	1 $\frac{1}{4}$	4	7 $\frac{880}{1750}$	69130 □ Aln.
	17 ^b	"	2	3	1 $\frac{1}{4}$	4	1 $\frac{1360}{1750}$	59110 - -
	17 ^c	"	2	1	2 $\frac{1}{2}$	4	1 $\frac{1020}{1750}$	57020.
	17 ^d	"	1	3	2	2	3 $\frac{760}{1750}$	33710.
	17 ^e	"	4	-	2 $\frac{1}{2}$	4	6 $\frac{1170}{1750}$	67670.
	17 ^f	"	3	3	1	4	5 $\frac{350}{1750}$	65100.
	17 ^g	"	3	2	2 $\frac{3}{4}$	4	5 $\frac{970}{1750}$	65720.
	17 ^h	"	2	1	2 $\frac{3}{4}$	3	1 $\frac{550}{1750}$	42550.
	17 ⁱ	"	-	3	2 $\frac{3}{4}$	1	-	14000.
	17 ^j	"	3	-	2 $\frac{1}{4}$	4	-	56000.
	Falt Fæstetid	4	-	1	1	4	1 = 3.	

I Folketællingen 1911 har vi i skema 20 (opslag 84) på hovedlisten Arnakke på matr.11d – 12a - 5c - 16i - 26a-b-c - 36a (god oversigt over omfanget)

Der er nu to familier på gårdens matrikel, så der er nok bygget en bolig eller indrettet en længe til beboelse.

1	Charles Georg Madsen	1/9 1868	gift	husfader Proprietair
	Elisabeth Barbara Madsen	9/6 1868	gift	husmoder
	Charles Georg Madsen	27/7 1897	ugift	barn
	Bent Cornelius Peter Bentsen	13/6 1828	e	slægtn. fhv. forpagt.
	Lars Peter Petersen	26/3 1881	ugift	gartner
	Andreas Olsen	14/9 1837	ugift	daglejer v/havebrug
	Christina Christensen	2/11 1864	ugift	husjomfru
	Lene Kathrine Jensen	3/9 1880	ugift	tyende
	Else Margrethe Sofie Jensen	3/11 1887	ugift	do
	Niels Peter Andersen	11/6 1888	ugift	do
	Christian Alfred Larsen	8/10 1886	ugift	do
	Hans Hansen	17/9 1883	ugift	do
	Margrethe Jensen	5/9 1839	ugift	do
	Frederikke Mathilde Olsen	16/9 1892	ugift	do
	Thorvald Jensen	30/11 1893	ugift	do
	Knud Knudsen	26/3 1892	ugift	do
	Jørgen Julius Jensen	17/5 1892	ugift	do
	Alfred Wilhelm Nielsen	6/1 1890	ugift	do
	Anna Hansen	16/5 1869	ugift	do
2	Niels Nielsen	18/3 1845	gift	husfader, parcelist
	Karen Marie Nielsen	10/6 1852	gift	husmoder

På generalforsamlingen i I/S den 3. december 1912 gives et tilbud til de lodsejere om Vejlen, der havde dannet en ny forening. Der anlægges en ny landkanal og vold længere mod landet og der sker en sammenslutning mellem ejerne af de gl. enge, dog således at udgifterne til anlæg af ny diger og volde samt anskaffelse af ny maskiner i alt væsentligt afholdes af de ny tiltrædende interessenter.

På generalforsamlingen i I/S den 10. januar 1914 vedtoges det at anskaffe en elektromotor til sneglen. Elektriciteten blev leveret af Nordvestsjællandss Elektricitetsværk i Svinninge.

Charles Georg Madsen sælger Arnakkegård til Forpagter Henrik Langkilde Lauesen, Fårevejle, ved købekontrakt af 9. april 1915.

I kontrakten er nævnt de samme jorder, som Madsen fik arveudlægsskøde på, men derudover er nævnt Svinninge matr. 36a og 36b (som jeg mener hele tiden har været Arnakkes) og matr. 2 og 7 i Særslevs del af Svinninge Vejle. Matr. 8 på Vejlen står også her i Særslev, mens den i arveudlægsskødet stod i Svinninge. Og i det underliggende fæstegods i Hjembæk er sket en mindre udstykning.

Købesummen er 370.000

(Skøde- og Panteprotokol Holbæk amt, Merløse-Tuse Herreder Bd. XXXVIII opslag 402

21. december 1915 afholdes generalforsamling i I/S Svinninge Vejle fordi formanden Charles Madsen har solgt Arnakke. Grüner, Egemark vælges i hans sted.

Årsagen til salget kender jeg ikke, måske er Arnakke blevet for stor en opgave. Han er registreret i folketællingen 1.2.1916 i Bjergsted som proprietær i Daurup. Han har 6.1.1916 køber ejendommen kaldet Henriksholm (som i realregistret kaldes Snuderupgård), som han dog sælger igen 29.6.1918 for samme dag at købe et mindre landbrug i Bjergsted, hvor han overtager Davrupvej 14 (matr.15a og 15d), som han sælger igen 2.7.1921 til Otto August Hass.

Madsen har åbenbart fulgt med i nogle af området aktiviteter for 24.8.1923 får han skøde på den tilbageværende del af Teglværksgården matr. 2 az i Starreklinte (ca. 18 td. land), hvor han opretter badehotel med helårspension med plads til 36 gæster på Teglværksvej 7B.

I folketællingen den 5. november 1940 bliver det betegnet:

Herregårdspension.

Madsen sælger stedet i 1944. I dag fungerer det som Teglværksgårdens helårscamping med 100 pladser bl.a. med hytter.

Arnakkegård efter familien Madsen

Henrik Langkilde Lauersen er født i Ringe den 16. oktober 1871. Han er gift med Vibeke Ingeborg Garde, født Brahetrolleborg 31. mart 1882.

Skødet bliver skrevet den 9. juli 1915. Bemærk, at godsejer C Madsen også benævnes løjtnant – vi er jo midt i 1. verdenskrig, så han er måske blevet mobiliseret.

At det er krigstid fremgår eksempelvis af Folketællingen for Svinninge 1916, Hvor folketællingens hovedliste s. 98 (opslag 123) viser den nye ejer, men også at en del af personerne i folketællingen er udstationerede indkaldte til Sikringsstyrken – derfor N foran deres 9 navne – det betyder midlertidigt nærværende.

Danmark forsøgte af al magt at holde sig neutral under Første Verdenskrig. Efter det store nederlag i 1864 herskede der generelt ingen krigslyst – kun en frygt for udslettelse.

Man styrkede forsvaret i stor stil for at kunne beskytte landet, hvis krigsmagterne skulle rette blikket nordpå. 64.000 mand blev indkaldt/genindkaldt til den såkaldte Sikringsstyrke. 50.000 af dem fik til opgave at bevogte hovedstadens nye befæstning.

Mange gårde i lokalområdet havde en eller flere af disse soldater boende (indkvarterede), således også Arnakkegård i Folketællingen 1916, og som sagt markeret med N.

Arnakkegård

1	Henrik Langkilde Lauesen	16/10 1871	gift	husfader, landmand
	Valdemar Emanuel Langkilde	20/8 1907		barn
	Gudrun Langkilde Lauesen	2/5 1910		barn
	Ane Marie Augusta Lyngby	13/1 1856	ugift	lærerinde
	Hedvig Lerche	17/6 1888	ugift	husjomfru
	Nielsine Petrea Hansen	17/2 1886	ugift	stuepige
	Ellen Christine Sørensen	19/3 1894	ugift	kokkepige
	Anna Sova	23/7 1894	ugift	
	Karoline Amalie Nielsen	6/5 1872	ugift	barnepige
	Rudolph Buhl	7/9 1895	ugift	forvalter
	Karl Martinsen	21/8 1893	ugift	tjenestekarl
	Anker Larsen	11/8 1896	ugift	do

	Hans Sørensen	28/6 1898	ugift	do
	Peter Sørensen	20/6 1895	ugift	do
	Viktor Rasmussen	6/11 1890	ugift	kusk
	Emil Eskildsen	26/6 1899	ugift	tjenestekarl
	Niels Peter Henriksen	31/3 1975	ugift	staldkarl
N	Karl Kristian Konstantin Hansen	1/11 1889	ugift	premierløjtnant M
N	Anton Rasmussen	24/6 1893	ugift	tjener Militær
N	Harald Adolf Theodor Hansen	9/6 1894	ugift	landmand Militær
N	Johannes Petersen	12/2 1892	ugift	karetmager Militær
N	Olaf Karl Rasmussen	9/2 1892	ugift	jord og betonarb. M
N	Jens Chr. Nielsen Kærsgaard	8/10 1890	ugift	landmand Militær
N	Laurits Larsen	18/5 1894	ugift	landmand Militær
N	Thygo Peter Madsen	5/3 1903	ugift	landmand Militær
N	Jens Hertman Hansen	12/8 1893	ugift	landmand Militær
	Peter Larsen	15/11 1894	ugift	gartner
2	Bent Johnsen	28/6 1869	gift	husfader, fodermester
	Karen Marie Johnsen	1/5 1879	gift	husmoder
	Knud Johnsen	9/4 1914		barn

Godsejerens kone er ikke med i tællingen, men findes på tillægslisten
(opslag 125)

Vibeke Ingeborg Lauesen 31/3 1882 gift husmor
Midlertidigt opholdssted Dr. Brünliches Klinik, Hornbæk

(Den nævnte klinik er en privat nerveklinik, der blev åbnet af Dr. Einar Brünliche i 1905 og fungerede til 1937)

Vibeke Ingeborg Lauesen dør i Nykøbing Sj den 1. juli 1921.

Uanset verdenssituationen er der forsat en aktivitet på Arnakkegården, som fortsætter, nemlig skallegravningen. Arnakkegård havde åbenbart indgået en aftale med Fyns Skalleeksport om gravning af skaller på Arnakkes enge.

Muslingeskallerne var efterladenskaber fra den tid, hvor engene var under vand som Svinninge Vejle. Skallerne blev dels anvendt som foder, dels indgik det i firmaet Hotaco's overfladebehandling af tagpap og afstanden til Holbæk er jo ikke stor.

Billedet er fra skallegravningen på Arnakke ca. 1918.

Skallerne blev opbevaret i 3 store siloer vest for Valsemøllen på grunden nord for Svinninge station

Om hustruens sygdom har haft indflydelse på Lauesens handlinger, har jeg ikke nogen informationer om, men den 3. marts 1918 sælger Lauesen Arnakkegård.

Det sker ved en købekontrakt og skøde til direktør Heinrich Hansen

Undertegnede Godsejer Henrik Langkilde Lauesen sælger og overdrager herved den mig iflg. Skøde tinglæst 15' juli og 21' august 1915 samt 21' juni og 14' juli 1917 tilhørende Ejendom Arnakkegården kaldet til Direktør Heinrich Hansen på følgende Vilkår, som Køberen har antaget. Ejendommen omfatter nedennævnte Lodder, der er skyldsatsaaledes:

Matr. nr.		15 Tdr.	0 Skp.	3 Fdk.	2 ¼ Alb.
5c	"_"	1	5	0	1 ½
11b	"_"	0	3	2	1
11d	"_"	2	4	2	1 ¾
12a	"_"	7	5	2	0 ¾
16i	"_"	1	4	2	1 ¼
18c	"_"	0	6	3	0 ½
19d	"_"	0	7	0	2 ¼
20k	"_"	1	0	2	2 ½ ..
26b	"_" Fredskov	0	0	0	0

36a	"_"	0	3	1	1
36b	"_"	0	0	0	0 $\frac{3}{4}$
1b	Svinninge Vejle, Svinninge	1	5	2	1
7	"_"	0	1	3	2 $\frac{1}{4}$
8	"_"	2	2	1	2 $\frac{1}{4}$
1	Svinninge Vejle, Særslev	1	6	2	1 $\frac{1}{4}$
2	"_"	2	1	0	0 $\frac{1}{4}$

Og endvidere følgende til- og underliggende Fæstegods

Matr. nr. 17a	Hjembæk By og Sogn af Htk	0	0	0	2 $\frac{1}{2}$
17d	"_"	0	3	1	0 $\frac{1}{4}$
17n	"_"	0	2	1	2 $\frac{1}{2}$
17f	"_"	0	4	0	2 $\frac{1}{2}$
17q	"_"	0	0	1	1 $\frac{1}{4}$
17r	"_"	0	1	3	2
17x	"_"	0	0	0	1 $\frac{1}{2}$
17z	"_"	0	0	0	1 $\frac{1}{2}$

Samt den Sælgeren tilkommende Ret til at erholde Fæste på Jordlodden Matr. Nr. 26c i Svinninge By og Sogn Htk. 1 Td. 4 Skp. 1 Fdk 2 $\frac{3}{4}$ Alb.

De ovennævnte Lodder ligger under Merløse og Tuse Herreders Jurisdiktion med undtagelse af Matr. Nr. 1 og 2 af Svinninge Vejle i Særslev Sogn, der ligger under Arts Skippinge Herreders Jurisdiktion.

2

Under salget er indbefattet Ejendommens Grund med alt Jordfast Tilbehør og Bygningerne med alt deres Tilbehør.

Med Gården følger en Besætning, der består af 17 Heste, 2 Plage (hvorved bemærkes, at Sælgeren uden for dette Tal har forbeholdt sig 2 Køreheste, 1 Ridehest og 2 islandske Føl) 29 Køer, 2 Tyre, 1 Stud, 25 Kalve, 38 Ungsvin, 6 Søer, 1 Orne, ca. 70 Høns, 3 Gæs, 4 Ænder, og en Flok Duer. Endvidere medfølger i Overdragelsen alt Inventar, Husgeråd, Maskiner, Markredskaber,

Vogne, Seletøj og 10 Folkeseuge med Sengetøj, dog har Sælgeren forbeholdt sig en Charabang, en Landauer, en Gig, en lille amerikansk Vogn, en Arbejdsfjedervogn, 4 sæt Tospænderseler, 2 enkelte Gigseler, 1 Enspænderselse, 2 Sadler, 2 Kandarer, 1 Trense, 4 Piske, den i Vaskehuset stående Vaskemaskine, samt 4 Baljer på Ben.

Det er en selvfølge, at Sælgeren beholder sine Møbler og det Husgeråd, der har været benyttet i hans private Husholdning. Endelig medfølger i Handelen al den på Gården værende Sæd, tærsket og utærsket, Hø, Halm, Roer og Roeaffald, den på Gården værende Beholdning af Kunstgødning, naturlig Gødning og Brændsel.

i post 4 kan læses

Køberen er gjort bekendt med, at der er 4 Fæstepligtige Huse og har forpligtet sig til at respektere de om disse indgåede Kontrakter, hvorved bemærkes, at der er tinglæst Fæstebrev på Matr. Nr. 11b af Svinninge den 5/4 1900. Endvidere bemærkes at flere Parceller er undergivet Bestemmelserne i Lov af 23' Maj 1902 § 1.

Køberen forpligter sig til at udrede 2 Enkepensioner den ene på 120 kr. årlig med Tillæg af Bolig, den anden på 65 Kr. årlig

og i post 5

Købesummen er bestemt til Kr. 472.500

(Skøde- og Panteprotokol Holbæk amt, Merløse-Tuse Herreder Bd XXXII vol 290)

Det må siges, at det er en meget præcis beskrivelse af besætning og tilbehør, der anføres i købekontrakten. At der også er anført 10 folkesenge med sengetøj fortæller lidt om personalets ophold i deres arbejdsperioder. Det er næppe i dobbeltværelser, de har boet.

Det er også interessant, at der er 4 fæstepligtige huse, og et tinglæst fæstebrev på matr. 11b. De fire fæstepligtige huse må være dem vi kan se i arkivet, nemlig dele af Pedersborggården matr. 17 q og r (kontrakt af 1874) matr. 17 f og r (kontrakt 1881) matr. 17 p (kontrakt 1896) og matr. 17 e (kontrakt 1899)

Allerede den 18. september 1918 sælger direktør Heinrich Hansen ved en købekontrakt og skøde til direktør William Hansen.

Første del af kontrakten er identisk med den af 3. marts. Anden del er mindre specificeret:

I Overdragelsen medfølger hele besætningen, Heste, Hornkvæg, Svin, samt alt Inventar, Husgeråd, Markredskaber, Vogne, Seletøj m. m., endvidere al på Ejendommen værende Sæd, tærsket og utærsket, Hø, Halm og Roer samt den tilstedeværende Beholdning af Gødningsstoffer og Brændsel.

Sælgeren overdrager de for Ejendommen tegnede Forsikringer for Bygninger, Besætning og Inventar m. m. til Køberen, idet Ejendommen fra Dato står for Køberens Regning og Risiko.

(Skøde- og Panteprotokol Holbæk amt, Merløse-Tuse Herreder Bd XXXIV vol 21)

Ingen af de to direktører har efterladt sig noget eftermæle. Jeg tror faktisk heller ikke, de har boet på gården.

Man kan egentlig godt undre sig lidt over de to sidste ejere. De har næppe haft megen forstand på landbrug, så det kan godt være et forsøg på at tjene penge på de landbrugsvarer, gården producerede. Det var jo ved slutningen af verdenskrigen, de købte og solgte Arnakkegård.

Heller ikke direktør William Hansen beholder Arnakkegård længe, for allerede den 12. marts 1920 køber grosserer Christian Romlund Arnakkegård.

Romlunds skøde ændrer ikke på jorderne bortset fra et tillæg af matr. 9c 11f og 11h. Endvidere er nu præciseret, at enkepensionen på de årlige 120 kr. med ret til fribolig vedrører matr. 17z af Hjemløse (Langholm 4), hvor der 8.1 1920 er indgået en aftægtskontrakt.

Samme dato er læst en deklaration på matr. 26a, ifølge hvilken der så længe Kristian Nielsen og hans hustru Maren Sofie f. Hansen lever, skal ydes dem en aftægt stor 200kr. årligt.

Romlund gav 1.000.000 for gården
(Skøde- og Panteprotokol Holbæk amt, Merløse-Tuse Herreder Bd. XXXXVI opslag 179)

Christian Romlund bor i København og er grosserer i manufaktur. Han er født i Viborg den 24. maj 1875 og bliver gift på Frederiksberg den 17. november 1900 med Christiane Jensen Jørgensen.

De bor 1916 på Vesterbrogade og er i 1921 flyttet til Bernstorffsvej i Gentofte, hvor de også bor i 1925. Han findes på Gersonsvej 67, Gentofte, i 1940. Han er stadig grosserer i manufaktur. Han dør i Hellerup den 27. maj 1958.

I Arnakkes arkiver findes en speciel status-bog fra 9. januar 1913 som er autoriseret i henhold til lov af 10. maj 1912 som statusbog for firmaet Chr. Rovlund & Co., den er faktisk brugt frem til 31.12.1928.

I 1920 er Arnakke opført som en del af kapitalen i ejendomme (der er opført 5) med 392.214,46 kr., nedskrevet til 182.339,67 kr. i 1921

Han har derfor næppe tænkt sig at flytte, men har bare brugt Arnakkegård som investering og ansætter også folk til at passe stedet.

Schwensen på Arnakkegård

Det fremgår af folketællingen i Svinninge fra 1921 på hovedlisten (opslag 93), at der er kommet nye beboere på Arnakkegård

1. familie

<i>Justus August Traugott Schwensen</i>	28/11-1893	gift, løjtnant, cand.phil. Inspektør
<i>Louise Christiane Schwensen</i>	30/5-1891	gift husmoder
<i>Olga Dagmar Petersen</i>	19/6-1862	ugift husjomfru
<i>Clara Sofie Olsen</i>	11/8-1893	ugift stuepige
<i>Valborg Jonassen</i>	11/2-1900	ugift husholdningselev
<i>Olga Nielsen</i>	4/2-1903	ugift kokkepige
<i>Chr. Jahn Beck</i>	27/5-1897	ugift forvalter

som alle er kommet til gården 1920-21

<i>Jens Peter Jørgensen</i>	9/11-1901	ugift tjenestekarl
<i>Oskar Thomsen</i>	27/5-1901	ugift tjenestekarl
<i>Svend Åge Jørgensen</i>	12/5-1905	ugift do

som har været i sognet siden 1913

<i>Carl Jakob Vilhelmsen</i>	31/12-1890	ugift do
<i>Hans Jørgensen</i>	16/6-1900	ugift do

som er kommet 1918-20

og så er der på gården to katolske familier fra Galicien, som er kommet 1918-19

<i>Simon Sardyk</i>	27/6-1860	gift daglejer
<i>Tekla Sardyk</i>	19/9-1859	gift daglejerske
<i>Anna Sardyk</i>	29/7-1903	ugift do
<i>Eva Sardyk</i>	15/3-1894	ugift do
<i>Teodosia Belecha</i>	14/3-1898	ugift do
<i>Akasia Belechá</i>	26/3-1901	ugift do
<i>Maria Belecha</i>	15/11-1897	ugift do

2. familie

<i>Lars Larsen</i>	27/12-1898	gift husfader fodermester
<i>Anna Larsen</i>	10/7-1885	gift husmoder
<i>Laurits Marius Jeppesen</i>	3/4-1905	ugift foderelev
<i>Jørgen Tilius Jeppesen</i>	25/11-1907	ugift barn
<i>Else Marthe Larsen</i>	19/9-1917	ugift barn

3. familie

<i>Holger August Jensen</i>	12/7-1893	ugift gartner
-----------------------------	-----------	---------------

Justus Schwensen er født den 28. november 1893 i København, blev student fra Frederiksborg Statsskole 1911, blev løjtnant i livgarden 1916, blev uddannet landmand som elev og forvalter på større gårde indtil han 1919-20 var ejer af Nørlykkegården ved Bogense

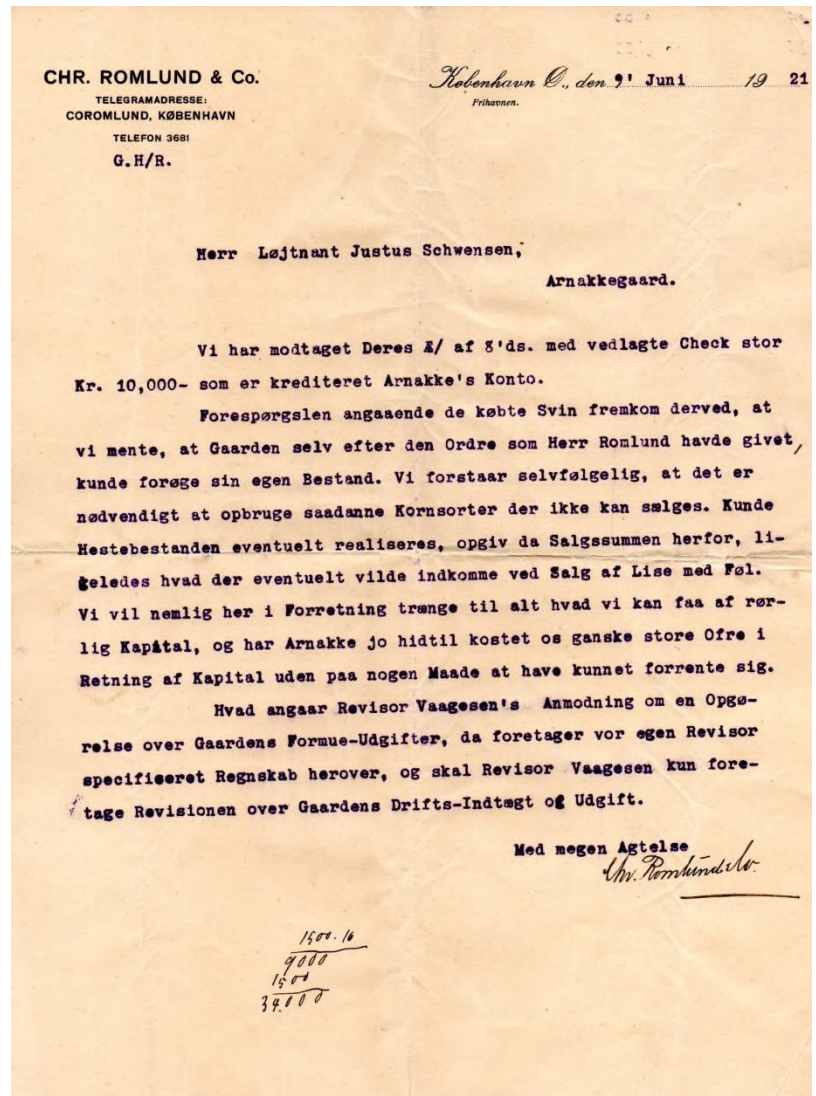
Han blev gift 22. maj 1920 med Louise Kissmeyer, født 31. maj 1891 på Færøerne.

Schwensen oplever også hvad det betyder at være inspektør, for i arkivet har vi den 9.6.1921 med et brev fra Romlund & Co. en kvittering for en check på 10.000 – en del kritik – og ønske om flere penge - med megen Agtelse.

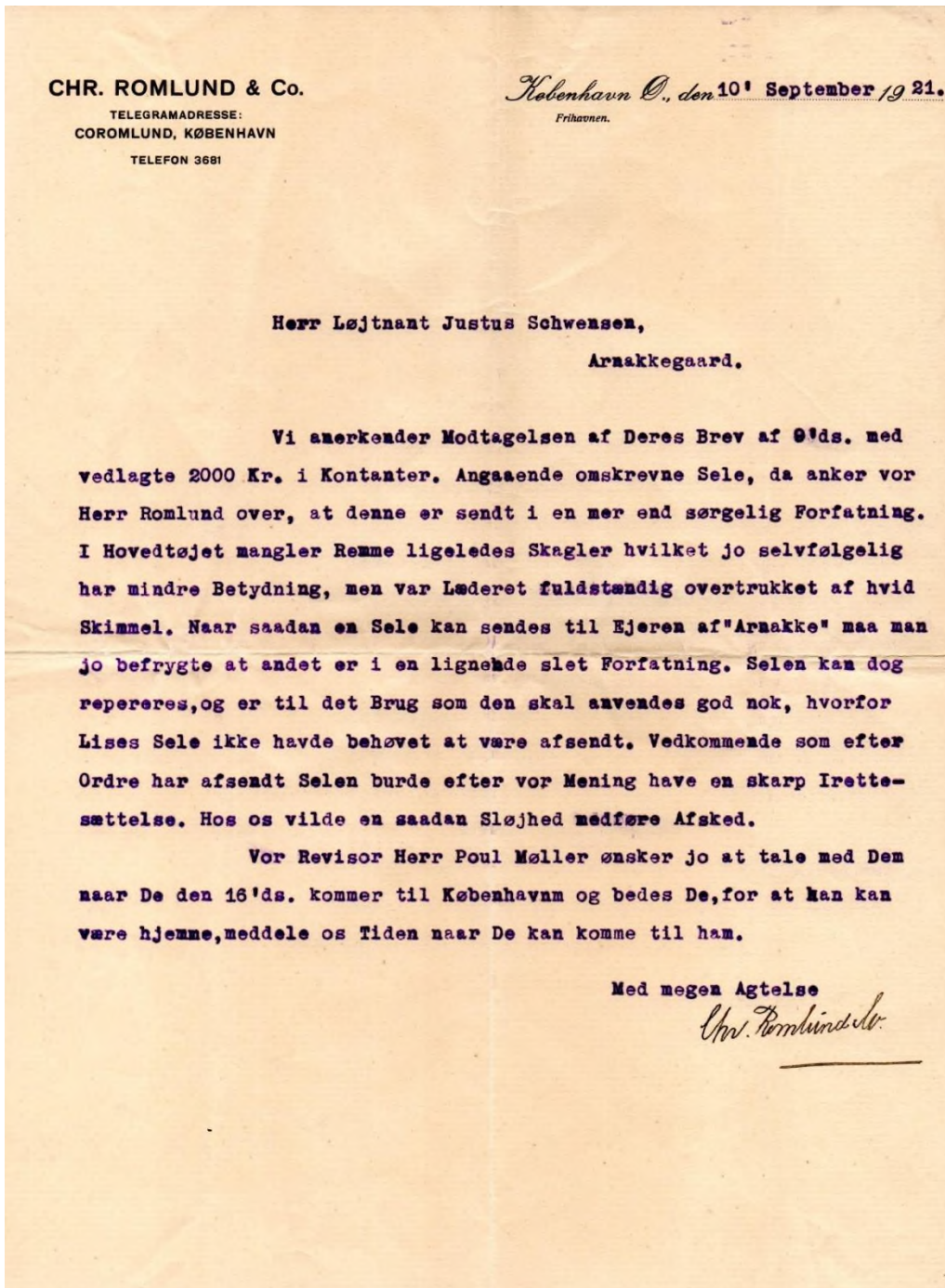
Schwensen reagerer hurtigt, så allerede den 8.7.1921 kvitterer firmaet for modtagelsen af 4.000 kr.

I det hele taget er der en omfattende brevveksling mellem Schwensen og firmaet i 1921.

Schwensen tituleres i alle breve: løjtnant – ikke som inspektør eller forvalter, det er kun i folketællingerne..

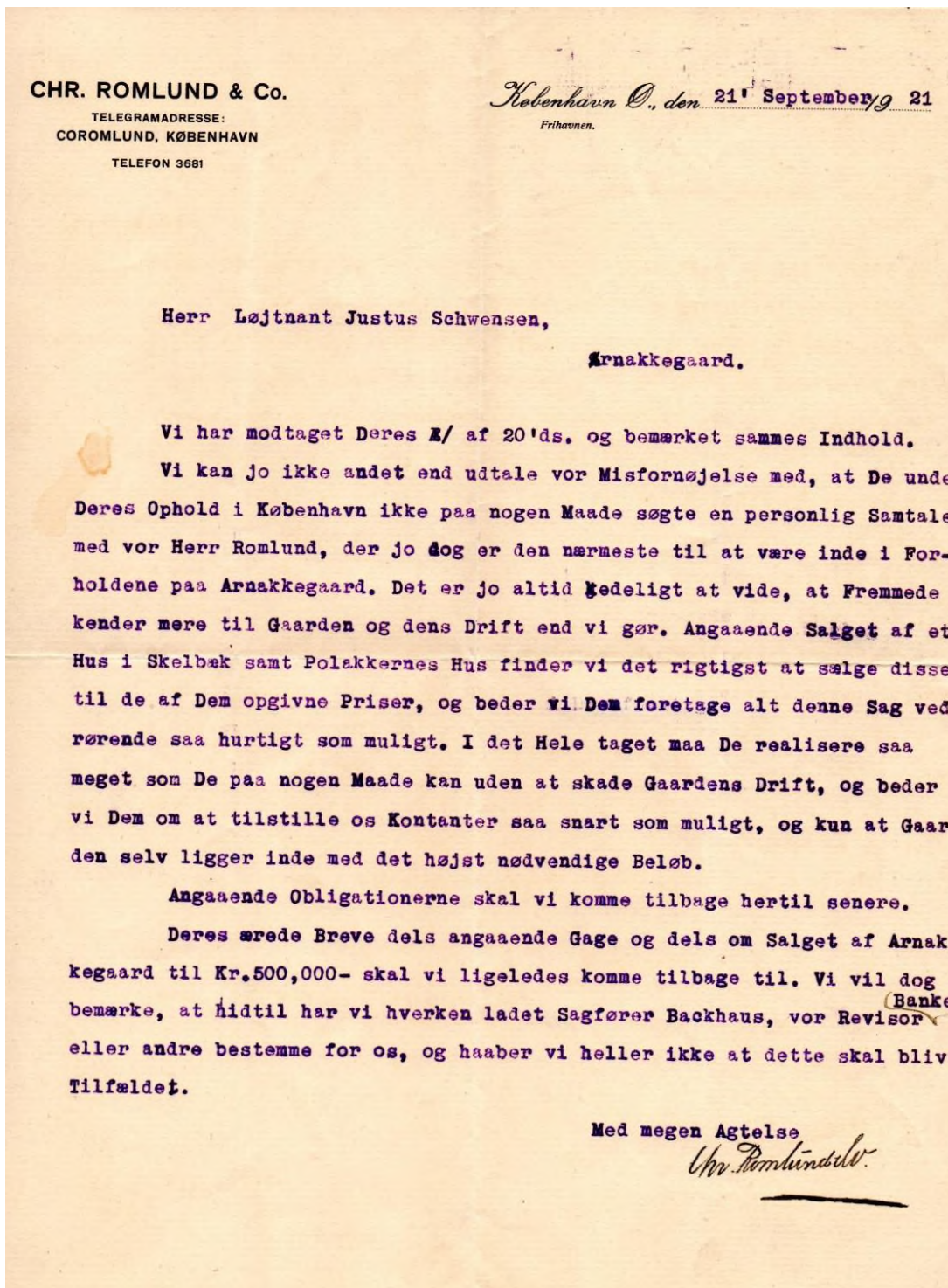

Den 10. september 1921 kvitteres for 2000 kr. og beklages over en hestesele, som Schwensen har ladet sende.

Selv om selen kan repareres, burde Lises sele ikke have været sendt. Om brevsriveren har prøvet at være morsom eller om selen til hesten Lise virkelig har betydet så meget for Romlund, ved jeg ikke.

Den 13. september får Schwensen brev om at møde op hos selskabets revisor den 16.9 og får samtidig at vide, at det er nok blot at skrive "Frihavnen" på breve til firmaet.

Schwensen har åbenbart været i København, som ønsket, for han får et lidt vredt brev den 21. september fordi han ikke har besøgt Romlund.

Firmaet skal åbenbart bruge penge, så Schwensen skal sælge alt, hvad der kan undværes – både hus i Skelbæk og "polakkernes hus". Schwensen har også tilbudt at købe Arnakke for 500.000 kr., men det vil man vende tilbage til – hvilket jo først bliver aktuelt 6 år senere – og til en lavere pris.

CHR. ROMLUND & Co.
TELEGRAMADRESSE:
COROMLUND, KØBENHAVN
TELEFON 3681

København D., den 13^e December 19 21
Frihavn.

Herr Løjtnant Justus Schwensen,
Arnakkegaard.

Vi har modtaget Deres s/ af 12'ds. og bemærket sammes Indhold. Opgørelsen over Roer er jo mer end sørgelig, og finder vi det selvfølgelig rigtigst at indskrænke Roearaet saa meget som muligt. Sukkerfabrikkens Opgørelse til Direktør Will:Hansens Eftf. Herr I. Schwensen tilbagesender vi, ligeledes tilsendte Ansøgninger fra Forvalterne. Efter vor Mening er disse to alt for fine til en Forvalterstilling paa 1200 Kr., og er det jo ogsaa kedeligt at antage en Forvalter, naar det er vor bestemte Vilje saa snart som muligt at sælge Arnakke. Vi finder det meget underligt af Dem, at De har henvendt Dem til Gislinge Gaarden med Anmodning om at antage vor Forvalter Herr Beck, og er vi nu kommen saa langt, at vi gør Dem opmærksom paa, at De kun er vor Bestyrer og absolut intet andet. Vi havde vor bestemte Mening med Herr Beck, saa det er meget kedeligt at han paa Deres Foranledning forlader os.

Ellers uden Anledning, tegner vi
med megen Agtelse
Chr. Romlund & Co.

Bil.

Den 13. december skriver firmaet til Schwensen igen grundet en lidt sørgelig opgørelse af roe-leverancen. Firmaet finder også to ansøgninger som forvaltere for fine til stillingen men skriver samtidig, at det er *jo også kedeligt at antage en Forvalter, når det er vor bestemte Vilje så snart som muligt at sælge Arnakke* og så beklager man sig over, at Schwensen åbenbart har bedt Gislingegården om at antage Arnakkes forvalter Beck.

Brevvekslingen i efteråret 1921 viser en noget forskellig indstilling hos Schwensen og den, der skrev brevene hos Romlund. Om de er skrevet efter diktat, eller om det er en prokurist, der selv klarer formuleringerne, ved jeg ikke, men startfasen ser ikke ud til at have været den bedste.

Det påvirkede åbenbart ikke den nye mand på gården – Inspektøren – han ønskede helt klart at være aktiv i forholdene vedrørende Arnakke. På generalforsamlingen i I/S den 23. februar 1923 vælges i stedet for Grüner, Egemark, forpagter Schwensen, Arnakke, til bestyrelsen og senere til formand i I/S Svinninge Vejle..

I 1924 blev Vejlen under et stærkt tøbrud atter fuld af vand, som først var udtømt midt i maj måned og der blev på generalforsamlingen den 12. august vedtaget at anskaffe en centrifugalpumpe, men senere – i 1925 – blev anskaffelsen udsat, da man mente, det blev for dyrt.

Den 19. marts 1925 holdes møde på pumpestationen fordi vindmotoren var blæst ned med en betydelig skade. Vindmotoren var forsikret, så 14. maj får selskabet et tilbud fra maskinfabrikant Olsen, Hørve, om istandsættelse.

Folketællingen i Svinninge 1925 hovedlisten (opslag 89) viser for Arnakke

Familie 1

<i>Agnes Petersen</i>	<i>18/12-1897</i>	<i>ugift husjomfru</i>
<i>Julie Nikoline Madsen</i>	<i>17/4-1900</i>	<i>ugift kokkepige</i>
<i>Margrethe Nielsen</i>	<i>1/8-1907</i>	<i>ugift stuepige</i>
<i>Svend Nielsen</i>	<i>1/8-1907</i>	<i>ugift tjenestekarl</i>
<i>Jens Chr. Larsen</i>	<i>1/10-1893</i>	<i>ugift svinepasser</i>
<i>Niels Frederik Petersen</i>	<i>2/1-1898</i>	<i>ugift tjenestekarl</i>
<i>Axel Knud Mortensen</i>	<i>21/12-1906</i>	<i>ugift do</i>
<i>Axel Kristian Jensen</i>	<i>14/7-1910</i>	<i>ugift do</i>
<i>Karl Johan Vilhelmsen</i>	<i>31/12-1889</i>	<i>ugift do</i>
<i>Tage Shmiter</i>	<i>15/5-1849</i>	<i>ugift forvalter</i>
<i>Louise Christiane Schwensen</i>	<i>30/5-1891</i>	<i>gift husmoder</i>
<i>Justus Traugott Schwensen</i>	<i>28/11-1893</i>	<i>gift forpagter</i>

Familie 2

<i>Husia Milezka</i>	<i>25 år</i>	<i>ugift polsk roepige</i>
<i>Eva Dordiuk</i>	<i>28 år</i>	<i>ugift do</i>

Familie 3

<i>Kubarzyna Przyborowska</i>	23 år	<i>ugift polsk roepige</i>
<i>Karolina Stackura</i>	50 år	<i>ugift do</i>
<i>Agnieeka Biernat</i>	25 år	<i>ugift do</i>
<i>Marja Murzee</i>	29 år	<i>ugift do</i>

Denne gang er det ikke medarbejdere fra Galicien, men roepiger fra Polen der udgør fremmedelementet. Det viser også, at der fortsat blev dyrket roer på Arnakkegården trods de negative udmeldinger i 1921.

Altså samme type bemanning som den, der almindeligvis bliver forventet på Lolland/Falster. Jeg har ikke undersøgt, om nogle af de polske roepiger på Arnakke blev gift i Danmark.

Schwensen går også fra at være inspektør med forvalter til at være forpagter. Man kan vel sige, at inspektøren fører tilsyn med forvalteren, mens forpagteren skal klare det hele selv. Forvalteren havde Schwensen jo selv formidlet videre til Gislingegården.

19. januar 1926 holder I/S-et møde på Arnakke fordi tøbrud mellem jul og nytår havde ført til en del vand i Vejlen, så man vedtog at lade elektromotoren gå foreløbig.

Efter Justus Schwensen har været inspektør på Arnakke fra 1920 laver han 11/11 1926 en forpagtningskontrakt med Romlund. **(Realregister 2. række, Svinninge folio 38 (s. 39))** Det fremgår af hæftelse 38: *Forpagtningskontrakt af 11/11 1926, l. 2/12 1926 ml. Chr Romlund som Ejer og Justus Schwensen som Forpagter ang. Opsigelse og Varighed jfr. nærmere. Kontraktens indhold behæfter Matr. No. 26a, 26b, 5c, 11d, 12a, 16i i Svinninge, 8 Svinninge Vejle, 36a, 36b, 18q, 19d og 20k Svinninge, 1b og 7 Svinninge Vejle, 26c, 9c, 11f og 11h Svinninge, 17a, 17q, 17x og 17z Hjembæk. Forpagtningskontrakten indeholder tillige en Bestemmelse om Forkøbsret for Forpagteren til det forpagtede. Kontrakten har oprykk Pr. efter alt tingl. Forhæftelser.*

19. januar 1927 holder I/S-et møde på Arnakke, hvor der fremlægges et nyt regulativ for landkanalen, hvorefter denne renses og synes to gange årligt 10. juni og 10. august.

Justus Schwensen overtager gården ved et skøde fra Romlund den 14. september 1927. Man kan se i status-bogen i 1926, at Arnakke er anført med en grundskyld på 360.000 kr. og med inventar og besætning til 120.000 kr. Prioritetsgælden er anført til 366.513,83 kr.

Justus Schwensen køber den for 430.000 kr. (ejendomsskyld 364.500) så Romlund har sat mange penge til i forhold til hans købesum på 1.000.000 kr.

Købet angår

Svinninge matr. 5c, 9c, 11d, 11f, 11h, 12a, 16i, 18c, 19d, 20k, 26a, 26b, 36a, 36b, og fæsteretten til 26c

Svinninge Vejle, Svinninge sogn matr. 1b, 7 og 8,

Svinninge Vejle, Særslev sogn matr. 1 og 2

Hjembæk matr. 17a, 17q, 17x og 17z

Indførslen i Skøde- og Panteprotokollen vises efterfølgende. Den gælder faktisk også for Ole Schwensen og de parceller, han anskaffede senere efter sin overtagelse af Arnakkegård.

Som det ses er Justus købspris på 430.000 i 1927 blevet til 3.470.000 da Ole overtager i 1972. Måske er der en overpris grundet udviklingen i ejendomsmarkedet (ejendommens værdi er jo fastsat til dette beløb) - hvis man bruger en standardomregner for generelle prisstigninger i perioden, ville det kun skulle være ca. 2.275.000.

I november 1930 brænder det på Arnakke, hvilket fremgår af en artikel i Kalundborg Folkeblad den 10.11.1930. Der bygges dog en ny avlsbygning i stedet for den brændte lade allerede i 1931

Efter købet i 1927 bliver en del af Justus arbejde frem til 1972 blandt andet at få planlagt og iværksat dræningsarbejde.

Vi kan i arkivet se et forslag fra Hedeselskabet af 8. november 1937 om dræning af Mark 1 på Arnakke og afvanding via grøften langs den nordvestlige side af marken frem til den sydlige afvandingskanal i Svinninge Vejle. Arealet er opgjort til ca. 6,2 ha.

Parallelt hermed sker en del grundforbedringsarbejde på Dragsmøllegård, som i dag findes i Arnakkes arkiv, fordi den senere ejer Ole Schwensen købte denne gård, da han overtog Arnakke i 1972.

Justus Schwensens mange aktiviteter ved siden af Arnakke

Justus var medlem af bestyrelsen og rådgiver for Tanganyika Planting Company Ltd. 1951-73.

A/S The Tanganyika Planting Compagny Ltd. (TPC) blev stiftet den 11.9. 1930 med en aktiekapital på 18.000 £ med hovedparten indbetalt af A. P. Møller.

Selskabet overtog brugsretten til en plantage på 10.000 acres i 99 år, hvoraf en femtedel blev tilplantet med sisal. Denne afgrøde krævede dog flere års vækst, og i mellemtiden reducerede 1930-ernes depression prisen på sisal til en syvendedel (10 £ pr. ton). Denne pris lå under produktionsomkostningerne og resultatet var store årlige tab, som vakte bekymringer i København.

Møller undersøgte derfor mulighederne for sukkerdyrkning i stedet, og lejede yderligere 15.000 acres frugtbar jord og købte en mindre sukkerfabrik, der stod klar i 1935.

Nu var det imidlertid sukkerprisernes tur til at udvikle sig ugunstigt, og trods gentagen kapitaltilførsel udviste TPC underskud frem til anden verdenskrig.

Under besættelsen stod sukkerproduktionen i stampe, og først da A. P. Møller i 1951 selv besøgte plantagen ved foden af Kilimanjaro, kom der skred i tingene.

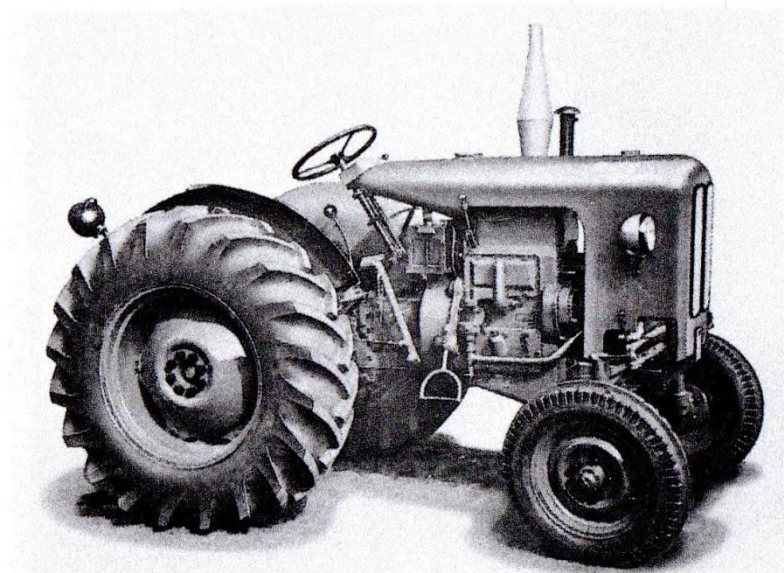
Det må have været ved den lejlighed Justus Schwensen blev sat ind i bestyrelsen. Plantagens samlede størrelse var på omkring 10.000 hektar – eller omtrent samme størrelse som Amager.

I begyndelsen af 1970-erne udvider sukkerfabrikken sin kapacitet til 80.000 tons mod 4.000 tons ved begyndelsen. Det er på dette tidspunkt Justus forlader bestyrelsen, hvilket måske skyldes hans salg af Arnakke til Ole Schwensen i 1972 eller hans engagement i Kalundborg.

En anden central del af Justus Schwensens aktivitet er nemlig forbundet med hans medlemsskab af bestyrelsen for Motorfabrikken BUKH Kalundborg 1954-73, som formand 1962-73.

A. P. Møller skyder penge i foretagenet i 1922, bliver medejer i 1924 og eneejer i 1929. Bukh's fabrik brænder i 1951 og der opføres en ny. Udviklingen af traktorer foregik på den nye fabrik, hvor den første traktor stod færdig i 1952. Man håbede, at man kunne levere traktorer allerede i 1953 og ville gerne være sikre på at have et godt gennemprøvet produkt, inden man sendte det på markedet.

Godsejer Justus Schwensen var blevet indvalgt i bestyrelsen, hvor han skulle være landbrugsteknisk rådgiver ved traktorproduktionen. I 1953 blev der produceret 5 2-cylindrede traktorer på 24 hk. En af dem kom til Arnakkegård og en anden til A. P. Møllers gods Katstrup.

2-cylindret forsøgs-traktor fra 1953. Der er antageligt bygget 5 traktorer med denne udformning. Denne model blev i begyndelsen kaldt 2EV100T. Men blev senere navngivet DH-30. Bemærk stignøjlen.

Da Schwensen i 1954 bliver tilbudt at købe denne traktor siger han nej, han vil have en ny fuldt færdig traktor: *For tiden prøvekøres en Bukh dieseltraktor her på Arnakke. Den går godt og brændstofforbruget er meget rimeligt, men der er stadig småting at rette, og jeg må se sådan på det, at det ikke vil være rimeligt at sende den på markedet i større stil, før den er i orden i enhver henseende*

I februar 1954 udskilles traktorafdelingen fra den øvrige produktion.

Et af problemerne var, at man skulle finde en ny gearfabrikant, men den 2. september 1954 får Schwensen leveret traktor 2EV100T til en pris af 14.080 kr med det gamle gear. Den er en af de 10, som blev produceret i 1954. Der blev også leveret 3 til Tanganyika (sandsynligvis til Møllers plantage der)

I maj 1955 køber Schwensen endnu en traktor, nemlig en DZ-45.

I 1956 havde man gjort sig så mange erfaringer, at man havde udviklet en helt ny motortype. Flere af de gamle prototyper blev renoveret og sendt til A. P. Møllers plantager i Sydamerika og på Ceylon.

Bukh-traktorer på Arnakke 1956.

Justus Schwensen bliver formand for Bukh's bestyrelse i 1962 og er derfor også med til at lukke traktorfabrikken på den ordinære generalforsamling 29. april 1968. Årsagen er den simple at udviklingen og fabrikationen af traktorer giver underskud. Produktionen af traktormotorer fortsætter dog.

Det har kammerherre Erik Dinesen, Kragerup Gods, kommenteret i Holbæk Amts Økonomiske Selskabs 175-års jubilæumsskift: *Det var uforståeligt for de fleste, at en så god og danskelskende mand som A. P. Møller lukkede for traktorproduktionen i Kalundborg.*

Justus Schwensens formandskab i Bukh ophører i 1973

Justus Schwensens arbejde med udviklingen af Bukh's traktorer indbragte ham ridderkorset, som han fik den 7. april 1960, men underligt nok er det slet ikke omtalt i Ivan Lausens og Jørgen Kjærs bøger om Bukh-fabrikken.

Han var – som de tidligere ejere af Arnakkegård - formand for udtørringsselskabet Svinninge Vejle 1927-51,

Medlem af bestyrelsen for Holbæk Amts økonomiske Selskab 1942-73,

Medlem af bestyrelsen for Hotaco A/S Holbæk 1954-71,

Medlem af bestyrelsen 1955-71 og direktionen 1955 for Nordvestsjælland
Elektricitetsværk (NVE),

Landbrugskyndig rådgiver for Holbæk Byråd 1937-58,

Dette billede er fra 1925-28. Det kunne måske være et billede, der blev taget, da Justus overtog gården 14.9.1927.

Den 2. juli 1928 bliver ægteparret Schwensens adoptiv søn Ole Justus Holger Traugott Schwensen født i Holbæk som søn af dommerfuldmægtig Holger August Traugott Schwensen (Justus bror) og Asta Marie f. Mortensen, Ahlgade 26, Holbæk.

På dåbsindførslen er senere anført, at han i henhold til kongelig bevilling af 28/6 1943 er adopteret af Justus og Frederikke på Arnakke. Hvad årsagen hertil har været, ved jeg ikke, men måske barnløshed hos Justus og Frederikke.

I 1928-29 kom den gamle plan om at udvide grænserne for udpumpning atter frem og på en ekstra generalforsamlingen 26. juni 1929 blev der fremlagt et projekt om at lade såvel Vejlen som de omliggende enge tørre hele året. Projektet var udarbejdet af landinspektør Weitemeyer, Svinninge, der også fremlagde det på det efterfølgende fælles møde for interessenterne i I/S og lodsejerne om Vejlen, hvor der var interesse for projektet, og der blev nedsat et fælles udvalg bestående af 3 fra I/S og fra de omboende lodsejere.

Det projekt, Weitemeyer havde udarbejdet, betød, at der udover de 309 Tdr. land som I/S havde, blev tilført ca. 559 Tdr. land, de nuværende kanaler udvides og uddybes, og der opstilles en ny pumpe. Der blev i slutningen af november foretaget en markvandring for at udvise, hvor de påtænkte grænser for pumpelaget var fastlagt, og den 16. december 1929 blev der afholdt møde på Svinninge Hotel, hvortil samtlige involverede lodsejere var indbudt. Planen blev godkendt af 2/3 af det påtænkte areal, og man begærede nedsat en landvæsenskommission til løsning af sagen.

Den nedsatte kommission afholdt møde den 23. juli 1930 på Svinninge Hotel, hvortil samtlige lodsejere var indbudt, og afsagde kendelse om at det fremlagte projekt skulle fremmes. Anlægssummen var ansat til 52.000 kr. og de årlige udgifter til 12 kr. pr. td. Land. Der blev valgt en foreløbig bestyrelse på 7 til at lade anlægget udføre. Godsejer Schwensen, Arnakke, valgtes til formand.

Folketællingen for Svinninge 1930 (opslag 86)

Tællingen har som sted anført matr. 5c (en parcel af Ledegård)

– underligt, og matr. 5c bliver senere inddraget i matr. 26a

<i>Helga Kirstine Jensen</i>	<i>22/9-1907</i>	<i>ugift jomfru</i>
<i>Ellen Marie Jensen</i>	<i>10/11-1911</i>	<i>ugift husassistent</i>
<i>Bodil Marie Nielsen</i>	<i>9/12-1913</i>	<i>ugift do</i>
<i>Ferdinand Jacob Jensen</i>	<i>15/6-1909</i>	<i>ugift karl</i>
<i>Svend Nielsen</i>	<i>1/9-1907</i>	<i>ugift karl</i>
<i>Tage Nowak</i>	<i>10/3-1911</i>	<i>ugift karl</i>
<i>Harry Alb. Eman. Christiansen</i>	<i>25/3-1901</i>	<i>ugift karl</i>
<i>Jens Evald Mortensen</i>	<i>27/7-1910</i>	<i>ugift karl</i>
<i>Karl Johan Vilhelm</i>	<i>31/12-1889</i>	<i>ugift forkarl</i>

<i>Joakim Sev. Friman Jacobsen</i>	<i>1/12-1896</i>	<i>ugift forkarl</i>
<i>Eva Dordiuz</i>	<i>15/3-1894</i>	<i>ugift polsk roepige</i>
<i>Hafia Bialecza</i>	<i>8/4-1900</i>	<i>ugift do</i>
<i>Henri Bogø Larsen</i>	<i>1/11-1904</i>	<i>ugift forvalter</i>
<i>Frederikke Louise Christiane Schwensen</i>	<i>31/5-1891</i>	<i>gift husmoder</i>
<i>Justus August Traugott Schwensen</i>	<i>28/11-1893</i>	<i>gift godsejer</i>
<i>Ernst Aage Møllnitz</i>	<i>19/9-1904</i>	<i>ugift karl pt. Viskinge-Aunsø</i>
<i>Hans Ole Jørgen Frederiksen</i>	<i>21/11-1909</i>	<i>ugift karl pt. soldat i Holbæk</i>

De to sidste er anført som fraværende midlertidig

Den 12. marts 1932 afholdtes møde på Svinninge Hotel, hvortil samtlige lodsejere var inviterede, hvor vedtægter for Pumpelaget blev fremlagt. Vedtægterne deler interessenterne op i 3 klasser efter størrelsen af deres partsantal og betegnede ved et tal, der angiver vægten af ejerens stemmer i generalforsamlingen.

På mødet blev også fremlagt det af landvæsenskommissionen godkendte anlægsregnskab på 64.000. I henhold til vedtægterne blev der afholdt valg, hvor godsejer Schwensen blev valgt og senere valgt til formand.

19. september 1933 afholdes generalforsamling på Svinninge Hotel, hvor det kunne konstateres at generalforsamlingen ikke var beslutningsdygtig grundet for ringe fremmøde. Man behandlede dog den tilsendte dagsorden hvoraf det fremgik at budgettet havde holdt med de opkrævede 12 kr. pr. td. Land.

Den 25. september afholdes ekstra generalforsamling og ved styrelsesvalget meddeler Schwensen, at han ikke vil genvælges. Årsagen til hans beslutning kendes ikke, men det kunne være hans reaktion på det manglende fremmøde.

Formandskabet overtages af proprietær Jørgensen, Særslevgård, men ikke længe, for den 28. september 1937 bliver Schwensen igen valgt ind og bliver formand.

I den sidst tilgængelige folketælling fra 5. november 1940 findes Arnakkegård på 2 skemaer nemlig 308 og 309 (opslag 726 og 729)

Opslag 726

<i>Petersen Hans Kristian</i>	<i>16/11-1921</i>	<i>ugift foderelev</i>
<i>Petersen Karl Erik</i>	<i>26/5-1922</i>	<i>ugift do</i>
<i>Hansen Karl Viggo</i>	<i>11/4-1918</i>	<i>ugift forkarl</i>
<i>Petersen Svend Helge</i>	<i>26/1-1919</i>	<i>ugift karl</i>
<i>Jensen Folmer Arnold</i>	<i>26/2-1919</i>	<i>ugift do</i>
<i>Larsen Leif Helge Birch</i>	<i>28/5-1921</i>	<i>ugift do</i>
<i>Mase Thorvald</i>	<i>28/1-1910</i>	<i>ugift do</i>
<i>Olsen Hans Christian</i>	<i>26/5-1895</i>	<i>ugift do</i>
<i>Steffensen Kaj Flauenskjold</i>	<i>13/11-1910</i>	<i>ugift forvalter er midlertidig fraværende i Tyskland</i>

Opslag 729

<i>Schwensen</i>		
<i>Justus August Traugott</i>	<i>28/11-1893</i>	<i>gift godsejer</i>
<i>Schwensen</i>		
<i>Frederikke Louise Christiane</i>	<i>30/5-1891</i>	<i>gift husmoder</i>
<i>Pedersen Ingeborg</i>	<i>8/2-1920</i>	<i>ugift husjomfru</i>
<i>Jensen Agnes Dagny</i>	<i>4/11-1919</i>	<i>ugift stuepige</i>
<i>Martinsen Elly Marie</i>	<i>22/8-1922</i>	<i>ugift kokkepige</i>
<i>Larsen Poul</i>	<i>30/1-1908</i>	<i>ugift kontrolassistent</i>

Billedet viser
ægteparret og
deres
medarbejdere –
desværre udateret

stående
arbejdsfolk

Siddende
Kokken Ellen Perret,

arbejdsleder
Forman,

Justus og Louise

stuepiger

Interiør fra gården

Fru Schwensen

Den 27.10.1947 foreslår Hedeselskabet at der lægges en 1250 meter drænledning i Mark nr. 1 ca. 100 meter øst for skellet mellem Hjembæk og Svinninge sogne lige nord for amtsvejen mellem Snertinge og Svinninge. Arealet er drænet i 1935, men der findes stadig vandlidende pletter.

Den 2.9.1949 foreslår Hedeselskabet på Justus Schwensens opfordring et forslag til lægning af supplerende drænledninger på ca. 2,1 ha af Egeskovfoldene på Arnakke, som ligger ca. 700 meter nordvest for gården. Arealet er drænet i 1936, men der er fremkommet enkelte vandlidende partier, som gør supplerende drænledninger ønskelig.

19.2.1952 foreslår Hedeselskabet, at grøften, der går tværs over marken, bliver rørlagt så driften ikke generes, og den 2.5.1952 får Schwensen en skrivelse fra Landbrugsministeriet om, at tilskuddet til arbejdet bortfalder, hvis der ikke anvendes arbejdere, der er anvist gennem den offentlige arbejdsanvisning.

Den 10.10.1952 får Schwensen besked om, at lodsejerne selv skal nedpløje rørene i Sandvadsrenden ud for deres ejendom. Den 29.10.1952 fremsendes en opgørelse over arbejdet med rørlægningen af grøften, vedlagt en oversigt over de beskæftigede og en regning for rørene fra J. P. Olsen, den lokale storkøbmand.

Der er et par breve mellem Schwensen og grundforbedringskonsulenten vedrørende tidspunktet for udbetalingen af tilskuddet fra staten.

Justus Schwensen fortsætter som formand for I/S indtil han den 16. september 1953 skriftligt meddeler pumpelaget, at han grundet en nødvendig inspektionsrejse til Afrika (hans arbejde med A. P. Møllers plantage) må melde generalforsamlingen, at han, efter at have været formand i snart 30 år, ikke modtager genvalg til bestyrelsen.

Han anbefaler det projekt, der er på beddingen om nedlæggelse af nord- og sydkanalen, og alene udpumpe alt vandet fra midterkanalen.

Den 18. august 1955 får Schwensen et forslag fra landinspektør Valentin om at afvande nogle arealer dels på Svinninge Vejle dels syd for Vejlen, hvor der for nogle år siden er blevet opgravet muslingskaller, fordi afvandingskanalen er blevet uddybet. Der er også vedlagt en oversigt over arbejdets udførelse, og den 17.12.1958 fremsender Landbrugsministeriet en opgørelse over de tilskudsberettigede udgifter.

Den 2. januar 1960 fremsender landinspektør Valentin en opgørelse, hvor han skriver: *mit tilgodehavende er blevet forholdsvis stort. Til gengæld er vi herefter på det rene med, at afvandingen ikke kan forbedres væsentlig, før hovedledningen omlægges. Det kan jo imidlertid nok ikke betale sig, så længe det vandlidende areal er så forholdsvis lille.*

Ikke desto mindre fremkommer der den 6.11.1969 et forslag fra Hedeselskabet om dræning af ca. 4,0 ha på Svinninge Vejle som viser tydelige tegn på at være vandlidende. Jordbunden består af dyndjord iblandet skaller. Afvandingen sker til en åben grøft indenfor Svinninge Vejles pumpelag.

Den 30.6.1970 sender Svinninge kommune meddelelse om, at man har færdiggjort kloakeringen langs Nordgårdsvej og Arnakkes andel er 6533 parter som skal betales med 6.712,02 kr.

Justus Schwensen udsteder den 19. april 1972 som tidligere vist skøde på Arnakkegård til Ole Justus Holger Traugott Schwensen, men han fortsætter dog som forvalter på gården til sin død den 15.12.1976. Han er begravet på Svinninge kirkegård hvor også hans kone Louise, der døde 3.3.1973, er begravet.

Ny Schwensen på Arnakke

Jeg ved ikke om Ole kom til Arnakkegård lige efter adoptionen i 1943, men det er meget muligt, for i 1945 tager han realeksamen fra Svinninge Realskole, der var en privat skole frem til 1962.

Skolepengene i realklassen var dengang 24 kr. månedligt.

Ligeledes ved jeg ikke meget om hans uddannelse, men jeg ved, han har været plantageassistent i Malaya. Ole var ansat på United Plantations, der var stiftet af danskeren Aage Westenholtz og børsnoteret i København 28.2.1932.

Den 20.1.1956 gifter han sig med Merete Wivet Sandholdt født 16.5.1937 på Strandboulevarden 5, København.

Det var selskabets første junglereservat med godt 7,8 kvadratkilometer oliepalmer plantet i 1930-31, Ole Schwensen virkede på. Og det var på Jendarata Estate Ole og Merete flyttede ind umiddelbart efter brylluppet og fik deres tre børn.

I 1964 åbnede Sultan og Raja Muda af Perak et nyt hovedkvarter på Jendarata, hvor Ole fungerede som direktør.

Men Ole og Merete vender hjem 1972, nok fordi Justus har overdraget ham ansvaret for Arnakke.

Som ejer opretter Ole umiddelbart et nyt selskab, idet han den 1.5.1972 stifter firmaet GODSEJER OLE SCHWENSEN med adresse i Svinninge.

Ole udvider også ejendommen, idet han den 5.9.1972 køber Dragsmøllegård ved Hørve, hvor Merete og Ole flytter ind, mens Justus bliver på Arnakke.

063
Omkrævet fra eget blad den 10/8-1981

Akt: Skab V nr. 599 Matr. nr. 14 a

Navn: Drags Møllegaard Ejerlav: Hørve by, Hørve 0 7 11

Landbrugs matrikel nr.	Mat. nr.	Areal ha	Bemærkninger	Nr.	Lyst. nr.	I. Ejendomsret	Købs pris	Bemærkninger																																																				
1976-1972 444-14 a	14 a	53 2020	Heraf vje 500 m ²	1.	5-2- 1972 200AA o.tidl	Skøde til Ole Schwensen. Dragsmøllegaard pr. Hørve, på 14 a	364.000,- (250.000,-)	* Isøre n.s. 36.000,-kr.																																																				
LANDBRUG: 14 a																																																												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Lyst. nr.</th> <th>B. Begrebet, struktur og andre byrder</th> <th>Resolutter og vedtægter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>16/3- 1928 2650 V 639</td> <td>Dekl. til NVE om sitteplads 25 år af sl. ubeslukkede have fra og om at disse stænger, vædskovning m.v. hindrer ikke prioritering.</td> <td>1911 1911 1911 1911</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>1/2- 1932 662 A 542</td> <td>Resolution ang. byggelinier i h.t. lov 28/11-1928</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>3/3- 1943 F 222</td> <td>Dok. til NVE om lo k.v. linie</td> <td></td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>14/4- 1927 1320 V 639</td> <td>L. overrøstedekl. til Holten antvæjbestyrelse</td> <td>1911-1914 1911 1911</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>24/1- 1934 0 56</td> <td>Resolution ang. byggelinier i h.t. lov 28/11-1928 (bivej nr. B.)</td> <td></td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>31/10- 1960 3844 V 639</td> <td>Dekl. ang vandværk m.v.</td> <td></td> </tr> <tr> <td>7.</td> <td>5/10- 1961 10268 0 239</td> <td>Adgangsbeholdning i h. t. vejbestyrelseslovens § 35</td> <td>19 4/5 1989 1989 1989</td> </tr> <tr> <td>8.</td> <td>26/3- 1962 1120 V 639</td> <td>Overrøstedekl. Påtale: Holten-antvæjbestyrelse</td> <td>1911-1914 1911 1911</td> </tr> <tr> <td>9.</td> <td>26/0- 1973 23825 V 639</td> <td>Do. til NVE om kabler m.m. Hindrer ikke prioritering</td> <td></td> </tr> <tr> <td>10.</td> <td>16/4- 1975</td> <td>Noteret skr. fra National- museet om fredede fortids- minder.</td> <td></td> </tr> <tr> <td>11.</td> <td>25/9- 1979 12821 0 239</td> <td>L. fortegnelse over eks- propriære arealer.</td> <td></td> </tr> <tr> <td>11.</td> <td>16/10- 1983 7921 7637</td> <td>Samtidig deklaration i h.t. kompromis- Påtale. Vejbestyrelsen.</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>									Nr.	Lyst. nr.	B. Begrebet, struktur og andre byrder	Resolutter og vedtægter	1.	16/3- 1928 2650 V 639	Dekl. til NVE om sitteplads 25 år af sl. ubeslukkede have fra og om at disse stænger, vædskovning m.v. hindrer ikke prioritering.	1911 1911 1911 1911	2.	1/2- 1932 662 A 542	Resolution ang. byggelinier i h.t. lov 28/11-1928		3.	3/3- 1943 F 222	Dok. til NVE om lo k.v. linie		4.	14/4- 1927 1320 V 639	L. overrøstedekl. til Holten antvæjbestyrelse	1911-1914 1911 1911	5.	24/1- 1934 0 56	Resolution ang. byggelinier i h.t. lov 28/11-1928 (bivej nr. B.)		6.	31/10- 1960 3844 V 639	Dekl. ang vandværk m.v.		7.	5/10- 1961 10268 0 239	Adgangsbeholdning i h. t. vejbestyrelseslovens § 35	19 4/5 1989 1989 1989	8.	26/3- 1962 1120 V 639	Overrøstedekl. Påtale: Holten-antvæjbestyrelse	1911-1914 1911 1911	9.	26/0- 1973 23825 V 639	Do. til NVE om kabler m.m. Hindrer ikke prioritering		10.	16/4- 1975	Noteret skr. fra National- museet om fredede fortids- minder.		11.	25/9- 1979 12821 0 239	L. fortegnelse over eks- propriære arealer.		11.	16/10- 1983 7921 7637	Samtidig deklaration i h.t. kompromis- Påtale. Vejbestyrelsen.	
Nr.	Lyst. nr.	B. Begrebet, struktur og andre byrder	Resolutter og vedtægter																																																									
1.	16/3- 1928 2650 V 639	Dekl. til NVE om sitteplads 25 år af sl. ubeslukkede have fra og om at disse stænger, vædskovning m.v. hindrer ikke prioritering.	1911 1911 1911 1911																																																									
2.	1/2- 1932 662 A 542	Resolution ang. byggelinier i h.t. lov 28/11-1928																																																										
3.	3/3- 1943 F 222	Dok. til NVE om lo k.v. linie																																																										
4.	14/4- 1927 1320 V 639	L. overrøstedekl. til Holten antvæjbestyrelse	1911-1914 1911 1911																																																									
5.	24/1- 1934 0 56	Resolution ang. byggelinier i h.t. lov 28/11-1928 (bivej nr. B.)																																																										
6.	31/10- 1960 3844 V 639	Dekl. ang vandværk m.v.																																																										
7.	5/10- 1961 10268 0 239	Adgangsbeholdning i h. t. vejbestyrelseslovens § 35	19 4/5 1989 1989 1989																																																									
8.	26/3- 1962 1120 V 639	Overrøstedekl. Påtale: Holten-antvæjbestyrelse	1911-1914 1911 1911																																																									
9.	26/0- 1973 23825 V 639	Do. til NVE om kabler m.m. Hindrer ikke prioritering																																																										
10.	16/4- 1975	Noteret skr. fra National- museet om fredede fortids- minder.																																																										
11.	25/9- 1979 12821 0 239	L. fortegnelse over eks- propriære arealer.																																																										
11.	16/10- 1983 7921 7637	Samtidig deklaration i h.t. kompromis- Påtale. Vejbestyrelsen.																																																										

Grundforbedringsarbejdet fortsætter også med Justus som umiddelbar interessant. Men Ole Schwensen får dog fra Rigsantikvaren den 16.maj 1975 at vide, at han ved købet af Dragsmøllegård på matr. 14 a, Hørve By er blevet ansvarlig for et beskyttet fortidsminde, nemlig en græsklædt høj på 2X22 meter i fårefolden i den tidligere have.

Den 28.9.1979 får han brev angående den gamle skelgrøft på Dragsmøllegård, som der åbenbart er problemer med. Nogle af rørene, skal udskiftes.

Da Ole Schwensen kommer hjem fra Malaysia og køber Arnakke i 1972 , viser han også interesse for Svinninge Vejle pumpelag, som han bliver formand for i 1973/74 og forbliver til sin død i 2008.

Den 11.7.1983 sender Grundforbedringsafdelingen i Hedeselskabet et forslag til dræning på Svinninge Vejle matr. 1 af et vandlidende areal på ca. 3 ha. Arealet er beliggende i Svinninge Vejle ca. 1400 meter nordvest for Arnakke gods. Jordbundsbeskrivelsen fortæller, hvorfor det kan være vanskeligt at dyrke noget på Svinninge Vejle: *Jordbunden består af ca. 100 cm dynd og tørv med 10-20 cm tykke skallag på ca. 300 cm dynd og derunder bløde vandførende sandlag.*

Ole og Merete flytter ind på Arnakkegård i 1977. Mens Ole drev landbruget, var Merete aktiv i skolebestyrelsen og menighedsrådet.

Her ses Merete reklamere for indiske dansere på Svinninge skole i starten af 1980-erne

Hun var også i flere år aktiv i International Børnehjælp, Svinninge, der bl.a. lavede julebazar på skolen.

Ole er også interesseret i økonomi og den 6.10.1983 bliver han bestyrelsesmedlem i DK DANSK AKTIE INVEST I A/S som han forlader 10.9.1988 og den 27.4.1984 bliver han bestyrelsesmedlem i DK DANSK AKTIE INVEST II A/S som han forlader 3.8.1989 og bestyrelsesmedlem i NABIS VISION A/S som han forlader 20.5.1988

Den 26.9 1984 bliver Ole bestyrelsesmedlem i SOLID STATE MUSIC A/S som er stiftet denne dag. Han forlader bestyrelsen den 4.10.1988, selskabet tvangsopløses den 18.5.1990. Han bliver 1.6.1985 bestyrelsesmedlem i DRIVE RECORDS Aps som starter denne dag. Han forlader bestyrelsen den 6.1.1987, og selskabet ophører med virksomhed den 7.10.1988.

Hvorfor Ole har haft disse pladser er ikke umiddelbart forståeligt. Solid State Music A/S lå i Hedehusene. Selskabets formål var at drive virksomhed med indspilning for grammofon- og videoindustrien og radio- og reklame-branchen og anden i forbindelse hermed stående virksomhed.

I bestyrelserne sad også Oles gode ven Ib Zakarias som formand. Det er muligvis dette, der har motiveret Ole til sit engagement.

Drive Records Aps lå i Lyngby. Selskabets formål var at producere og formidle musikvirksomhed, herunder produktion af grammofonplader og bånd, virksomhed som producent, arrangør og musikforlag, samt radio- og TV-virksomhed i ind- og udland.

Den 1.2.1986 bliver han bestyrelsesmedlem i DK DANSK AKTIE INVEST III A/S som han forlader den 31.8.1989

Den 26. juni 2007 stifter Ole Arnakke Gods A/S

Pr. 26.06.2007 er firmaet ARNAKKE GODS A/S stiftet. I CVR er der ikke registreret ejerskab af firmaet, men Ole Justus Holger Traugott Schwensen er registreret som stifter. Firmaet er stiftet som et aktieselskab under branchen 'kornavl'. Selskabskapitalen er registreret som 500.000 DKK.

Ole Justus Holger Traugott Schwensen er registreret som direktør for firmaet (dog ikke administrerende). REVISIONSFIRMAET FLEMMING HANSEN STATS-AUTORISERED REVISORER A/S er registreret som revisor for det nyopstartede firma. Firmaet har adresse i Svinninge.

Men han får desværre ikke megen glæde af det nye selskab, da han dør den 29.10.2007, hvilket officielt registreres således

05.11.2007: Ole Justus Holger Traugott Schwensen forlader ARNAKKE GODS A/S' bestyrelse

Ole Justus Holger Traugott Schwensen har siddet i ARNAKKE GODS A/S' bestyrelse siden 26.06.2007, men udtræder sin stilling pr. 05.11.2007. I bestyrelsen sidder nu

- Truels Traugott Schwensen
- Peter Holger Traugott Schwensen
- Anna Louise Wivet Schwensen
- Merete Wivet Schwensen

Merete Wivet Schwensen er registreret som eneste direktør i firmaet.

ARNAKKE GODS A/S er registreret under branchen kornavl

Merete Schwensen startede ved Oles død en aktiv erhvervskarriere i Meotrupes A/S (som Arnakke Gods skiftede navn til, registreret i CVR 12.9.2008) med titel som bestyrelsesmedlem og direktør. Rollen som bestyrelsesmedlem bestred hun i 3 år, før hun stoppede den 2. juli 2010.

Familien Jørgensen på Arnakke

Arnakkegård og Dragsmøllegård blev i 2008 overtaget af selskabet Arnakke Landbrugsselskab A/S som var stiftet 27. maj 2008 med Mogens Jørgensen som bestyrelsesformand, Christian Heslet Jørgensen som bestyrelsesmedlem og direktør og Jytte Thygesen som bestyrelsesmedlem. Branchen var uoplyst.

Den 1. juli 2008 bliver oplyst, at branchen nu er blandet drift, og den 22. september 2008 skifter selskabet navn til Arnakke Gods A/S. Dette selskab varetager den økologiske drift, indtil den 8. marts 2018 hvor årsregnskabet viser et underskud på 35 millioner.

Årsagen skal findes i økonomien, hvilket ses af en artikel i Finans 13. marts, der meddeler at et *Giftigt renteswap truer stort økologisk gods*. Det drejer sig om landbrugskoncernen Vibygård, hvori også indgår Arnakke Gods.

Den 21. februar 2019 bliver Arnakke gods taget under konkursbehandling og de tre stiftere forlader bestyrelsen. Konkursbehandlingen ses i Finans d 27. februar at vedrøre koncernselskabet Vibygård Gods A/S og de forbundne selskaber Ørstedgård A/S og Arnakke Gods A/S.

Konkursen er også omtalt i Landbrugsavisen den 27. februar 2019, som skriver, at det fremgår af statstidende, at tre selskaber er meldt konkurs, nemlig Ørstedgård A/S, Arnakke Gods A/S og hovedselskabet Vibygård Gods A/S.

Hovedaktionæren Mogens Jørgensen kan bekræfte, at årsagen til selskabernes konkurs er den swapaftale, som koncernen indgik tilbage i 2008. Avisen skriver: *Samtidig forsøgte selskabet at samle flest mulige kontanter sammen med henblik på at indfri de negative markedsværdier på swappen. Det indebar blandt andet at driften af de samlede jorder samt Arnakke gård blev overdraget til Christian Heslet Jørgensen.*

I slutningen af Landbrugsavisens artikel oplyses det, at der ingen reel landbrugsdrift er i konkursboerne, idet denne ligger i andre selskaber, som Vibygård Gods A/S havde aftale med.

Den 1. marts 2019 kan Sjællandske Nyheder meddele at *driften på Arnakkegård ved Svinninge fortsætter uændret efter en konkurs i koncernen, der før drev godset.*

Siden 2008 har Arnakkegård med næsten 300 hektar jordtilligende været drevet af familien Jørgensen. Sådan fortsætter det, selv om de seneste par dages nyhedsstrøm har kunnet tyde på, at ejendommen er ramt af en konkurs, skriver dagbladet Nordvestnyt fredag.

Det er imidlertid et tomt selskab med navnet Arnakke Gods A/S, som tidligere drev ejendommen, der er gået konkurs. I oktober 2017 blev godset vest for Svinninge by solgt til Christian Heslet Jørgensen, der ejer ejendommen personligt.

Avisen skriver videre: Det var faktisk en låneomlægning ved købet af godset nær Svinninge i 2008, der endte med, at Vibygård Gods A/S, som omfatter flere selskaber, er gået konkurs.

Vi har haft to meget høje prioriteringer. Den ene var, at ingen normale kreditorer skulle lide tab, og det er ikke sket – dagen før konkursbegæringen havde vi over 20 millioner i indeståender. Den anden var, at driften skulle være optimal. Derfor har min søn drevet alle 800 hektar videre, forklarer Mogens Jørgensen.

Endelig skriver avisen: Udover de små 300 hektar ved Arnakkegård har Christian Heslet Jørgensen forpagtet resten. På Arnakkegårds jorder dyrkes der især grøntsager som gulerødder, kartofler, hvidkål og rødkål og desuden frøgræs. Christian Heslet Jørgensen er sammen med Vallø Slot og Ledreborg Slot med i DLM, som har mandskab og maskiner, som kan bestilles til opgaverne i marken.

Den 16. juni 2021 bliver det tomme selskab Arnakke Gods opløst efter konkursen og samme dato meddeles det, at Mogens Jørgensen ikke længere er registreret som reel ejer af firmaet Arnakke Gods.

Christian Heslet Jørgensen, som siden 2017 har ejet Arnakke personligt, er uddannet som cand.oeco.agro (jordbugsøkonomi) fra Københavns Universitet. Han var med i Ørstedgårds bestyrelse fra 2000 sammen med sin

mor og sin far indtil koncernen gik konkurs, hvorfra han fortsatte som ansvarlig for driften i hele den konkursramte koncern.

Han stiftede den 21.5.2012 selskabet Arnakke Ejendomme A/S, med binavnet Arnakke Landbrug Holding A/S, med sin kone Marie-Amalie Heslet Jørgensen, sin far Mogens Jørgensen og ham selv i bestyrelsen og med ham selv som ejer og direktør. Af vedtægten fremgår, at selskabets formål er at drive virksomhed med ejendomsbesiddelse, udlejning af driftsmidler, virksomhed som holdingselskab, landbrugsvirksomhed og hermed forbundet virksomhed.

Arnakke Ejendomme/Christian Heslet Jørgensen er medejer (15 %) af Dansk Landbrugs Management A/S stiftet i 4.5.2001. Selskabets formål er at drive maskinstation, rådgivning og administration af landbrug og anden dermed beslægtet virksomhed. Selskabet blev stiftet sammen med Vallø Slot og Ledreborg slot.

Han er medejer (75 %) af Arnakke Grøntsager A/S, Hørve, stiftet 29.12.2021. Selskabets formål er produktion og salg af økologiske fødevarer samt anden efter bestyrelsens skøn beslægtet virksomhed.

Han er ejer (100 %) af Lammefjordspakkeriet A/S stiftet 30.12.2021. Selskabets formål er handel, industri og produktion, herunder behandling og afsætning af gulerodsproduktion samt dermed beslægtet virksomhed.

Han er direktør i Gochenholtz Verwaltung Aps. Selskabets der er etableret i 2006 har formålet direkte eller gennem kapitalandele i andre selskaber tilknyttet energibranchen, at udvikle, finansiere, drive og sælge vedvarende energi.

Han har fra maj 2019 været bestyrelsesmedlem i Dansk Landbrugs Share Farming A/S. Stiftet 23.7.2015. Selskabet er en del af Dansk Landbrugs Management A/S. Selskabets formål er ved indgåelse af share farmings aftaler med flere ejere af større landbrugsejendomme at realisere yderligere stordriftsfordele samt at udnytte administrative og maskinelle kapaciteter og al virksomhed som efter bestyrelsens skøn er beslægtet hermed.

Christian Heslet Jørgensen er udover sit ejerskab yderst interesseret i landbrugsfagets udvikling, dels gennem sit arbejde i Dansk Landbrugs Management, der driver 4500 hektar, hvoraf 950 hektar drives økologisk, dels gennem sit arbejde i GUDP, hvor han sad i den første bestyrelse, (Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram under Landbrugsstyrelsen), der giver et væsentligt bidrag til grøn omstilling af det danske fødevareerhverv ved at fremme ambitiøs og forretningsorienteret nytænkning i både landbrug, gartneri, fiskeri, akvakultur og forarbejdning.

Lammefjordspakkeriet har også leveret råvarer til et forsøg med nye fødevarer, som er støttet af Danmarks Erhvervsfremmestyrelse og EU's regionalfond.

Christian Heslet Jørgensen deltog for første gang i Lammefjordens Grand Cru konkurrence i 2021, hvor han havde to gulerødder med i finalen og vandt med sine økologiske gulerødder Bolero – så han kunne i den anledning bruge titlen: Kong Gulerod.

Lørdag den 19. juni 2021 brænder de gamle staldbygninger på Arnakke. De var blevet ombygget til maskinlade og værksted, men branden kunne heldigvis begrænses til denne bygning.

Det er meget kendetegnende for udviklingen i vores måde at kommunikere nyheder på, at branden i 1930 fik store helsides reportager i både Holbæk Amtstidende og Kalundborg Folkeblad med fine beskrivelser af, at der nok var 1000 mennesker på brandstedet, at det var fodermesterens kone der havde opdaget branden ved 22.30-tiden og med forklaring på mulige årsager bl.a. havde en vagabond været inde på en nærliggende gård, der havde nægtet ham overnatning, hvorfor han havde spurgt om vejen til en herregård – og i 2021 godt nok i avisen fik et billede fra nattens brandsted, men ellers blot 10 linjer der fortalte at 42 brandfolk natten igennem havde knoklet for at få kontrol over flammerne i en ladebygning på Arnakke Gods, og det var lykkedes at begrænse flammerne fra at brede sig til de øvrige bygninger på stedet.

Christian Heslet Jørgensens kone Marie-Amalie er også aktiv i erhvervslivet, udover at være bestyrelsesmedlem i Arnakke Ejendomme A/S stifter hun den 6.3.2012 Heslet Resources Aps, som hun er eneejer af og

direktør i. Selskabets formål er at eje aktier og anparter samt enhver i forbindelse hermed stående virksomhed.

Hun er medejer (20 %) af Gochenholtz Verwaltung Aps.

Hun er bestyrelsesmedlem og medejer via Heslet Resources (15 %) i Jysk Muld Aps stiftet 24.1.2020. Virksomhedens formål er at eje og udvikle fast ejendom samt dermed beslægtet virksomhed.

Hun etablerer 1.8.2020 enkeltmandsfirmaet MAHJ-Landbrug.

Ægteparret har gennemført en omfattende renovering af Arnakkegård som bl.a har medført en flytning af køkkenet og nyetablering af en terrasse ved sydgavlen til erstatning for den tidligere – nu nedrevne - på vestsiden af bygningen.

Oversigt over Arnakkegårds ejere

	Købekontrakt	Skøde
Ifver Lunge til Tirsbeck	før 11.3.1576	
Kronen		fra 11.3.1576
Henrik Müller		fra 14.6.1664
Christian Philip Schultz		22.12.1719
Peder Benzon	før 1730	
Hans Henrik von Eickstedt		1737
Reimer Heinrich von Barner		1739
Peder Villumsen		1745
Christian Heinrich Selchau		1757
Christian Andreas Selchau		1783
Poul Christian von Stemann		1791
Christian Sørensen		31.7.1795
Madame Sørensen		19.6.1802
Frederik Christian Schrøder	9.8.1803	31.1.1805
Ludvig Grandjean	20.11.1809	28.1.1810
Cecilius Rosenørn	19.12.1810	20.6.1811
Jenny Moltke		21.6.1811
Harald Rothe		17.4.1812
Joachim Diedrich Brandis	10.12.1812	16.2.1813
Johannes Schartau	24.4.1816	11.7.1816
Kronen	dødsbo	28.11.1823
Carl Madsen	skøde	24.5.1828
Christian Julius Madsen	skifteattest	22.4.1875
Charles Georg Madsen	udlægsskøde	12.6.1898
Henrik Lauesen	skøde	9.7.1915
H Hansen	skøde	3.3.1918
W Hansen	skøde	18.9.1918
Chr. Romlund	skøde	12.3.1920
Justus August Traugott Schwensen	17.9.1927	14.11.1927
Ole Justus Holger Traugott Schwensen		19.4.1972
Christian Heslet Jørgensen		2008

Arnakkegårdens arkiv som findes på Svinninge Lokalhistoriske Arkiv. Arkivfond A299

Ole Schwensens samling

1764	fotokopieret bog: Erich Pontoppidan om Holbæk og Dragsholms amter, Holbæk
1774	kopi af Supplement til den Danske Atlas, Sjællands, Lålands og Fyens Stifter
1842	fotokopi J. H. Larsen: Holbæk Amt topografisk beskrevet. Tuse Herred
6.11.1802	udskrift af et skifte for Ellen Rasmusdatter beskrevet, Tuse Herred
1906-08	fotokopi af s. 636 af J. C. B. La Cour: Danske Gårde, Holbæk Amt
14.07.1927	fotokopi af side af Jyllandsposten med notits om Romlunds salg af Arnakke til Justus Schwensen
1930	fotokopi af J. J. Hansen: Større Danske Landbrug s. 35 og 36
22.11.1941	skitse over ca. 8 Td. Land i Svinninge Vejle, hvor der tidligere har været gravet strandskaller
udateret	fotokopi af landkort over Nordvestsjælland
udateret	Ole Schwensens udkast til våbenskjold eller ex libris
udateret	maskinskrevet ark med forskellige tekster, der beskriver hjemsted og hvor originalen findes
udateret	fotokopi af sider med forskellige alfabeter fra forskellige tidsperioder
udateret	kopier af to avisartikler om egnhistorikeres besøg på Arnakke
udateret	Justus Schwensens mappe fra A/S Tanganyika Planting Compagny

Arnakkegård tiender

10-08-1812	Tiende Forening mellem Rothe, Aggersvold og provst Christian Bülow Nielsen, Hjembæk
25-05-1814	Udskrift af Holbæk Amts Tiendekommissions protokol for Særslev sogn og by

- 08-08-1816 Udskrift af Holbæk Amts Tiendekommissions protokol
vedrørende Arnakkegårds ønske om omlægning af tiender til
faste afgifter
- udateret oversigt over tiende – tilsyneladende vedrørende Pedersborg
gården
- 04-02-1831 fortegnelse over præstetiende
- 29-05-1851 brev til Madsen om kongetiende på matr. 60 i Svinninge
- 02-02-1859 brev til Madsen om en ændring af kongetiendeafgiften vedr. 4
parceller af matr. 17 i Hjembæk
- 20-07-1862 tiendeforening mellem Madsen som ejer matr. 11 a og 11 b af
Særslev Mark og arvingerne efter fæster Anders Pedersen

Arnakkegård fæstere

- 1814 Fæsteprotokol for Arnakke Gods
- 24-05-1823 lejekontrakt fra Rothe til snedker Ravn på et fæstehus på
Hjembæk Mark
- 01-09-1825 på vegne af den kongelige kasse som ejer Arnakke udsteder
forvalter Lützhøft et fæstebrev til Rasmus Thomassen i
Særslev. Vedhæftet herredsfoged Sett der vitterliggør syn og
vurdering af ejendommen
- 01-09-1825 Fotokopi af fæstebrevet og synsforretningen
- 01-09-1825 udskrift af foranstående
- 24-12-1828 Carl Madsen fæstekontrakt til Christen Jensen
- 24-12-1828 Carl Madsen fæstekontrakt til Christen Jensen – med segl
- 24-12-1828 Carl Madsen fæstekontrakt til Jens Sørensen
- 14-12-1847 Carl Madsen fæstekontrakt til Hans Knudsen vedhæftet
synsforretningen for det pågældende hus Langholm matr. 17 b
- 14-12-1847 samme dokument med vedhæftning
- 14-12-1847 Carl Madsen fæstekontrakt til Hans Pedersen på matr. 17 d
vedhæftet synsforretning
- 14-12-1847 Carl Madsen fæstekontrakt til Jens Larsen på et hus på
Pedersborggårdens jorder på Hjembæk Mark matr. 17 p
- 14-12-1847 samme dokument med vedhæftet synsforretning
- 14-12-1847 Carl Madsen fæstekontrakt til Lars Christensen Ørebekshuset
på Arnakkegårds Mark med vedhæftet synsforretning

- 14-12-1847 samme dokument med vedhæftet synsforretning
- 14-12-1847 fotokopi af foranstående dokument
- 14-12-1847 udskrift af foranstående dokument
- 16-10-1850 Carl Madsen fæstekontrakt til Ole Madsen på et såkaldt Pedersborghus som Hans Pedersens enke sidst har haft i fæste og med hvem han har indgået ægteskab. Matr. 17 d vedhæftet synsforretning af 24. januar 1850 og udskrift af herredets justitsprotokol
- 16-10-1850 samme dokument med vedhæftet synsprotokol
- 08-03-1853 Carl Maden fæstebrev til Jens Jensen på et hus med jordtilliggende på Hjembæk Mark matr. 17 n Vedhæftet synsforretning af 22. december 1853 og vedhæftet udskrift af Merløse og Tuse Herreders justitsprotokol
- 08-03-1853 Samme fæstebrev som foran med en påtegning om, at Jens Jensen har modtaget et tilsvarende med synsforretningen. Signeret Jens Jensen
- 08-03-1853 Afskrift af synsforretningens protokol
- 21-12-1853 Carl Madsen opretter en lejekontrakt med Hans Olsen til et hus på Pedersborg gården jorder på Hjembæk Mark
- 21-12-1853 Carl Madsen fæstebrev til Niels Jensen til et hus med jordtilliggende på Hjembæk Mark som Christen Jensens enke sidst har haft i fæste. Matr. 17 b
- 22-12-1853 Claus Bang vitterliggør, at der for retten blev fremlagt en synsforretning vedrørende det hus som Niels Jensen skulle indfæste på Hjembæk Mark
- 17-01-1862 Carl Madsen fæste til Søren Pedersen på et hus på Hjembæk Mark, Pedersborghuset kaldet. Matr. 17 o Vedhæftet en genpart af udskriften fra justitsprotokollen om synsforretningen
- 17-01-1862 Samme dokument som foranstående
- 20-06-1872 Mariane Madsen laver en fortegnelse over den gæld Lars Christensen, fæster af mat. 17 q skylder hende pr. 1-11-1871
- 20-06-1872 udskrift af samme dokument
- 20-06-1872 fotokopi af ovenstående
- 22-06-1872 brev fra Ohlmann til proprietær Madsen, Lindholtsgård angående en forligsklage – vedr. Lars Christensen
- 24-07-1872 udskrift af distriktsforligskommissionens protokol
- 13-05-1873 brev fra Ohlmann vedr. sagen

- 25-07-1873 brev fra Lerchenborg Grevskabs kontor om manglende kirketiende fra det matr. nr. Lars Christensen har haft i 1872 Påskrevet en kvittering for beløbet 3.8.1873
- 04-08-1873 brev fra inspektør Beck, Lerchenborg – Madsen skriver på brevet at Lars Christensens originale fæstekontrakt er hos Ohlmann
- 08-09-1874 Fæstebrev fra enke Mariane Madsen til Niels Hansen på matr. 17 q Hjembæk med påskrift af 11-06-1893 om et tillæg på 1 td. Land til fæster Niels Hansens sted. Tillægget har fået matr. 17 x
- 21-12-1881 Chr. Julius Madsen fæstekontrakt til Knud Hansen på hus med tilliggende jord matr. 17 f og r
- 21-12-1881 genpart af samme fæstebrev
- 24-06-1896 Fæstebrev fra C Madsen til Hans Hansen på matr. 17 p, Pedersborg, Hjembæk
- 24-06-1896 duplicat af fæstekontrakten
- 24-06-1896 udkastet til fæstekontrakten skrevet på en gammel fæstekontrakt fra 1853
- 23-03-1899 Fæstebrev fra C Madsen til Jens Peter Hansen på matr. 17 z Hjembæk

Arnakkegård ejendomsarkivalier

- 1800-2000 Gennemgang af Arnakkegårds historie v/Jørgen Hass
- 20-04-1802 van Deurs skøde til Madam Sørensen på gården Pedersborg på Hjembæk Mark
- 31.07.1812 Arvefæste og Skødebrev på Harregård
- Juli 1815 Joachim Diedrich Brandis skøde til Johannes Schartau
- 24-07-1823 Herredsfogden Jacob Dall vitterliggør at Merløse og Tuse herredsret skal udmelde kyndige og uvillige mænd til at optage en vurderingsforretning vedr. Schartaus ejendom Arnakkegård Vedhæftet en skrivelse af 31-07-1823 med hele den foretagne vurderingsforretning
- udateret beregning over Arnakkegårdens jorder på Holbæk Amt
- 02-09-1823 Jordebog over Arnakkegård 1823 anvendt ved auktionerne
- udateret opgørelse over indtægter og udgifter ved Arnakkegården

- 12-04-1825 Kommunitetet godkender Joh. Schartau som arvefæster på den øde gårds jord nr. 2 i Arnakke fra 5. juli 1817(matr. 26 c)
- 29-11-1825 skøde fra Harald Rothe til kongen på et hus med jordlod udflyttet fra Hjembæk, som Rothe ejer ved skøde fra Jens Hansen 6-8-1924. Han mener dog at have ret til, at snedker Ravn, der laver alt hans snedkerarbejde, bliver boende imod Rothe betaler Arnakke en årlig sum i leje
- 13-01-1826 Bevilling fra Fr. VI til at nedlægge Harregård og inddrage jorden under Arnakkegård
- 21-03-1826 Brev til Kammerråd Klein, Arnakkegård vedr. nedlæggelse og inddragelse af arealet under Arnakke
- 25-03-1826 Klein svarer på brevet af 21-3
- 01-07-1826 Designation over de dokumenter og protokoller der overleveres til køberen hr. kommandørkaptajn Stub
Dokumentet har en påtegning: Efter anførte liste er benævnte dokumenter i dag overleveret hr. Carl Madsen - København 19. april 1828
- udateret Brevomslag til hr. kommandørkaptajn Stub, Kalundborg
Lodsgård ved. Fordeling af kirketiende 1812
- 09-05-1827 Eragtning fra Klein vedr. Petersborg gården
- 19-04-1828 købekontrakt fra Carl Stub til Carl Madsen på Arnakkegård
- 27-05-1828 Fr. VI giver skøde på Arnakkegård på grundlag af en den 15. marts 1826 afholdt forpagtningsauktion til C Stub for 15.000 Rdl sølv med udbetaling på 3000 Rdl sølv. Proprietær Stub har senere afstået ejendommen til proprietær Madsen, der har forpligtet sig til at indtræde som debitor for de resterende 12.000 Rdl sølv, hvorfor ejendommen bliver skødet til ham
- 27-05-1828 udskrift af Fr. Vis skøde
- 12-08-1841 Cirkulære som er bedt udsendt af komiteen i anledning af den ny matrikels indførelse
- 20-08-1843 fotokopi af vandsynsforretning på der private vandløb startende ved Dragsholm kanal under Bjerresøvejen til Skelbæk
- 01-07-1844 extract af det approberede nye hartkorn
- 01-07-1844 udskrift af den nye matricul forsåvidt angår de ejendomslodder og arvefæstelodder der besiddes af proprietær Madsen til Arnakkegård
- 14-05-1844 købekontrakt mellem Christen Christensen og proprietær Madsen angående Nornegårdens englod

- 12-11-1844 skøde fra Christen Christensen til proprietær Madsen til Arnakkegård på Harregårdens englod, der af forskellige grunde er blevet til Nornegårdens matr. 16 i
- 07-04-1845 købekontrakt fra Jørgen Jensen til proprietær Madsen på 20 td. land af Aulumgård
- 17-04-1845 samme købekontrakt
- 20-02-1846 skøde fra Jørgen Jensen til Madsen. Han skøder til forening med Harregårds jordlod 20 td. Land af Aulumgård matr. 11 d
- 18-06-1846 eragtning vedr. landvæsenskommissionens den 28.maj afsagte kendelse bl. a vedr. Svinninge åløbet og dets bredde
- 29-07-1846 regulativ for Svinningeåen
- 15-12-1846 Holbæk Amtstue kommunikerer fra Rentekammeret vedr. Holbæk Amts Landvæsenskommissions forretninger af 18. april og 28. maj
- 27-09-1847 fortegnelse over de matriculs numre under det kongelige kommunitet som besiddes i arvefæste af proprietær Madsen af Arnakkegård
- Febr. 1848 Jordebog over Arnakkegård og Gods
- 20-05-1851 skriv til Madsen angående manglende kongetiende på matr. 60
- 28-07-1851 skriv fra Herredsfogden om en uoverensstemmelse i hartkornsangivelserne
- 23-09-1852 tingsvidne udført af herredsfoged Claus Bang
- 27-12-1852 conditionerne på et dødsbo, der stilles til bortsalg
- 16-07-1854 tegning over et hus som Madsen vil lade opføre på Langholm
- udateret beregninger over prisen på to typer hus – et grundmuret og et bindingsværk
- udateret beregning over prisen på et bindingsværkhus – og udregning af forskellen på priserne af de forskellige huse
- 17-07-1854 overslag over bekostningen ved et grundmuret hus
- 04-08-1854 Adkomstdokument for Interessentskabet som har dannet sig til Udtørringen af Svinninge Vejle, til erhvervelse af den udtørrede Vejlebund
- 04-08-1854 udskrift af Merløse og Tudse Herreders Skøde- og Panteprotokol. Adkomstdokument for Interessentskabet
- 05-12-1855 brev fra Basse om en enkes død, videresendt fra Madsen til lysning om slettelse af pantebogen
- 05-12-1855 samme brev som 110
- 09-05-1856 skrivelse angående den motiverede dagsorden

- maj 1856 Allunderdanigst forestilling til kongen fra en del danske godsejere imod en motiveret dagorden om et lovforslag, hvorefter Godsejerne kunne tvinges til at sælge deres Fæstegårde m. v.
- 21-08-1857 tinglysning af Niels Jensens brandforsikring
- 15-03-1859 afskrift af Anders Pedersens andragende til amtet angående adskillelsen af gård og huslod
- 07-04-1859 brev fra amtet til Madsen om et andragende fra Anders Pedersen, Særslev
- 14-04-1859 brev fra amtet til Madsen. Amtet har skrevet til justitsråd, herredsfoged Gude Anders Pedersens om andragendet
- april 1859 brev fra Arnakkegård angående et andragende fra Anders Pedersen i Særslev
- 18-08-1859 amtet skriver til Madsen om han har flere kommentarer til sagen inden den sendes til Indenrigsministeriet
- 22-08-1859 Madsen sender en kommentar til amtsrådet
- 26-09-1859 amtet skriver til Madsen at Indenrigsministeriet har svaret, at ministeriet ikke kan inklade sig på det fremkomne andragende
- juni 1863 Jordebog med senere tilføjelser
- 01-08-1863 Carl Madsen bekræfter at han har modtaget midlerne til tilhørende "Henriette Sophie Neergaards Legat"
- 08-09-1873 skrivelse til C J Madsen om omkostningerne ved den fremsendte købekortakt
- 11-09-1873 købekontrakt fra Christian Julius Madsen til Jens Hostrup Schultz på Linholdtsgård matr. 4 og 21 af Skamstrup by
- 11-03-1875 dødboet efter den under 2. januar 1875 afdøde Marianne Madsen født Løppenthin af Arnakkegård er overtaget af Christian Julius Madsen
- 25-10-1875 notat fra Ohlmann til Madsen
- 13-04-1882 fra herredskontoret Holbæk amt har videresendt indenrigsministeriets skrivelse vedrørende matr. 17 f Hjembæk
- 03-07-1888 universitetskvæsturen fremsender godkendelse af udstykning af matr. 17 f Hjembæk
- 24-04-1893 amtet meddeler C Madsen, at Indenrigsministeriet har godkendt godsejer Madsens ansøgning om udstykningen matr.17 x af matr. 17a Hjembæk
- 24-04-1893 samme dokument sendt til Svinninge sogneråd
- 26-05-1898 arealberegning vedrørende den udstykkede matr. 17

- juli 1898 contract mellem de Fine Skibsted, Svinningegården og C Madsen, Arnakke om afbenyttelse af en privat vej
- 27-01-1899 skriv fra Holbæk amt angående en udstykning af matr. 17 a
- 1900 C Madsen har udført en tegning over Arnakkes bygninger
- 10-08-1906 arealattest vedrørende parcellerne på matr. 17
- ca. 1909 Ejendomsskyld – hele Arnakkes tilliggende
- 29-03-1911 Føllenslev sogns ministerialbog viser, at Hans Hansen blev gift 12. maj 1894
- 30-03-1911 Hans Hansen døde den 16. maj 1910 og blev begravet den 29. maj på Hjembæk kirkegård
- 09-01-1913 statusbog for firmaet Chr. Romlund & Co.
- 30-07-1918 overslag for dræning af en englod på Arnakke
- 09-06-1921 brev til løjtnant Schwensen fra Romlund & Co., der kvitterer for check på 10.000 og en opfordring – vi vil nemlig her i forretningen trænge til alt hvad vi kan får af rørlig kapital
- 08-07-1921 brev til Schwensen fra Romlund & Co, der kvitterer for check fra Schwensen
- 10-09-1921 brev til Schwensen som anerkender modtagelsen af 2000 kontant, men samtidig beklager over en fremsendt sele
- 13-09-1921 brev til Schwensen om mødetid med en revisor. I brevet skrives også, at "Frihavnen" er tilstrækkelig adresse, så man behøver ikke at skrive "Pakhus D"
- 21-09-1921 brev til Schwensen som udtrykker misfornøjelse med at han ikke under sit ophold i Kbh. har søgt en samtale med hr. Romlund. Brevet beder også om at realisere mest muligt incl. et par huse uden at skade gårdens drift. Schwensens breve om gage og om salg af Arnakke til 500.000 vil de vende tilbage til
- 13-12-1921 brev til Schwensen angående en opgørelse over roer, der er mere end sørgelig. Sukkerfabrikkens opgørelse til direktør W Hansens efterfølger tilbagesender vi, ligesom to ansøgninger fra forvaltere, der efter firmaets mening er for fine til en forvalterstilling på 1200 kr. og det er også kedeligt at ansætte en forvalter, når det er vor bestemte vilje så snart som muligt at sælge Arnakke
- 08-11-1937 forslag fra Hedeselskabet om dræning af mark nr. 1 og regulering af afløbet
- 07-03-1944 arbejdsliste fra grundforbedringskonsulenten om dræning på Dragsmøllegård
- 11-04-1944 projekt fra grundforbedringskonsulenten om rørlægning af vandløb samt dræning på Dragsmøllegård

- 12-12-1944 brevkopi til Dragsmøllegård om papirerne vedrørende dræningsarbejdet
- 10-11-1945 specifikation over udbetalt arbejds løn
- 12-12-1945 opgørelse over udgifterne ved grundforbedringsarbejdet på Dragsmøllegård
- 29-10-1947 forslag til lægning af enkelte drænledninger i mark nr. 1 på Arnakkegård
- 02-09-1949 forslag til dræning af en del af Arnakkegård
- 26-01-1951 forslag for dræning på Dragsmøllegård
- 20-06-1951 brevkopi til Dragsmøllegård angående betaling for projektet
- 05-10-1951 brevkopi erindringer om betaling for det fremsendte projekt
- 05-11-1951 brevkopi der henviser til at betaling for projektet skal ske snarest
- 19-02-1952 projekt for rørlægning af grøft på Arnakkegården
- 02-05-1952 skriv til Schwensen om anvisning af arbejdere til et tilskudsberettiget grundforbedringsprojekt
- 10-10-1952 brevkopi til Schwensen om Sandvadsrenden. Lodsejerne skal selv tilpløje de nedlagte rør
- 22-11 1952 brevkopi fremsendelse af genpart af den til grundforbedringsudvalget fremsendte opgørelse
- 29-11-1952 opgørelse over rørlægning af grøft på Arnakke
- 02-12-1952 brevkopi kvittering for Schwensens sendte giro
- 13-02-1953 brevkopi til Schwensen fra grundforbedringskonsulenten
- 18-08-1955 forslag til dræning fra landinspektør Valentin
- 18-08-1955 forslag til dræning udgifterne ved arbejdets gennemførelse
- 14-03-1957 deklaration vedrørende vej ved Dragsmøllegård
- 17-12-1958 opgørelse ved grundforbedring på Arnakke
- 02-01-1960 opgørelse over udgifter ved dræning fra landinspektør Valentin
- marts 1960 deklaration vedrørende brønd og vandledning på Dragsmøllegård
- 06-11-1969 beskrivelse og overslag fra Hedeselskabet vedr. dræning af en del af matr. 26 a Arnakke
- 30-06-1970 genpart af kommunens meddelelse om at kloakeringen langs Nordgårdsvej er afsluttet og Arnakkes andel bedes betalt
- 10-12-1970 landbrugsministeriet fremsender meddelelse om, at de om kort tid vil sende et beløb svarende til 25 % af de ved grundforbedringen tilskudsberettigede udgifter
- 20-04-1972 Hedeselskabet fremsender plan vedrørende dræningsarbejde
- 01-06-1972 fotokopi af udstykningskort vedr. matr. 14 a Hørve
- 13-12-1972 opgørelse over udgifterne ved grundforbedring på matr. 9 c m.fl. på Arnakke

- 19-12-1972 Hedeselskabet fremsender kort og regning vedrørende de udførte dræningsarbejde
- 25-03-1974 Hedeselskabet fremsender regning vedrørende jordbundsbesigtigelse
- 16-05-1975 Rigsantikvaren fremsender meddele om et jordfast fortidsminde på matr. 14 a Hørve
- 05-10-1977 deklaration på vandledning på matr. 17 q Hjembæk
- 28-09-1979 brevkopi til Ole Schwensen ang. en gammel sag på vedrørende dræn på Dragsmøllegård
- 1981 Ole Schwensen har skrevet et notat vedr. ejendomshistorie
- 28-02-1983 deklaration vedr. Vestsjællands Amtskommune har foretaget ekspropriation vedr. landevej 623
- 28-02-1983 fotokopi visende landevejen og indkørsel til Dragsmøllegård
- 11-07-1983 Hedeselskabet sender brev med kopi af påtænkt dræning og ansøgningsskema
- udateret ansøgningsskema vedr. grundforbedring
- 11-07-1983 Hedeselskabet fremsender forslag til dræning på Svinninge Vejle matr. 1 af Særslev
- 01-08-1983 Vestsjællands Amtskommune fremsender meddelelse om at de ved åstedsforretning omtalte oversigtsservitutter på landevej 623 nu er tinglyst

Arnakkegård Diverse udklip

- 1688-1976 Beskrivelse af Arnakkes historie.
Afskrift af Større Danske Gårde og Trap Danmark
- 10-11-1930 Voldsom brand på Arnakkegården.
Artikel i Kalundborg Folkeblad
- 22-08-1955 Godsinspektør i Tanganyka og godsejer på Arnakke.
Artikel i Holbæk Amts Venstreblad